# AGATHA CHRISTIE

# Beş Küçük Domuz

ALTIN KİTAPLAR

Agatha Christie Beş Küçük Domuz

TÜRKÇESİ

GÖNÜL SUVEREN

CİNAYET ÇOK USTACA İŞLENMİŞTİ. AMA POİROT ELİNDEKİ ŞU İPUÇLARINI DEĞERLENDİRMEYE

ÇALIŞIYORDU.

Baldıran otu... Boş bir esans şişesi... İki mektup... Bir tablo...

Bir mürekkep şişesi... Kediotu... Buzlu bira... Bir damlalık...

'Sokratın Ölümü' adlı yazı... Yaseminler...



I

BAŞLANGIÇ

Carla Lemarchant

Hercule Poirot odaya giren genç kızı dikkatle süzdü. Kızın yazdığı mektupta pek de ilgi çekecek bir şey yoktu. Sadece Belçikalı dedektiften randevu istiyordu, işte o kadar. Bu isteğinin sebebini açıklamak gereğini bile duymamıştı. Mektup kısa ve son derece ciddiydi. Sadece el yazısının sert hatlarından Carla Lemarchant'ın genç olduğu anlaşılıyordu.

Ve işte şimdi genç kız Hercule Poirot'nun karşısındaydı. Yirmi bir, yirmi iki yaşlarındaydı Carla. İnce ve uzun boyluydu. İnsanın rastladığı zaman tekrar tekrar dönüp baktığı tiplerdendi. Kıyafeti şık ve kibardı. İyi bir terzinin elinden çıktığı anlaşılan bir etekle ceket ve pahalı bir kürk giymişti. Biçimli başını gururla kaldırmıştı. Alnı dört köşe, burnu biçimliydi. Çenesinin şeklinden bir hayli azimli bir insan olduğu anlaşılıyordu. Son derecede

canlı, hayat dolu bir görünüşü vardı. Zaten güzelliğinden çok bu durumu insanın dikkatini çekiyordu.

Hercule Poirot o gün kendisini epeyce yaşlı hissetmekteydi. Fakat Carla içeri girer girmez birdenbire canlanıverdi. O da gençleşmişti sanki.

Belçikalı, genç kızı karşılamak için ilerledi. Bu arada Car-la'nın koyu gri gözleriyle kendisini dikkatle süzdüğünün de farkındaydı. Genç kız bunu saklamak gereğini de duymuyordu. Hercule Poirot'nun gösterdiği koltuğa oturarak, uzattığı tabaka-



dan bir sigara aldı. Belçikalı bunu yaktıktan sonra da birkaç dakika sessiz sedasız sigarasını içti. Fakat hâlâ düşünceli bakışlarla Hercule Poirot'yu inceliyordu.

Poirot şefkatle, "Evet," diye mırıldandı. "Emin olmanız gerek. Öyle değil mi?"

Kız irkildi. "Efendim?" Sesi tatlı ve hafifçe boğuktu.

"Hakkımda karar vermeye çalışıyorsunuz değil mi? İşinize yarayacakmıyım, yoksa şarlatanın birimiyim."

Carla gülümsedi. "Şey... evet, öyle. Anlayacağınız Mösyö Poirot hiç de tahmin ettiğim gibi değilsiniz."

"İhtiyarım değil mi? Düşündüğünüzden daha yaşlıyım?"

"Evet, o da var." Genç kız bir an durakladı. "Sizinle açık konuşmak istiyorum.

Bu işi yapanların en iyisi... en ustası gerekli bana."

Hercule Poirot, "Merak etmeyin," diye cevap verdi. "Ben bu işin en ustasıyım."

Carla, "Hiç de alçakgönüllü değilsiniz," dedi. "Buna rağmen sözlerinize inanıyorum."

Poirot sakin sakin başını salladı. "İnsanın bu işte adalelerini kullanması şart değil. Eğilip ayak izlerini ölçmeme, izmaritleri toplamama, yatmış otları incelememe gerek yok. Koltuğumda oturup, düşünmem yeter." Parmaklarını yumurta biçimindeki kafasına vurdu. "Bunun çalışması yeterli."

Carla Lemarchant mırıldandı. "Biliyorum. İşte o yüzden kalkıp size geldim. Çünkü sizden pek acayip bir şey yapmanızı isteyeceğim."

Hercule Poirot, "İşte bu çok hoşuma gitti," dedi. Şimdi kıza cesaret vermek istermiş gibi dikkatle bakıyordu.

Carla Lemarchant derin bir nefes aldı. "Asıl adım Carla değil Caroline.

Anneminki de öyleydi. Bana onun adını vermişler." Bir an durdu. "Kendimi bildim bileli Lemarchant soyadını kullanıyorum. Ama aslında bu gerçek adım değil. Asıl adım Crale."

Hercule Poirot bir an kaşlarını çattı. Sonra da. "Crale." diye mırıldandı. "Bu isim bana yabancı gelmedi."



Kız, "Babam ressamdı," dedi. "Çok tanınmış bir ressam. Bazıları onun büyük bir sanatçı olduğunu söylüyor. Ben de aynı düşüncedeyim."

Hercule Poirot sordu. "Amyas Crale mi?"

"Evet." Genç kız bir an durdu, sonra devam etti. "Ve annem Caroline Crale'i babamı öldürmek suçuyla dava ettiler."

Belçikalı dedektif, "Hah," dedi. "Şimdi hatırladım. Fakat bu olay hakkında fazla bir şey bilmiyorum. Osırada İngiltere'de değildim. Bu olay yıllar önce oldu, değil mi?"

Kız, başını salladı. "On altı yıl önce." Yüzü bembeyaz kesilmişti, gözleri alev alev yanıyordu adeta. "Anlıyor musunuz?" Onu dava ettiler ve sonunda suçlu buldular. Fakat annemi asmadılar. Çünkü bazı hafifletici nedenler vardı. Bu yüzden onu müebbet hapse mahkûm ettiler. Annem davadan bir yıl sonra öldü.

Anlıyor musunuz? Her şey yıllar önce olup bitti..."

Poirot usulca, "O halde?..." diye mırıldandı.

Carla Lemarchant ellerini birbirine bastırdı. Şimdi ağır ağır, kesik kesik, fakat acayip bir ısrarla konuşuyordu. "Bu işle benim ne ilgim olduğunu iyice anlamanız lazım. Bu olay... olduğu zaman ben beş yaşındaydım. Durumu anlayamayacak kadar küçüktüm. Tabii annemle babamı hatırlıyorum. Birdenbire evden ayrıldığım ve kırların ortasında bir çiftliğe götürüldüğümü de biliyorum.

Çiftçinin şişman, güler yüzlü bir karısı vardı. Domuz yetiştiriyorlardı. Herkes bana çok iyi davranıyordu. Fakat herkesin bana usulca... yan yan baktıkları bugün bile hatırımda. İşin içinde bir karışıklık olduğunun farkındaydım.

Çocuklar böyle şeyleri çabucak sezerler. Fakat ne olduğunu bilmiyordum... Sonra bir gemiye bindirildim. Heyecanlı bir yolculuktu bu. Günlerce sürdü. Sonra kendimi Kanada'da buldum. Beni Simon amcam karşıladı. Onunla ve Louise yengeyle Montreal'e yerleştim. Annemle babamı sorduğum zaman bana, 'Onlar da yakında gelecekler,' dediler. Sonra... sonra zannedersem annemle babamı unuttum.



Sadece onların öldüğünü biliyordum. Bunu bana birinin söyleyip söylemediğini de hatırlamıyorum. Çünkü artık o sırada annemle babamı pek düşünmüyordum.

Hayatımdan memnundum. Simon amcayla Louise yenge bana çok iyi davranıyorlardı.

Okula gidiyordum, bir sürü arkadaşım vardı. Ayrıca asıl adımın Le-marchant olmadığını da unutmuştum. Çünkü Louise yengem bana Kanada'daki adımın bu olduğunu söylemişti. Bu da o sırada bana pek akıllıca bir şey gibi gelmişti sanırım. Evet, Kanada'daki adım buydu. Zamanla Lemarchant'ın asıl adım olmadığı kafamdan silindi..." Başını gururla kaldırdı. Meydan okurmuş gibi bir hali vardı. "Bana bakın... Bana sokakta rastlasaydınız herhalde, 'işte hiçbir derdi olmayan bir kız,' derdiniz değil mi? Halim vaktim yerinde, sağlığım mükemmel, çirkin değilim. Hayatın tadını çıkarabilirim. Yirmi yaşındayken yerinde olmayı isteyeceğim hiçbir kız yoktu... Fakat o sırada sorular sormaya başlamıştım.

Annemle babam hakkında... Onlar kimdi? Ne yaparlardı? Sonunda işi öğreneceğim muhakkaktı tabii. Fakat amcamla yengem önce davranıp bana gerçeği söylediler.

Yirmi bir yaşına basmıştım. Bu yüzden bana her şeyi açıklamak zorundaydılar.

Reşit olduğum için artık servetimi istediğim gibi kullanabilecektim. Sonra o mektup sorunu vardı... Annemin bana ölürken bıraktığı mektup," Yüzünün ifadesi değişti. Gözlerindeki o acayip pırıltı da kaybolmuştu. "İşte o zaman gerçeği öğrendim. Yani... annemin cinayet yüzünden mahkûm olduğunu... Bu... korkunç bir şeydi..." Bir an durdu. "Size söylemem gereken bir şey daha var. Nişanlıyım.

Bize beklememizi, yirmi bir yaşına basıncaya kadar evienemeyeceğimizi söylediler. Olayı öğrenince bunun da ne anlama geldiğini kavradım."

Poirot kımıldandı. "Nişanlınız bu duruma ne dedi?" "John mu? John buna aldırmadı bile. Bu olayın durumu değiştirmeyeceğini söyledi. Kendisi için önemli değildi bu. O ve ben... Carla'yla John'duk, işte o kadar, öne doğru eğildi. "Onunla hâlâ nişanlıyız. Her şeye rağmen bu durum önemli. Benim için önemli. John bakımından da öyle ya... Geçmişin üzerinde dur-masak bile geleceği düşünmemiz gerekir."

Yumruklarını sıktı.

"Anlayacağınız, çocuklarımızın olmasını istiyoruz. İkimiz de istiyoruz bunu.

Çocuklarımızın büyüyüşünü seyrederek, kaygıya kapılmamız hoş olmaz."



Poirot, "Her ailenin geçmişinde bazı kötü ve kanlı kişilerin bulunduğunu bilmiyorsunuz sanırım?" diye cevap verdi.

"Anlamıyorsunuz... Evet, her ailede böyle kişiler olabilir. Fakat çoğu bunun farkında bile değildir. Ama biz farkındayız. Bize çok yakın bu. Ve... bazen...

John'un bana baktığını gördüm. Şöyle çabucak bir göz atıyor. Evlendiğimizi farzedelim. Kavga ettiğimiz zaman yine bana öyle düşünceli düşünceli bakarsa ne olacak?"

Hercule Poirot sordu. "Babanız nasıl öldürülmüş?"

Carla kati ve sakin bir tavırla cevap verdi. "Zehirlenmiş."

Belçikalı mırıldandı. "Anlıyorum."

Kısa bir sessizlik oldu.

Sonra genç kız yine sakin bir tavırla konuşmaya başladı. "Neyseki anlayışlı bir insansınız. Bu işin önemli olduğunu... ne anlama geldiğini biliyorsunuz. İşi idare etmeye, beni avutmak için birtakım manasız sözler söylemeye de kalkmıyorsunuz."

Poirot başını salladı. "Durumu gayet iyi anlıyorum... Fakat anlayamadığım bir şey var. Benden ne istiyorsunuz?"

Carla Lemarchant sadece, "John'la evlenmek istiyorum!" dedi. "Onunla evlenerek.

İki oğlumun iki de kızımın olmasını arzu ediyorum. İşte siz de bütün bunları olabilir hale sokacaksınız."

"Yani... nişanlınızla konuşmamı mı istiyorsunuz? Hayır, hayır, bu sözlerim pek budalaca. İstediğiniz çok daha başka bir şey. Lütfen ne düşündüğünüzü bana söyleyin."

"Dinleyin, Mösyö Poirot. Şunu iyice anlamanızı istiyorum. Sizi bir cinayeti aydınlatmanız için tutmak niyetindeydim."

"Yani?"

"Evet, tahmin ettiğiniz gibi... Bir cinayet, on altı yıl önce işlenmiş olsa yine de cinayettir."

"Fakat, yavrum..."



"Bir dakika, Mösyö Poirot. Durumu iyice anlamadınız. Çok önemli bir nokta daha var."

"Evet?"

Carla Lemarchant, "Annem suçsuzdu," dedi.

Hercule Poirot burnunu oğuşturdu. Sonra da, "Tabii..." diye mırıldandı. "Neler hissettiğinizi anlıyorum..."

"Duygu meselesi değil bu. Annemin yazdığı mektuptan söz ettim. Bunu ölmeden önce bana verilmesi için bırakmış. Mektubu bana yirmi bir yaşına bastığım zaman teslim ettiler. Annem bu mektubu bana bir tek sebepten dolayı yazmıştı. Benim tamamıyla emin olabilmem için. Mektupta da yalnızca bundan söz ediyordu. Suçsuz olduğunu açıklıyordu yani. Masumdu o. Bundan emin olmamı, kendisine inanmamı istiyordu."

Hercule kendisine heyecanla bakan genç kızın canlı, ifadeli yüzüne bir göz attı.

Sonra ağır ağır, "Öyle de olsa..." diye başladı.

Carla gülümsedi. "Hayır, annem öyle bir insan değildi. Mektupta yazdıklarının bir yalan... romantik bir yalan olduğunu düşünüyorsunuz değil mi?" Öne doğru eğildi. "Dinleyin, Mösyö Poirot. Çocuklar bazı şeyleri çok iyi anlarlar. Annemi hatırlıyorum. Tabii her şeyi değil. Fakat onun nasıl bir insan olduğunu çok iyi biliyorum. Yalan söylemezdi o. Şefkatin neden olduğu yalanlar. Aksine. Eğer bir şey canını yakacaksa, bunu sana açık açık anlatırdı. Mesela dişçiye giderken veya tırnağına diken battığı zaman... yani böyle şeyler hakkında. Son derece dürüst, açık sözlü bir insandı o. Anneme büyük güvenim olduğunu çok iyi hatırlıyorum. Ona hâlâ da inanıyorum. Annem, babamı öldürmediğini yazmış, demek ki katil o değil, başkası! Annem ölmekte olduğunu bilmesine rağmen oturup bir mektubu yalanlarla dolduracak yaradılışta bir kadın değildi."

Hercule Poirot ağır ağır, adeta istemeye istemeye, başını eğdi.

Carla devam etti. "Onun için John'la evlenmemde bir sakınca yok. Ben bunun böyle olduğunu biliyorum. Fakat John bil-



miyor. O, her insan gibi benim de annemin suçsuz olduğuna inanacağımı düşünüyor.

Bu sorunun çözümlenmesi gerek, Mösyö Poirot. Bunu da siz yapacaksınız."



Belçikalı dedektif, "Sözlerinizin doğru olduğunu kabul edelim, matmazel," dedi.

"Fakat aradan on altı sene geçmiş."

Carla Lemarchant, "Tabii bu iş çok güç olacak," diye cevap verdi. "Bu olayı da sizden başka hiç kimse çözümleyemez!"

Hercule Poirot'nun gözlerinde muzip bir pırıltı belirdi. "Komplimanda ustasınız.

Öyle değil mi?"

Carla, "Sizden söz edildiğini duydum," diye cevap verdi. "Yaptığınız işleri biliyorum. O karışık olayları nasıl çözdüğünüzün de farkındayım. Sizi ilgilendiren psikoloji değil mi? İşte bu zamanla değişmez. Kanıtlar çoktan ortadan kalktı tabii. İzmaritler, ayak izleri ve yatmış otlar... Artık onları bulmamız imkânsız. Fakat olayı iyice inceler, buna karışmış olan kimselerle konuşabilirsiniz. Hepsi de hayatta onların. Ondan sonra da koltuğunuza oturup düşünürsünüz. Ve böylece cinayetin iç yüzünü de anlarsınız."

Hercule Poirot ayağa kalktı. "Matmazel, bana şeref verdiniz. Size, bana boş yere güvenmediğinizi kanıtlamaya çalışacağım. Bu cinayeti inceleyeceğim. On altı yıl önce olan olayları gözden geçirecek ve gerçeği öğreneceğim."

Carla ayağa kalktı. Gözleri sevinçle pırı! pırıl parlıyordu. Fakat sadece, "İşte bu çok iyi," dedi.

Hercule Poirot parmağını salladı. "Yalnız bir şey var. Size gerçeği öğreneceğimi söyledim. Ben taraf tutmam. Bu nedenle sizin gibi annenizin masum olduğundan emin değilim. Ya onun suçlu olduğu ortaya çıkarsa? O zaman ne olacak?"

Carla gururla başını kaldırdı. "Ben onun kızıyım. Gerçeği her şeye tercih ederim."

Hercule Poirot "O halde sorun kalmadı," diye cevap verdi. "Artık ilerleyebiliriz. Daha doğrusu bu işte gerilememiz gerekiyor..."



# BİRİNCİ KİTAP

## I

## Savunma Avukatı

Sir Montaque Depleach, "Crale olayını hatırlayıp hatırlamadığımı mı soruyorsunuz?" dedi. "Hatırlamaz olurmuyum? Hâlâ hatırımda. Çok hoş bir kadındı.

Fakat dengesizdi tabii. Duygularını kontrol etmesini bilmiyordu." Yan yan Poirot'ya baktı. "Bana bu olayı neden sordunuz?"

"ilgimi çekti de..."

Depleach birdenbire dişlerini göstere göstere güldü. Bu onun ünlü 'kurt tebüssümü'ydü. Bu gülüşün birçok tanığın ödünü patlattığından söz edilirdi.

"Dostum bu pek de nazik bir davranış sayılmaz. Çünkü o davada başarıya ulaşamadım. Genç kadını da kurtaramadım."

"Biliyorum."

Sir Montaque omzunu silkti. "Tabii o zaman şimdiki kadar tecrübeli değildim.

Buna rağmen elimden gelen her şeyi yaptığımdan eminim. İnsan müvekkilinden yardım göremezse tabii o zaman fazla başarı da gösteremez. Mamafih idam hükmünü değiştirebildik. Kadın da müebbed hapse mahkûm oldu. Bazı hafifletici sebepler vardı. Birçok evli kadın ve anne Bayan Crale'in affedilmesi için yazılı müracaatta bulundu. Çok kişi kadına acıyordu." Arkasına yaslanarak bacaklarını ileriye doğru uzattı. Yüzünde düşünceli bir ifade belirmişti. "Eğer kadın kocasını vurmuş ya da bıçaklamış olsaydı, durum değişirdi. Ben de onun kocasını



ani bir öfkeyle öldürdüğünü iddia edebilirdim... Fakat zehir?... Zehirle insan öldürmek durumunda kimse fazla bir şey yapamaz. Oyun olmaz bununla."

Hercule Poirot sordu. "Savunma neye dayanıyordu?" Aslında bunun cevabını biliyordu, arşivlerdeki eski gazeteleri okumuştu. Fakat avukatla konuşurken hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi davranmak işine geliyordu.

"İntihara... Bu olayda adamın intihar ettiğini iddiadan başka yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Fakat buna da kimse inanmadı. Crale intihar edecek bir adam değildi! Onunla hiç karşılaşmadınız değil mi?

Canlı, hareketli, iri yarı bir adamdı. Kadınlara fazlasıyla düşkündü, biraya bayılırdı. Böyle bir tip işte.

Çapkınlıkları dillere destan olmuştu. Hayatından memnundu. Jüriyi böyle bir adamın sessiz sedasız oturup zehirle intihar edeceğine inandıramazdım. Bu onun yapabileceği bir şey değildi. Ta başından bu davayı kaybedeceğimi biliyordum.

Kadın da bana hiç yardım etmedi. Onu tanık yerine geçirir geçirmez,


yenileceğimizi de anladım. Mücadele etmek niyetinde değildi. Fakat ne yaparsınız? Eğer müvekkilinizi tanık olarak dinletmezseniz, o zaman da jüri bundan tamamıyla başka anlamlar çıkarır."

Hercule Poirot, "Kadının size yardım etmediğini söylediğiniz zaman bunu mu kastediyordunuz?" dedi.

"Tabii ya, dostum. Biz sihirbaz değiliz. Sonucun yarısı suçlunun jüri üzerinde bırakacağı etkiye bağlıdır. Kaç jürinin hakimin isteğine aykırı karar verdiğini gördüm. Jüridekiler. 'Bu adam muhakkak katil,' dediler mi, iş bitmiş demektir.

Veya, 'Hiç uğraşmasınlar bu zavallının katil olmadığı belli!...' Oysaki Caroline Crale mücadeleye kalkışmadı bile."

"Neden acaba?"

Sir Montaque omzunu silkti. "Bunu bana sormayın. Tabii kadın kocasına âşıktı.

Kendine gelip ne yaptığını iyice anlayınca fena halde sarsıldı. Bir daha kendisini toplayamadı sanırım."

"Yani sizce kadın suçluydu, öyle mi?"



Avukat, şaşaladı. "Şey... Bunu başından beri kabul ettiğinizi sanıyordum."

"Peki Bayan Crale suçlu olduğunu size itiraf etti mi?" Sir Montaque irkildi. "Ne münasebet! Ne münasebet! Bizim de bazı prensiplerimiz var. Müvekkilimizin daima,., masum olduğuna inanırız. Demek bu olay sizi çok ilgilendiriyor. Keşke ihtiyar Mayhew'la konuşabilseydiniz. Savunma dosyasını Mayhew'lar hazırladılar.

İhtiyar Mayhew size bu olay hakkında benden çok bilgi verebilirdi. Ne yazık ki öldü o. Oğlu George Mayhew hayatta tabii. Fakat o da o sırada pek gençti. Sözünü ettiğimiz olay yıllar önce oldu."

"Evet, biliyorum. Neyseki siz olayı iyi hatırlıyorsunuz. Hafızanızın çok kuvvetli olduğu belli."

Avukatın yüzünde bu sözlerden hoşlandığını gösteren bir ifade belirdi. "Şey...

Tabii insan önemli davaları hatırlıyor. Özellikle de müvekkilinin idamı istendiği olayları. Ayrıca gazeteler de Crale olayı hakkında bir sürü yazı yazdılar. Seks sorunu vesaire... Bu işe karışmış olan kız da bir hayli dikkati çekecek gibiydi. Ama bana sorarsanız bir hayli soğuk ve katı kalpliydi o."

Poirot mırıldandı. "Israr ettiğim için özür dilerim. Fakat tekrarlayacağım.

Carolin Crale'in gerçekten suçlu olduğundan emin misiniz."

Sir Montaque omzunu silkti. "Açıkçası... bu işin kuşku götürür tarafı yoktu.

Evet, bence kocasını o öldürmüştü."

"Kadının aleyhindeki kanıtlar nelerdi?"

"Onu darağacına götürecek şeylerdi bunlar. Bir kere cinayet işlemesi için önemli bir neden vardı. Yıllardır Crale'le kedi köpek gibi kavga etmekteydiler. Doğru dürüst geçinemiyorlardı. Adam durmadan yeni maceralara atılıyordu. Elinde değildi bu. Clare öyle tip bir adamdı. Kadın bütün bunlara iyi dayanmıştı.

Kocası bir sanatçı olduğu için bütün bu çapkınlarını hoş görüyordu. Adam gerçekten birinci sınıp bir ressamdı. O zamandan beri eserlerinin kıymeti

iyice yükseldi. Doğrusu ben o tip tablolar-

- 16-

dan hoşlanmam. Çirkin, kudretli eserler. Fakat sanat değerleri olduğu muhakkak... Dediğim gibi Crale'in çapkınlığı dolayısıyla sık sık kavga çıkıyordu. Bayan Crale sessiz sedasız azap çeken yumuşak başlı kadınlardan değildi. Müthiş kavga ediyorlardı. Fakat adam her maceranın sonunda muhakkak karısına dönüyordu. Bu son macera da hepsinden farksızdı. Bu kez işin içine bir kız karışmıştı. Genç bir kız... Henüz yirmisindeydi o... Adı El-sa Greer'di.

Yorkshire'li bir fabrikatörün tek kızıydı. Hem parası vardı, hem de azmi. Ne istediğini de biliyordu. İstediği Amyas Crale'di. Adamı kendi resmini yapmaya ikna etmişti. Crale sosyete güzellerinin resmini pek yapmazdı. 'Lady bilmem ne, pembe saten ve incilerle...' Fakat portreler yapıyordu. Doğrusu ben kadın olsaydım ondan resmimi yapmasını istemezdim. Çünkü modellerinin çirkin taraflarını ortaya çıkarmaktan çekinmiyordu Crale. Fakat Elsa Greer'nin portresini yapmaya razı oldu ve sonunda da kıza iyice tutuldu. Crale o zaman kırkına yakındı, ev-leneli yıllar olmuştu. Yani budalalık ederek kızı yerinde birine âşık olacak yaştaydı. Tam o sırada Elsa Greer karşısına çıktı. Crale kız için deli oluyordu: Karısından boşanıp onunla evlenmek niyetindeydi... Caroline Crale ise buna razı değildi. Adamı tehdit etti. Onun, 'Kızı bırakmazsan, seni 

öldürürüm' dediğini iki kişi duydu. Kadın bu tehdidinde de ciddiydi. Olaydan bir gün önce komşularından biriyle çay içiyorlardı. Bu komşu baharatlarla uğraşmaya evde ilaçlar yapmaya meraklıydı. Yaptığı ilaçların arasında 'coniin' vardı. Yani zehirli baldıran ruhu... Bundan ve zehirin ne kadar öldürücü olduğundan söz edildi. Adam ertesi günü şişedeki zehirin yarıya inmiş olduğunu fark edince fena halde telaşlandı. Daha sonra da Bayan Crale'in odasında, hemen hemen boşalmış

bir şişe buldular. Bunun içinde zehir vardı. Kadın şişeyi bir çekmecenin dibine saklamıştı."

Hercule Poirot sıkıntılı sıkıntılı kımıldandı. "Bu şişeyi oraya başka biri saklamış olabilir."

"Kadın polise zehiri aldığını itiraf etti. Bunu yapmaması gerekirdi tabii. Fakat polisle ilk konuştuğu sırada yanında kendisi-



ne yol gösterecek bir avukat yoktu. Zehiri sordukları zaman açıkça bunu kendisinin almış olduğunu itiraf etti." "Peki, neden almış?"

"Bayan Crale bu işi intihar etmek için yaptığını söyledi. Zehirle kendini öldürmeyi düşündüğünü iddia etti. Fakat şişenin nasıl boşalmış olduğunu, üzerinde de neden yalnız kendi parmakiz-lerinin bulunduğunu bir türlü açıklayamadı. Bu kanıt onun aleyhindeydi tabii. Ayrıca Amyas Crale'in intihar ettiğini de ileri sürmeye kalkıştı. Fakat adam, kadının odasına saklamış olduğu

'coni-in'den içseydi, şişenin üstünde onun parmakizleri de olacaktı."

"Zannedersem zehir birayla karıştırılmıştı, değil mi?" "Evet, bira şişesini Caroline Crale kendisi buzdolabından alıp, bahçeye, kocasının resim yaptığı yere götürdü. Birayı bardağa koyarak Amyas'a uzattı. Onun bunu içişini de seyretti.

Herkes yemeğe gidip, ressamı yalnız başına bıraktı. Adam çoğunlukla yemeğe gitmezdi. Daha sonra Bayan Crale'le mürebbiye Amyas'ı orada ölü buldular. Kadın, kocasına verdiği birada hiçbir şey olmadığını iddia etti. Bense mahkemede Amyas'ın birdenbire pişman olduğunu, vicdan azabına dayanamayarak biraya zehiri kendisinin karıştırdığını iddia ettim. Saçma tabii. Ressam bu tip bir adam değildi. Parmakizleri Caroline Crale için çok kötü oldu."

"Bira şişesinde kadının parmakizleri mi vardı?" "Hayır. Sadece Amyas'ınkiler.

Mürebbiye doktor çağırmaya koştuğu zaman Caroline Crale cesetle yalnız kalmıştı.

Herhalde o sırada şişedeki parmakizlerini silerek, kocasının elini bunun üzerine bastırdı. Yani... kadın bira şişesini bile görmediğini iddia etmek niyetindeydi.

Ama bu hiçbir işe yaramadı. Savcı ihtiyar Randolph bu olayı parmağına doladı.

Mahkemede bir insanın şişeyi o şekilde tutmasına imkân olmadığını kesinlikle kanıtladı. Tabii biz de tutabileceğini göstermek için elimizden geleni yaptık.

Parmaklarının, ölüm halinde olduğu için, o şekilde kıvrılmış olabileceğini söyledik. Ama doğrusunu isterseniz buna kimse inanmadı. Zaten inanılacak gibi de değildi."



Hercule Poirot, "O halde," dedi. "Kadın coniine'i bira şişesine, bunu kocasına götürmeden önce koymuştu."

"Bira şişesinde coniine yoktu. Sadece bardakta zehir buldular. Bir an durdu.

İri, yakışıklı çehresindeki ifade değişti. Çabucak Belçikalı dedektife döndü.

"Poirot ne demek istiyorsunuz siz?"

Poirot, "Caroline Crale masumdu diyelim," diye cevap verdi. "Coniine biraya nasıl karıştırıldı? Siz dava sırasında zehiri biraya Amyas Crale'in karıştırmış

olduğunu söylemişsiniz. Fakat bana bunun imkânsız olduğunu açıkladınız. Bende sizinle aynı fikirdeyim. Amyas Crale intihar edecek bir adam değildi. O halde zehiri biraya Caroline Crale karıştırmadıysa bu işi başkası yaptı demektir."

Sir Montaque neredeyse kekeleyecekti. "Allah Allah! Geçmişte kalmış olayları ne karıştırıyorsunuz? Katil Caroline Cra-le'di. Eğer kendisini o sırada görseydiniz, bunu hemen anlardınız. Halinden, tavrından, yüzündeki

ifadeden, konuşmasından belliydi bu. Bana kalırsa hüküm giydiği zaman da bayağı rahatladı.

Hiç korkmuş gibi bir hali yoktu. Endişeli filan da değildi. Sadece davanın bir an önce sona ermesini istiyordu sanırım. Aslında bir hayli cesur bir kadındı.

Hercule Poirot mırıldandı. "Buna rağmen Caroline Crale öldüğü zaman kızına bir mektup bıraktı. Bunda masum olduğuna yemin ediyordu."



Sir Montaque Depleach, "Olabilir," diye cevap verdi. "Onun yerinde ben veya siz olsaydınız, biz de aynı şeyi yapardık."

"Kızı, Caroline Crale'in öyle bir kadın olmadığını söyledi."

"Kızı öyle söylüyormuş... püf! O bunu nereden bilecek? Aziz dostum Poirot dava sırasında kız pek küçüktü. Dört yaşında mıydı, yoksa beş mi? Adını değiştirerek İngiltere dışına bir yere, akrabalarının yanına yolladılar. O ne bilebilir? Ne hatırlayabilir?

"Bazen çocuklar insanları çok iyi anlarlar."



"Belki... Belki... Ama bunun bu durumla hiçbir ilgisi yok. Tabii kız annesinin masum olduğuna inanmayı istiyor. Bırakın inansın. Bunun bir zararı olmaz."

"Fakat ne yazık ki kız aynı zamanda annesinin suçsuz olduğunu gösterecek kanıtlar da istiyor."

"Yani Caroline Crale'in kocasını öldürmediğini ortaya koyacak kanıtlar."

"Evet."

Sir Montaque, "Ne yazık ki," "Bu istediğini elde edemiye-cek."

"Demek o düşüncedesiniz?"

Sir Montaque düşünceli bakışlarla Poirot'yu süzdü. "Ben daima sizin dürüst bir insan olduğunuzu düşündüm, dostum. Yaptığınız nedir? Kızın zayıf tarafından faydalanarak para kazanmaya mı çalışıyorsunuz?"

"Siz kızı tanımıyorsunuz. Her zaman rastlanılan tiplerden değil o. Kuvvetli bir kişiliği var."

"Evet. Amyas'la Caroline Crale'in kızının gerçekten öyle olması gerekir.

İstediği nedir onun?"

"Gerçeği öğrenmek."

"Hımm... Korkarım öğreneceğiniz gerçek hiç de hoşuna gitmeyecek. Açıkçası Poirot bence bu işin kuşku götürür tarafı yok. Kadın kocasını öldürdü."

"Özür dilerim, dostum. Fakat bundan iyice emin olmam gerek,"

"Bilmem bu bakımdan başka ne yapabiliriz. Tabii gazetelerin dava hakkında yazdıklarını okuyabilirsiniz. Humphrey Randolph, savcıydı. O da öldü. Hım, durun bakayım. Yardımcısı kimdi? Genç Fogg, sanırım. Evet, Fogg. Onunla konuşabilirsiniz. Sonra o sırada evde olanlar var. Herhalde bu işe burnunuzu sokup, geçmişi geri getirmeye kalkmanız hiç de hoşlarına gitmeyecek. Ama onlardan istediklerinizi öğreneceğinizden eminim. Onlardan hiç kimse şüphe edemez."

# -20-

"Ah, evet. Bu olayla ilgisi olan kimseler. Bu çok önemli. Onların kim olduğunu hatırlıyor musunuz?"

Sir Montaque düşündü. "Durun bakayım... Aradan o kadar zaman geçti ki...

Açıkçası bu işe beş kişi karışmıştı. Tabii hizmetçileri saymıyorum. Yaşlı, hanımlarına çok sadık iki kişiydi onlar. Ödleri patlamıştı tabii. Hiçbir şeyden de haberleri yoktu. Onlardan kimse de şüphe etmedi."

"Demek olayla ilgisi olan beş kişi var. Bana onları anlatır-mısınız?"

"Önce... Philip Blake. Amyas Crale'in en yakın arkadışıydı o. Kendisini küçüklükten beri tanıyordu. Cinayet sırasında da ressamın evindeydi. Kendisi hayatta. Onu arada sırada golf kulübünde görüyorum. St. George's Hill'de oturuyor. Philip Blake borsa komisyoncusu. Borsada oynuyor, üstelik para da kazanıyor. Piyasayla, iç ve dış pazarla ilgili her şeyi biliyor. Başarıya ulaşmış bir adam. Son zamanlarda biraz şişmanlamaya başladı."

"Evet... Sonra?"

"Sonra Blake'in ağabeyi. Şehirden uzakta bir malikânesi var. Evde oturmaktan hoşlanan bir tip."

Poirot'nun aklına bir çocuk şarkısı geldi. Belçikalı dedektif bunu kafasından kovmaya çalıştı. Son zamanlarda çocuk şarkılarını tutturmuştu nedense. Fakat bu kez aklına geleni bir türlü kafasından atamıyordu.

"Bu küçük domuz pazara gitti."

"Bu küçük domuz evde kaldı."

Sonra mırıldandı. "Demek Blake'in ağabeyi evde oturmaktan hoşlanıyor?"

"Evet. Demin size sözünü ettiğim adam o. Hani şu baharatlarla, ilaçlarla uğraşan komşu. Biraz kimyagerliği vardı. Bu işe bayılıyor. Durun bakayım adı neydi?



Kitaplarda okuduğumuz isimlerdendi bu. Hah, tamam. Meredith Blake. Sağ olup olmadığını bilmiyorum.

"Başka? Bütün bu felakete sebep olan kız. Elsa Greer."



Poirot usulca mırıldandı. "Bu küçük domuz pirzola yedi..."

Sir Montaque ona hayretle baktı. "Kızın bir hayli şey yediği belli. Bilhassa para. Aç gözlü, daima istediğini elde etmeye çalışan bir insan o. Olaydan sonra tam üç kez evlendi. Boşanma davalarına girip girip çıkıyor. Kılı kımıldamıyor bile. Kocalarını her değiş-tirişinde, daha paralısını, daha iyi durumda olanını buluyor. Şimdi bir lord'la evli. Yani Elsa Greer şimdi Lady Dittisham. Sosyete dergilerini açtın mı mutlaka onun bir resmiyle karşılaşıyorsun."

"Ya diğer ikisi?"

"Evde bir mürebbiye vardı. Adını hatırlamıyorum. İşini bilen, ciddi bir kadındı.

Adı Thompson'muydu yoksa Jones mi? İşte böyle bir şey... Sonra evde bir kız daha kalıyordu. Bayan Caroline Crale'in üvey kardeşi. Zannedersem o sırada on beş

yaşların-daydı. O da ünlü oldu artık. Dünyanın kuytu köşelerine giderek, yerleri kazıyor. Warren tamam adı bu! Angela Warren. İnsanın ödünü patlatan bir kadın.

Kendisiyle geçen gün karşılaştım."

"Demek ki o, 'Vii vii vii,1 diye ağlayan küçük domuz değil?"

Sir Montaque Depleach, Poirot'ya acayip acayip baktı. Sonra da alaycı bir tavırla. "Angela Warren'in 'Vii vii vii,' diye ağlaması için bir sebep var,"

dedi. "Yüzü yaralı onun. Suratının yanındaki büyük yara izi hemen dikkati çekiyor. O, neyse... Bu olayı da nasıl olsa öğreneceksiniz."

Poirot ayağa kalktı. "Çok teşekkür ederim. Büyük incelik gösterdiniz. Eğer Bayan Crale kocasını öldürmediyse..."

Sir Montaque, Belçikalının sözünü kesti. "Fakat öldürdü dostum. Bana inanın."

Poirot onu duymamış gibi sözlerine devam etti. "O zaman katil bu beş kişiden biri."

Avukat tereddütle, "Evet, cinayeti onlardan biri işlemiş olabilir," diye cevap verdi. "Fakat bunu yapmaları için bir neden yoktu. Hiçbir neden... Hatta ben hepsinin de masum olduğundan eminim. Onun için bu çocukça düşüncelerden vazgeçin, dostum."

Fakat Hercule Poirot gülümseyerek başını salladı.



II Savcı Yardımcısı

Bay Fogg kısaca, "Kadın suçluydu," dedi.

Hercule Poirot savcının ince, keskin hatlı yüzüne düşünceli bir tavırla baktı.

Quientin Fogg, Sir Montaque Depleach'den farklı bir tipti. Sir Montaque melodrama kaçan bir biçimde hareket ederdi. Quientin Fogg ise sakın sakin, fakat ısrarla sualler sorar ve sonunda da tanıktan istediğini öğrenirdi.

Belçikalı dedektif, "Demek böyle düşünüyorsunuz?" diye mırıldandı.

Fogg başını salladı. "Onu tanık yerinde görmeliydiniz, ihtiyar Randolph o sırada savcıydı. Kadını parça parça etti adeta. Parça parça." Bir an durdu, sonra da beklenmedik bir şey söyledi. "Aslında biraz da fazlaydı bu."

Hercule Poirot, "Ne demek istediğinizi pek anlayamadım," dedi.

Fogg ince, biçimli kaşlarını çattı. "Bunu size nasıl anlatayım bilmem ki? Bu daha ziyada İngilizlere özgü bir düşünce biçimi. Yani... duran kuşu vurmak gibi bir şey. Anlatabildim mi?"

"Evet, dediğiniz gibi tamamıyla İngilizlere özgü bir düşünce. Fakat ne demek istediğinizi anlıyorum. Eton'un spor alanlarında, avcılıkta olduğu gibi mahkemede de İngilizler kurbanın bir kurtulma şansı olmasını isterler."

"Evet, tamam. Fakat bu davada kadının kurtulmasına imkân yoktu. İhtiyar Randolph onu iyice sıkıştırdı. Daha Montaque Depleach'ın Caroline Crale'i tanık yerine oturtup, birtakım sorular sormasıyla başladı. Kadın orada hareketsiz duruyordu.

Bir çocuk toplantısına gitmiş, terbiyeli, küçük bir kıza benziyordu. Depleach'ın sorularına cevap verirken bunları ezberlemiş olduğu anlaşılıyordu. Yumuşak başlıydı. İstenilen şekilde cevap veriyordu ama sözleri inanılacak gibi değildi.

Ona, 'Şunu, şunu,'



söyle demişlerdi, kadın da öyle yapıyordu. Kabahat Depleach'da değildi tabii. O

eski aktör rolünü çok güzel yaptı. Fakat iki kişinin oynaması gereken bir sahnede bir kişi hiçbir şey yapamaz. Kadın gerektiği biçimde rol yapamadı. Tabii bu jürinin üstünde kötü etki bıraktı. Sonra ihtiyar Randolph ayağa kalktı.

Herhalde onu görmüşsünüzdür? Bence ölümü büyük kayıp. Cüppesinin eteklerini toplar, topuklarının üzerinde şöyJe bir sallanır, sonra da hücuma geçerdi...

Dediğim gibi Bayan Crale'i paçavraya çevirdi. Kadına, sözlerinin pek acayip olduğunu itiraf ettirdi. Sık sık Bayan Crale'in çelişkiye düşmesine neden oldu.

Yani kadının durumu gittikçe kötüleşti. Sonra da Randolph kesin bir tavırla sözlerini tamamladı. Bayan Crale bana kalırsa coniin'i intihar etmek için aldığınıza dair olan hikâye baştan aşağıya yalan. Bu zehiri, sizi başka bir kadın için terk etmeye hazırlanan kocanızı öldürmek için aldınız. Ve bu zehiri de ona içirdiniz. Bayan Crale ona bakakaldı... Çok güzel bir kadındı doğrusu.

Zarif, ince... 'Hayır, hayır...' dedi. 'Ben böyle bir şey yapmadım.' Fakat sesi ifadesizdi. İnanılacak gibi değildi bu sözler Depleach'ın yerinde sıkıntılı sıkıntılı kımıldandığını gördüm. Adam işin kötüye varacağını anlamıştı." Fogg bir an durdu. Sonra devam etti. "Fakat, bilmem ki... Bir bakıma genç kadın bundan daha zekice de bir şey yapamazdı. Erkeklerin şövalyelik taraflarına hitap eden bir şeydi bu. Jüri de, dinleyiciler de Bayan Crale'in kurtulamayacağını anladılar. Genç kadın hayatını kurturmak için bile savaşmıyordu. İhtiyar Randolph gibi zeki ve amansız biriyle çarpışması imkânsızdı. O cılız, inanılmayacak, 'Hayır hayır, ben böyle bir şey yapmadım!' sözleri içe dokunacak gibiydi. Hakikaten içe dokunacak gibiydi. Bayan Crale'in kurtalması imkânsızdı artık... Evet, evet genç kadın bundan daha iyi bir şey yapamazdı. Jüri dışarda sadece yarım saat kaldı. Anlayacağınız çabucak karar verdiler. "Suçlu! Fakat kendisine anlayış gösterilmesine taraftarız!" Aslında bu işe karışan diğer kadınla aralarında büyük bir karşıtlık vardı. O kızı kastediyorum. Jüri daha başında ona düşman oldu. Kızın kılı bile kımıldamadı. Çok güzeldi. Fakat haşin bir hali vardı. Fazla modemdi. Mahkemedeki kadınlar onun 'yuva yıkmaya

meraklı tiplerden 'olduğunu düşündüler. 'Böyle kızlar ortada dolaştıkça hiçbirimizin yuvası güvencede değil. Aklı fikri sekste olan, kadınların ve annelerin haklarına saygı göstermeyen ahlaksızlar'... Fakat doğrusunu isterseniz, kız kendisini temize çıkarmaya, bir şey saklamaya da kalkmadı. Çok açık sözlüydü. Hayran olunacak kadar açık sözlü. Amyas Crale'e âşık olmuştu, ressam da kendisine. Onu karısından ve çocuğundan ayıracağı için vicdan azabı da çekmemişti... Bir bakıma onu takdir ettim. Bir hayli cesurdu. Depleach onu sorguya çekerken, hayli kötü şeyler söyledi. Hakim de kendisinden hoşlanmıştı.

İhtiyar Avis jüriye talimat verirken de gayet yumuşak davrandı. Gerçeği bir tarafa bırakması imkânsızdı ama hafifletici sebepler olduğunu ima edip durdu."

Hercule Poirot sordu. "Savunmanın ortaya attığı intihar iddiasını desteklemedi mi?"

Fogg başını salladı. "O iddianın tutulur tarafı yoktu. Yalnız şunu söyleyeyim.

Montaque Depleach elinden geleni yaptı. Gözlerimizin önünde harikulade dokunaklı bir portre çizdi. İyi kalpli, eğlenceye düşkün, bir günü bir gününe uymayan bir sanatçı. Birdenbire genç ve güzel bir kıza âşık oluyor. Vicdan azabı çekiyor ama aşkına da engel olamıyor. Birdenbire karısına ve çocuğuna ne kötü davrandığını anlayıp hayatına son vermeyi düşünüyor... Depleach rolünü harikulade oynadı.

Adamın etkili sesi gözlerimizi yaşarttı. Fakat o susar susmaz büyü bozuluverdi.

Anlattığı sanatçının Amyas Crale'e benzer bir tarafı yoktu. Bana kalırsa Crale vicdansız bir adamdı. Hain, egoist, neşeli bir egoist. Sadece sanatı bakımından ahlaklıydı diyebilirim. Hiçbir zaman kötü, şişirme bir resim

yapmazdı. Aslında yaşamayı seven, kanı kaynayan bir adamdı. İntihar edecek bir insan da değildi."

"Belki iyi bir savunma avukatı bu intihar iddiasını ortaya atmazdı?"

Fogg omzunu silkti. "Başka ne yapabilirdi ki? Jürinin karar vereceği bir durum olmadığı, savcının iddiasını kanıtlaması gerektiği mi söylenecekti? Genç kadının aleyhinde bir sürü tanık



vardı. Zehir şişesini o almıştı. Hatta bunu komşudan çaldığını itiraf etti...

Cinayet işlemesi için önemli bir neden vardı. Eline fırsat da geçmişti."

"Bütün bunların görünüşte böyle olduğu iddia edilemezmiy-di?"



Fogg kesin bir tavırla, "Genç kadın," dedi. "İthamların çoğunu kabul etti.

Sanırım adamı başka birisinin öldürdüğünü ve sonra da suçu genç kadının üzerine attığını imaya çalışıyorsunuz."

"Olmayacak bir şey mi bu?"

Fogg ağır ağır cevap verdi. "Korkarım gerçekten de olabilecek bir şey. Demek katil esrarlı X. Onu nerede bulacağız?"

Poirot, "O sırada evde bulunanların arasında," dedi. Bu işle ilgisi olan beş

kişi daha vardı değil mi?"

"Beş mi? Durun bakayım? Baharatlarla uğraşan yaşlı bir adam vardı. Tehlikeli bir eğlence bu ama adam çok nazikti. Bir hayli de dalgındı. Bence o X olamaz. Sonra o kız. Elsa Greer, Caroline Crale'in ortadan kaldırmayı isteyebilirdi ama Amyas'ı değil. Sonra Crale'in en iyi arkadaşı... şu borsacı. Dedektif romanlarında böyleleri sonunda katil çıkar ama gerçek olaylara

uyacak bir şey değil bu. Başka kimse de yok... Ha, sahi, Caroli-ne'in kız kardeşi. Ama onun üzerinde de durmaya değmez. Hepsi dört."

Hercule Poirot atıldı. "Mürebbiyeyi unuttunuz." "A, evet. Haklısınız. Zavallı mürebbiyeler. Kimse onlara aldırmaz. Fakat sözünü ettiğiniz o kadını belli belirsiz bir şekilde hatırlıyorum. Orta yaşlı, çirkin, işini bilen bir kadındı.

Belki bir psikolog için için Crale'e âşık olduğunu ve adamı bu yüzden öldürdüğünü söyleyebilir. Karşılık görmeyen aşk! Ben böyle şeylere inanamam.

Hatırladığım kadarı o öyle sinirli bir tip değildi." "Aradan çok zaman geçti."

"On beş ya da on altı yıl sanırım. Evet, o kadar olmalı. O davayı bütün ayrıntılarıyla hatırlamamı benden bekleyemezsiniz."



Hercule Poirot, "Aksine," diye cevap verdi. "Her şeyi çok iyi hatırladınız. Beni de bu şaşırttı. Konuşurken o sahneyi gözlerinizin önünde canlandırabiliyorsunuz."

Fogg ağır ağır konuştu. "Evet, haklısınız. Sahneyi olanca canlılığıyla görebiliyorum."

"Bunun nedenini bana söyleyebilirseniz çok memnun olurum, dostum."

"Nedenini..." Fogg bir an bu soruyu düşündü. İnce, zekâ dolu yüzündeki ifadeden ilgisinin uyanmış olduğu anlaşılıyordu. "Evet. Neden?"

Poirot sordu. "Açık açık gördüğünüz nedir? Tanıklar mı? Savunma avukatı mı?

Suçlu mu?"

Fogg usulca, "Tabii, neden bu!" dedi. "Parmağınızı sorunun tam can alacak noktasına bastınız. Daima onu göreceğim... Romantiklik garip bir şey. Genç kadında romantik insanların ilgisini çekecek gibiydi... Bilmiyorum o aslında

güzel miydi? Yorgun gibi bir hali vardı. Gözlerinin altında mor gölgeler belirmişti. Fakat her şeyin merkezi oydu. İlginin, oynanan dramın. Buna rağmen genç kadının sanki orada değilmiş gibi bir hali vardı. Vücudunu salonda bırakmış, ruhu uzaklarda, çok uzaklarda bir yere kaçmıştı. Bütün bunlara rağmen diğer kızdan çok daha canlıydı. Elsa Greer'in fevkalade biçimli bir vücudu, çok güzel bir yüzü ve gençlere özgü, kaba kuvveti vardı. Elsa Greer'e hayran oldum.

Çünkü cesurdu, mücadele etmesini iyi biliyordu. Kendisine işkence etmeye kalkanların karşısında gözünü kırpmadan durdu. Caroline Crale'e karşıysa kadın mücadeleye kalkışmadığı için büyük bir hayranlık duydum. Çünkü o kendisine özgü alacakaranlık bir dünyaya çekilmişti. Hiçbir zaman yenilmedi çünkü savaşa girmedi." Bir an durdu. "Bir tek şeyden eminim. Genç kadın, öldürdüğü adama deli gibi âşıktı. Onu o kadar seviyordu ki, kocasıyla birlikte kendisi de ölmüştü...." Fogg duraklayarak, gözlüklerini sildi. "Allah Allah, ben de amma acayip şeyler söylüyorum. O sırada çok gençtim. Haris bir delikanlı. Böyle şeyler insanın üzerinde derin bir iz bırakıyor. Buna kirşin Caroline Crale'in



ilgi çeken bir kadın olduğundan eminim. Onu hiçbir zaman unutmayacağım. Hayır...

hiçbir zaman unutmayacağım..."

Ill

George Mayhew, son derece ihtiyatlı bir adamdı.

"Evet, evet, davayı hatırlıyorum ama tam anlamıyla değil. Bu işe babam bakıyordu. Ben henüz on dokuz yaşındaydım... Evet, olay çok ilgi uyandırdı.

Amyas Crale çok meşhurdu. Resimleri gerçekten güzeldi. Bunlardan ikisi şimdi Tate galerisinde... Özür dilerim ama, Mösyö Poirot bu işle sizin ne ilginiz 

var?... Crale'in kızı ha? Sahi mi? Kanada'da mıymış? ben onun Yeni Zelanda'da olduğunu sanıyordum..." George Mayhew'un o soğuk tavırları kayboldu. "Kızcağız üzücü bir hayat sürmüş olmalı. Doğrusu ona çok acıyorum. Gerçeği hiçbir zaman öğrenmemesi daha iyi olurdu... Ama artık bunun üzerinde durmanın da faydası yok... Demek olayın iç yüzünü öğrenmek istiyor? Fakat öğrenilecek ne var? Tabii mahkeme dosyalarına bakabilir... Açıkçası benim dava hakkında fazla bir bildiğim yok... Açıkçası Bayan Crale'in suçlu olduğu muhakkaktı. Tabii hafifletici bazı nedenler vardı... Bu ressemlarla geçinmek kolay değil. Anladığıma göre Amyas Crale'in de daima bir metresi varmış... Herhalde Caroline Crale de çok kıskanç bir kadındı. Gerçeği olduğu gibi kabul edemedi. Bugün olsaydı, adamı boşardı."

İhtiyatlı bir tavırla ekledi. "Sanırım, bu işe Lady Dittisham da karışmıştı..."

Poirot, "Evet," diye cevap verdi. "Öyle sanırım." Mayhew mırıldandı. "Gazeteler zaman zaman bu davadan söz ediyorlar. Kadın birkaç defa boşandı. Herhalde biliyorsunuz, Lady Dittisham çok zengin. Lord Dittisham'dan önce de o ünlü kâşifle evliydi. Sık sık gazetelerde dergilerde resmi çıkıyor. Galiba bu tür şöhretten hoşlanıyor..."

Poirot, "Belki de," dedi. "Tanınmış kimselere merakı var." 

Bu düşünce George Mayhew'u rahatsız etti. "Şey... Evet... Belki... Olabilir..."

Bu fikri iyice incelemeye çalıştığı belliydi.

Poirot öne doğru eğildi. "Babanız uzun zamandan beri mi Bayan Caroline Crale'in avukatıydı?"

George Mayhew başını salladı. "Hayır, hayır. Bayan Crale'in avukatları Jonathan ve Jonathan'dı. Fakat onlar daha çok hukuki işlere bakıyorlardı. Bu yüzden Bay Jonathan, babamdan savunma dosyasını hazırlamasını istedi. Bana kalırsa ihtiyar Bay Jonathan'la görüşmemiz iyi olur. Mösyö Poirot. Artık yetmişini geçmiş olduğu için çalışmıyor. Fakat Crale ailesini çok iyi tanırdı. Size benden fazla bilgi verebilir. Doğrusunu isterseniz ben bir şey bilmiyorum. O zaman çok gençtim.

Hatta mahkemeye gittiğimi de sanmıyorum."

Poirot ayağa kalktı. George Mayhew da onu taklid etti. "Bizim kâtiple konuşabilirsiniz. Edmunds o sırada da yanımızda çalışıyordu ve daya ilgisini çok çekmişti."

Edmunds ağır ağır konuşan bir adamdı. Bakışları bile hukukçulara yakışacak şekilde ciddiydi Poirot'yu uzun uzadıya inceledikten sonra konuşmaya karar verdi.

"Evet, Crale davasını hatırlıyorum." Sert bir tavırla ekledi. "Çirkin bir olaydı o." Bakışlarıyla Poirot'yu şöyle bir tarttı. "Fakat artık aradan çok zaman geçti. Geçmişi hortlatmaya ne gerek var?"

"Mahkeme kararı her zaman kesin bir son sayılmaz."

Edmunds kocaman kafasını ağır ağır salladı. "Bu bakımdan haksız olduğunuzu iddia edemem?"

Hercule Poirot devam etti. "Bayan Crale'in bir kızı vardı."

"Evet, böyle bir çocuk olduğunu hatırlıyorum. Dışarıya akrabalarının yanına yollanmıştı, değil mi?"

Poirot, "Bu kız annesinin masum olduğuna iyice inanıyor." dedi.

Bay Edmunds kalın kaşlarını kaldırdı. "Demek böyle?"

Belçikalı dedektif sordu. "Bana bu bakımdan söyleyebilecek bir şeyiniz var mı?

Yani kızın inancını destekleyecek bir şeyler?"



Edmunds düşündü. Sonra da yine ağır ağır başını salladı. "Olduğunu iddia edemem.

Bayan Crale'e hayrandım. Ne olursa olsun tam bir 'Lady'di o. Diğeri gibi değildi. O kız aşağılık mah-luğun biriydi. Küstahtı. Her halinden de sonradan görme olduğu anlaşılıyordu. Bayan Crale'se çok kibardı."

"Fakat yine de katildi, öyle mi?"

Edmunds kaşlarını çattı. "Ben de bu soruyu her gün kendi kendime sordum.

Mahkemede öyle sakin ve kibar bir tavırla oturuyordu ki. Kendi kendime, onun katil olduğuna inanamam, dedim durdum. Fakat başka inanılacak bir şey yoktu, Bay Poirot. Zehir Bayan Crale'in birasına kazayla karışmamıştı. Özellikle konuşmuştu bu. Zehiri biraya Bayan Crale karıştırmadıysa bu işi kim yaptı?"

Poirot, "Bu gerçekten de önemli bir soru," dedi. "Kim yaptı?"

Yaşlı adam zekâ dolu gözleriyle Poirot'ya baktı. "Demek siz böyle düşünüyorsunuz?"



"Peki, siz ne düşünüyorsunuz."

Edmunds bir an durdu. "Bu işi başkasının yaptığını gösterecek bir tek kanıt bile yoktu."

Poirot sordu. "Dava sırasında siz sık sık mahkemeye gidi-yordunuz değil mi?"

"Her gün..."

"Tanıkları dinlediniz tabii?" "Evet."

"Onların acayip bulduğunuz halleri var mıydı? Örneğin, sizde yalan söylüyorlarmış gibi bir etki bıraktılar mı?"

Edmunds kısaca, "Yani," dedi. "İçlerinden biri yalan söylüyordu. Öyle mi?

Onlardan birinin Bayan Crale'i ortadan kaldırması için bir neden vardı. Kusura bakmayın Bayan Poirot ama bence bu biraz melodrama kaçan bir düşünce."

Poirot ısrar etti. "Fakat biraz üzerinde durun."

# -30-

Zeki bakışlı ihtiyar, düşünceli bir tavırla gözlerini kıstı. Sonra da üzüntülü üzüntülü başını salladı. "O Elsa Greer! Sözlerinden kin akıyordu onun. Bayan Crale'den intikam almak arzusundaydı. Konuşurken haddini aştığı da oldu. Fakat Bayan Crale'in ölmesini değil, sağ kalmasını isterdi o. Bayan Crale'in asılmasını istiyordu. Bunun sebebi de ölümün sevgilisini elinden almış

olmasıydı. Kızın öfkeli bir dişi kaplandan farkı yoktu. Bay Philip Blake de Bayan Crale'e düşmandı. Birtakım önyargılara saplanmıştı. Fırsat buldukça zavallı kadının aleyhinde konuştu. Yine de kendine göre dürüstçe davrandı sanırım. Ağabeyi Bayan Meredith Blake çok kötü bir tanıktı. Şaşkın, kararsız. Ne söylediğini kendisi de bilmiyordu adeta. Öyle çok tanık gördüm. Böyleler!

doğruyu söylerken bile dinleyenlerde yalan söylüyorlarmış gibi bir etki bırakırlar. Mürebbiye ise iyi bir tanıktı. Sorulan sorulara kısa ve kesin bir biçimde cevap verdi. Onun kimin tarafını tuttuğu da belliydi. Aklı başında bir kadındı mürebbiye. Çok ciddiydi." Bir an durdu. "Onun bütün bildiklerini söylemediğinden eminim... Doğrusu böyle bir şeye hiç şaşmam."

Hercule Poirot mırıldandı. "Ben de şaşmam... " Alfred Ed-munds'un zekâ dolu, buruşuk yüzüne bir göz attı. Fakat çok ifadesizdi bu çehre. "Acaba bana bir ipucu mu vermeye çalıştı?" diye düşündü Belçikalı dedektif.

IV

Yaşlı Avukat

Avukat Bay Jonathan'la Hercule Poirot eski konyaklarını yudumlayarak Crale davasını konuştular.

"Bizim şirket Crale ailesini asırlardan beri tanırdı. Ben Am-yas Crale'le babası Richard Crale'i bilirdim. Ressamın babasını da hayal meyal

hatırlıyorum. Arazi sahibiydiler. İnsanlardan çok



atları düşünürlerdi. İyi ata biner, kadın peşinde koşarlardı. Yeni fikirlerle bir ilgileri yoktu. Böyle şeylerden şüphelenirlerdi onlar. Fakat Richard Crale'in karısı diğerleri gibi değildi. Şiire, müziğe meraklıydı. Harp çalardı kadın. Sağlığının bozuk olmasıyla övünür, dramatik bir tavırla kanepeye uzanırdı... Amyas Crale hem annesinden ve hem de babasından birçok şey almıştı.

Sanatı bakımından zayıf nahif annesine, zalimce bencilliği bakımından da babasına benzerdi. Bütün Craler'ler egoisttiler zaten. Kendi isteklerinden başka hiçbir şeye aldırmazlardı..." Yaşlı adam zayıf parmağıyla koltuğunun kenarına vurarak, kurnaz bakışlarıyla Poirot'yu süzdü. "Bilmem yamlıyormuyum, Mösyö Poirot? Fakat bana karakterler sizi çok ilgilendiriyormuş gibi geliyor."

Poirot cevap verdi. "Yanılmıyorsunuz. Karıştığım bütün olaylarda beni en çok bu ilgilendirir."

"Bunu anlıyorum. Katilin iç yüzünü görmeye çalışıyorsunuz. Çok ilgi çekici...

Benim Bayan Crale'i ikna etmem imkânsızdı. Onun için savunma dosyasını hazırlamasını Mayhew'lardan istedim. Onlar da savunma avukatı olarak Montaque Depleach'i seçtiler. Bu bakımdan umulmadık bir şey yapmadılar. Depleach pahalı bir avukattı, müthiş rol yapma yeteneği vardı. Fakat Mayhew'lar Caroline'nin Depleach'in istediği şekilde rol yapmaya hiçbir zaman yanaşmayacağını tahmin edemediler. O öyle melodramdan hoşlanan bir kadın değildi."

Poirot, "Caroline Crale nasi bir kadındı?" diye sordu. "Benim asıl bilmek istediğim bu."



"Evet, evet, anlıyorum. O işi nasıl yapabilirdi? Asıl sorun bu. Caroline1!1 daha evlenmeden önce de tanırdım. O zamanlar adı Caroline Spalding'di.

Heyecanlı, mutsuz bir kızdı o. Son derecede canlıydı. Annesi çok gençken dul kalmıştı.

Caroline annesine çok bağlıydı. Sonra annesi tekrar evlendi ve bir çocuğu daha oldu. Evet, evet... Çok acıklı, çok hazin. O çocukluktaki müthiş

kıskançlıklar..."

"Kıskanç mıydı?"



"Hem de müthiş. Üzülecek bir olay da olduydu. Zavallı yavrucak, sonradan çok üzüldü. Bildiğiniz gibi böyle şeyler olur, Mösyö Poirot. İnsan çocukken duygularını frenleyemez. Bunu ancak olgunlaştıktan sonra öğrenebilir."

Poirot, "Ne oldu?" dedi.

"Caroline küçükken kız kardeşi Angela'ya hokka fırlattı. Kızın bir gözü görme yeteneğini yitirdi, üstelik yüzünün yanında da bir yara açıldı." Bay Jonathan içini çekti. "Mahkemede bu olay hakkında sorulan basit bir sorunun jüri üzerinde ne etki bıraktığını tahmin edebilirsiniz." Başını salladı. "Bu yüzden herkes Caroline Crale'in kızdığı zaman gözü dünyayı görmeyen bir kadın sandı. Doğru değildi bu. Hem hiç doğru değildi." Bir an durdu. Sonra sözlerine devam etti.

"Caroline Spalding sık sık Crale'le-rin evi Alderbury'e gelirdi. Richard Crale ondan hoşlanırdı. Bayan Crale'de ilgilenirdi. Bu yüzden kadın da onu severdi.

Kızcağız evinde mutlu değildi, ancak Alderbury'de rahata kavuşurdu. Amyas'ın kız kardeşi Diana'yla arkadaştılar. Yandaki köşkte oturan Philip'le Meredith Blake de sık sık Alderbury'e gelirlerdi. Philip kötü, paraya düşkün bir çocuktu her zaman. Ondan hiçbir zaman hoşlanmadığımı itiraf etmeliyim. Söylediklerine göre çok güzel hikâyeler anlatmasını biliyormuş ve sadık bir dost olarak tanınmaktaymış. Meredith bizim kuşağın muhallebi çocuğu dediği tipti.

Bitkilerden ve çiçeklerden, kuşları ve hayvanları seyretmekten hoşlanırdı.

Bugünlerde böyle şeylere doğa incelemesi diyorlar. O gençlerin üçü de anne ve babalarını düşkırıklığına uğrattılar. Ava gitmekten, balığa çıkmaktan hoşlanmıyorlardı. Meredith kuşlarla hayvanları vuracağı yerde onları seyretmeyi tercih ediyordu. Philip kırlardan değil, şehirden hoşlanıyordu. Para peşindeydi.

Diana'ysa centilmen denilemiyecek bir gençle evlendi. Ve yakışıklı, kuvvetli, tam bir erkek olan Amyas ise hiç beklenmedik bir biçimde ressamlığa başladı.

Bana kalırsa Richard Crale bu darbenin etkisinden kurtulamayarak öldü. Daha sonra Amyas Caroline'le evlendi. Durmadan kavga ediyorlardı ama aslında onlarınki bir aşk evliliğiydi. Birbirleri için deli oluyor-



lardı. Bu sevgileri de hiçbir zaman sönmedi. Fakat Amyas da bütün diğer Craler'ler gibiydi. Hain ve egoistti genç adam. Caroli-ne'i seviyordu ama onun duygularına aldırdığı da yoktu. Aklına estiği şekilde davranıyordu. Bana kalırsa Amyas, Caroline'i bütün kalbiyle seviyordu ama onun için sanatı her şeyden üstündü. Amyas için önce sanatı vardı. Bana kalırsa hiçbir zaman, hiçbir kadın sanatının yerini alamadı. Kadınlarla maceraya atılıyordu. Bunlar onun resimlerine can veriyordu adeta. Fakat kadınlardan bıkar bıkmaz da onları ortada bırakıveriyordu. O, öyle romantik veya hassas bir insan değildi. Dünyada tek önem verdiği kadın karısıydı. Caroline de bunu bildiği için çok şeye katlanıyordu. İyi bir ressamdı Amyas. Caroline de bunun farkındaydı ve kocasının sanatına saygı gösteriyordu. Amyas bir aşk macerasına dalıyor, bitince de karısına dönüyordu. Çoğunlukla da koltuğunun altında da bitmiş bir tablosu bulunmaktaydı. Eğer Elsa Greer ortaya çıkmasaydı bu iş böyle devam edecekti.

Elsa Greer..." Bay Jonathan başını salladı.

Poirot, "Evet,' dedi. "Elsa Greer."

Bay Jonathan beklenmedik bir şey söyledi. "Zavallı yavrucuk. Zavallı yavrucuk."

Poirot mırıldandı. "Demek onun hakkında böyle düşünüyorsunuz?"

Yaşlı avukat, "Belki ihtiyarladığım için böyle düşünüyorum," diye cevap verdi.

"Fakat gençler o kadar savunmasız ki. Bu hallerini görünce gözlerim yaşarıyor.

Gençlik çok kolay incinebilir. Evet, gençlik amansız ve kendinden emin. Çok cömert fakat aynı zamanda çok şey de istiyor." Uzanarak, raftan bir kitap aldı.

Sayfaları çevirerek, yüksek sesle okumaya başladı.

"Eğer aşkta niyetin şerefliyse,



Amacın evlenmekse, bana yarın haber gönder..."

"İşte Juliet'in sözleri. Aşkla gençlik birleşmiş... Ne çekinme, ne rol yapma, ne uydurma bir alçakgönüllülük... işte gençliğin cesareti, ısrarı, zalim kuvveti bu. Shakespeare gençliği tanıyor-



muş. Juliet, Romeo'yu seçmiş. Desdemona da Othello'yu. Gençlerin hiç kuşkusu korkusu ya da gururu yok."

Poirot düşünceli düşünceli mıraldandı. "Demek sizce Elsa Greer, Juliet'ten farksızdı?"

"Evet. Şanslı, şımarık bir kızdı. Genç, güzel ve zengin. Eşini buldu ve ona sahip olmaya kalktı. Kızın seçtiği genç bir Romeo değildi. Evli, orta yaşlı bir ressamdı. Elsa Greer'in bu davranışına engel olacak prensipleri yoktu. Fazla moderndi o. İstediğini al. Bir kere yaşayacaksın!" Bay Jonathan içini

çekerek, arkasına yaslandı. "Hırslı bir Juliet'ti o. Genç, hain, buna rağmen yine de savunmasız. Her şeyini büyük kumara yatırmıştı. Kazanır gibi de oldu... Sonra işe ölüm karıştı. Ve o canlı, ateşli, neşeli Elsa da öldü. Geride kinci, soğuk, sert bir insan kaldı. Bütün kalbiyle kendisine bu darbeyi indiren kadından nefret eden amansız bir yaratık." Sesi değişti. "Ah, ah... Melodrama kaçtığım için özür dilerim. Fazla hassas olmayan, derin düşünmeyen bir kızdı Elsa.

Zannedersem pek de öyle ilgi çekecek bir karaktere sahip değildi. Gül beyazı gençlik, ihtiraslar, vb, vb, Bunları alırsanız geriye ne kalır? Sadece yüksek bir kaidenin üzerine yerleştirmek için bir kahraman arayan sıradan bir kız."

Poirot, "Eğer Amyas ünlü bir ressam olmasaydı..." dedi.

Bay Jonathan çabucak başını salladı. "Evet... işin püf noktasını hemen anladınız. Elsa gibi tipler ünlü kimselere taparlar. Onlar için bir erkeğin bir şeyler yapmış olması, tanınması gereklidir... Oysaki Caroline Crale küçük bir banka memurunun veya sigortacının gizli değerlerini bir bakışta anlardı.

Caroline Crale, Amyas'ı seviyordu. Ünlü ressamı değil. Caroline Crale hiçbir zaman çiylik etmezdi. Ama Elsa Greer öyle bir kızdı." Ekledi. "Fakat genç ve güzeldi. Ben onda acınacak bir taraf gördüm."

Hercule Poirot gece yatarken bir hayli düşünceliydi. Bu davaya karışmış olan kadınların kişiliği ilgisini çekiyordu.

Kâtip Edmunds için Elsa Greer sadece adi bir yaratıktı. İşte o kadar.

- 35-

İhtiyar Bay Jonathan için ölümsüz Juliet'ti.

Peki ya Caroline Crale?

Herkes onu başka biçimde görmüştü. Montaque Depleach kadını mücadeleye girişmediği için aşağı görüyordu. Foog için Caroline Crale romantik bir tipti.

Edmunds onun bir "Lady" olduğuna inanıyordu. Bay Jonathan'a göreyse heyecanlı, mutsuz bir insan.

Ve bunların hepsi de Caroline Crale'in katil olduğundan emindiler.

V Başmüfettiş

Eski Başmüfettiş Hale piposundan düşünceli düşünceli bir nefes çekti. "Doğrusu sizinki de garip bir düşünce Mösyö Poirot."

Poirot ihtiyatlı bir tavırla cevap verdi. "Evet. Belki biraz garip..."

Hale, "Bildiğiniz gibi olay yıllar önce oldu," dedi. Poirot bu cümleyi duymaktan sıkıldım, diye düşündü. Fakat sakin bir tavırla başını salladı. "Evet bu da durumu güçleştiriyor." Beriki, düşünceli düşünceli mırıldandı. "Geçmişi hortlatmak... Eğer bunun bir nedeni olsaydı..." "Nedeni var." "Neymiş o?"

"İnsan gerçeği öğrenmekten zevk alabilir. Ben böyle bir insanım. Sonra o genç kızı da unutmayın."

Hale başını salladı. "Evet. Onun duygularını anlıyorum. Fakat kusuruma bakmayın, Mösyö Poirot. Siz zeki bir insansınız, O kıza inanacağı bir öykü anlatabilirsiniz."

Poirot cevap verdi. "Siz o kızı tanımıyorsunuz."



L

"Yapmayın canım! Sizin gibi tecrübeli bir insan..." Poirot dikleşti. "Dostum, ben ustaca yalanlar söyleyen bir insan olabilirim. Sizin öyle düşündüğünüz de 

anlaşılıyor. Fakat bence ahlaka uygun bir davranış değil bu. Benim de prensiplerim var."

"Affedersiniz, Mösyö Poirot. Sizi kırmak istemedim. Fakat böyle bir öykünün kıza faydası olurdu." "Acaba öyle mi dersiniz?"

Hale ağır ağır, "Evlenmek üzere olan mutlu ve masum bir kızın annesinin bir katil olduğunu öğrenmesi feci bir şey tabii."dedi. "Ben sizin yerinizde olsaydım kıza gider, babasının intihar etmiş olduğunu söylerdim. Depleach'in beceriksizlik ettiğinden bahsederdim. Ona Crale'in zehiri bilerek içtiğinden emin olduğumu anlatırdım."

"Ama ben emin değilim. Crale'in intihar ettiğine kesinlikle inanmıyorum. Sizce bu mümkün mü?" Hale ağır ağır başını salladı. "Hayır." "Gördünüz mü? Benim gerçeği öğrenmem gerekli, inanılacak veya inanılmayacak bir yalan uydurmak niyetinde de değilim."

Hale dönerek Poirot'ya baktı. Pembe, köşeli çehresi iyice kızarmıştı.

"Gerçeklerden söz ediyorsunuz. Ben, Crale olayında gerçeği ortaya çıkardığımızdan eminim."

Poirot hemen atıldı. "Bu sözleriniz benim için çok önemli. Sizin dürüst ve işini bilen bir insan olduğunuza daima inandım. Şimdi bana söyleyin. Bayan Crale'in katil olamayacağını hiçbir zaman düşünmediniz değil mi?"

Eski başmüfettiş, hemen cevap verdi. "Bu bakımdan hiç kuşkum yoktu, Mösyö Poirot. Başlangıçtan beri katilin o olduğu belliydi. Sonradan öğrendiklerimiz ve bulduğumuz kanıtlar da yanılmadığımızı ortaya koydu."

"Bana onun aleyhindeki kanıtları sayar mısınız?"



"Tabii. Mektubunuzu alınca, eski dosyaya baktım." Küçük bir not defterini açtı.

"Önemli noktaları buraya yazdım." "Teşükkür ederim, dostum. Sizi dinliyorum."

Hale hafifçe öksürdü. "18 Eylül günü öğleden sonra saat iki kırk beşte Dr.

Andrew Fausset, Müfettiş Conway'e telefon etti. Alderbury köşkünde oturan Bay Amyas Crale'in birdenbire öldüğünü bu ölüme neden olan şartlar ve evde konuk olan Bay Bla-ke'in sözleri dolayısıyla bu olayın polisi ilgilendireceğini düşündüğünü bildirdi. Müfettiş Conway yanında bir komiser ve polis doktoruyla derhal Alderbury'e gitti. Dr. Fausset oradaydı. Onları Bay Crale'in cesedinin bulunduğu yere götürdü. Ölünün durumu değiştirilmemişti.

"Amyas Crale, bahçenin duvarla ayrılmış bir kısmında resim yapıyordu. Burası Batarya bahçesi diye de tanınmaktaydı. Çünkü denize bakıyordu ve duvarların üzerine küçük toplar yerleştirilmişti. Bay Crale güneşin duvar üzerinde yaptığı ışık oyununu yakalamak istediği için öğle yemeğine gelmemişti. Sonra güneşin yerinin değişeceğini ve ışık oyunlarının eskisi gibi olmayacağını söylemişti.

Aslında Bay Crale yemek zamanlarına pek aldırmazdı. Bazen kendisine sandviç yollanırdı. Fakat adam çoğunlukla yalnız başına bırakılmasını, rahatsız edilmemesini isterdi. Onu son olarak evde konuk olan Miss Elsa Greer'le komşu Bay Meredith görmüştü. Bu ikisi birlikte eve dönmüş ve diğerleriyle birlikte yemeğe oturmuşlardı. Yemekten sonra terasta kahve içilmişti. Bayan Crale kahvesini bitirdikten sonra,, ayağa kalkarak, "Gidip Amyas ne yapıyor bakayım,"

demişti. Mürebbi-ye Miss Cecilia Williams da onunla birlikte gitmişti. Mürebbiye Bay Caroline Crale'in kız kardeşi ve kendi talebesi olan Miss Angela Warren'm kaybettiği kazağı arıyordu. Bunun kumsalda bırakılmış olması olasılığı vardı.

"İki kadın yoldan ilerlediler. Bu yol ağaçlıkların arasından geçerek Batarya bahçesinin kapısına kadar gidiyordu. Buradan da ya bahçeye giriyordunuz ya da aynı yolu izleyerek kumsala iniyordunuz."



"Miss Williams yoluna devam etti, Bayan Crale ise Batarya bahçesine girdi. Fakat hemen arkasından Bayan Caroline Crale acı acı bağırdı ve Miss

Williams da telaşla geri döndü. Bay Crale bir sıraya uzanır gibi oturmuştu. Ölmüştü.

"Miss Williams, Bayan Crale'in ısrarı üzerine bahçeden çıkarak, telefon etmek için bu işi ona bıraktı. Kendisi de.yardıma ihtiyacı olduğunu düşündüğü Bayan Crale'in yanına döndü. Dr. Fausset de çeyrek dakika sonra geldi. Adam, Bay Crale'in öleli çok olduğunu ilk bakışta anladı. Doktora göre ressam birle iki arası can vermişti. Ölümün nedenini gösterecek hiçbir şey yoktu. Bay Crale'in hali gayet tabiiydi. Fakat Dr. Fausset, Bay Cra-le'i iyi tanıyordu. Onun hasta 

olmadığını bildiği için de durumu hiç beğenmedi. O sırada Bay Philip Blake de doktorun yanına gelerek ona bazı şeyler söyledi.

"Bay Blake sonradan bu sözlerini Müfettiş Conway'a da tekrarladı. O sabah, biraz ilerdeki Handcross köşkünde oturan ağabeyi Bay Meredith Blake kendisine telefon etmişti. Bay Meredith Blake amatör kimyagerdi. Adam o sabah laboratuvarına girdiği zaman bir gün önce ağzına kadar dolu olan baldıran ze-hiri şişesinin hemen hemen boşalmış olduğunu fark ederek fena halde şaşırmıştı. Hem korkan, hem de telaşa kapılan Bay Meredith Blake kardeşine telefon ederek bu bakımdan ne yapması gerektiğini ona sormuştu. Bay Philip Blake de ağabeyine, 'Hemen Alderbury köşküne gel,' demişti. 'Bu konuyu burada konu-'

şalım,' Sonra dışarı

çıkarak, yürümüş ve ağabeyini yarı yolda karşılamıştı. Birlikte köşke gelmişlerdi. Fakat bir türlü karar verememişler, bu durumu öğle yemeğinden sonra tekrar konuşmayı tasarlamışlardı.

"Soruşturma sonunda Müfettiş Conway şunları öğrendi: Bir gün önce Alderbury'den beş kişi çaya Handcross köşküne gitmişlerdi. Bunlar Bay ve Bayan Crale, Miss Angela Warren, Miss Elsa Greer ve Bay Philip Blake'di. Çay sırasında Bay Meredith Blake yaptığı deneylerden söz etmiş, hatta konuklara laboratu-varı gezdirmişti. O sırada yaptığı birkaç ilacı da göstermişti.

Bunların arasında baldırandan çıkarılan 'coniine1 de vardı. Bay Meredith bu ilacın ufak dozlarının boğmaca ve astıma iyi geldiğini söyleyerek öğünmüştü de.

Sonra bunun kuvvetli bir zehir olduğunu da anlatmış ve hatta konuklarına eski bir Yunan yazarının eserinden bir iki sayfa da okumuştu."

Eski Başmüfettiş Hale durdu. Piposunu tekrar doldurduktan sonra notlarını okumaya devam etti.

"Polis Müdürü Albay Frere soruşturmayla beni görevlendirdi. Otopsi sonucunda işin şüphe götürecek tarafı olmadığını anladık. Coniine, kurbanlarında belirli izler bırakmıyor sanırım. Fakat doktorlar ne aramaları gerektirdiğini biliyorlar. Böylece cesette bir hayli zehir bulundu. Doktor bunun ölümünden iki üç saat önce verilmiş olduğuna kaniydi. Bay Crale'in önündeki masada boş bir bardakla boş bir bira şişesi duruyordu. Bunların içindeki sıvı tahlil edildi.

Şişede coniine yoktu. Fakat bardakta zehirin izleri bulundu. Yaptığım soruşturmaların sonunda Batarya bahçesindeki küçük, kapalı çardakta bardaklar ve bir kasa bira olduğunu öğrendim Bay Crale resim yaparken susadığı takdirde buradan alıp içiyordu. Buna rağmen Bayan Crale o sabah evden bir şişe soğuk bira getirmişti. Genç kadın geldiği zaman Bay Crale resim yapıyordu. Miss Greer ise duvarın üzerine oturmuş ona poz veriyordu.

"Bayan Crale bira şişesini açarak, bardağa doldurmuştu. Sonra da bunu resim sehpasının önünde oturan kocasının eline sıkıştırmıştı. Bay Amyas Crale her zaman yaptığı gibi birayı bir nefeste içmişti. Adamın böyle bir adeti olduğunu hepsi de söyledi. Bay Crale birayı içtikten sonra yüzünü buruşturarak, bardağı masaya bırakmıştı. 'Bugün bana her şeyin tadı kötü geliyor!" Bu sözler üzerine Miss Elsa Greer, 'Senin karaciğerin bozuk,' diye gülmüştü. Bay Crale, 'Her neyse,' demişti. 'Hiç olmazsa bira soğuktu.' Hale durdu.

Poirot sordu. "Bu olay ne zaman olmuş?"

"Biri çeyrek geçe. Bay Crale resim yapmaya devam etmişti. Miss Elsa Greer'in sonradan söylediğine göre adam kollarını rahatlıkla hareket ettiremediğinden şikâyete başlamış hatta,



'Acaba romatizmaya mı tutuldum?' demişti. Fakat o hasta olduğunu itiraftan hiç hoşlanmayan bir adamdı. Herhalde bu yüzden fenalaştığını açıklamak istemedi...

Diğerlerine yemeğe gidip kendisini yalnız bırakmalarını söylediği zaman da kendisini iyi hissetmiyordu mutlaka."

Poirot başını salladı. "Herhalde."

Hale devam etti. "Böylece Crale'i Batarya bahçesinde yalnız bıraktılar. O da yalnız kalır kalmaz kendini oradaki sıranın üzerine attı. O sırada adaleleri felce uğradı tabii. Kendisine yardım edecek kimse de yoktu. Böylece son nefesini verdi. Poirot tekrar başını salladı. "Evet..." Hale "Ben yasalara göre soruşturmaya başladım," dedi. "Gerçeği öğrenmekte de güçlük çektim. Bir gün önce Bayan Caroline Crale'le Miss Elsa Greer kavga etmişlerdi. Kız küstah bir tavırla, 'Buraya yerleştiğim zaman eşyaların yerlerini değiştireceğim,' demişti.



Bayan Crale, 'Ne demek istiyorsun?' diye sormuştu. Miss Elsa Greer, alaylı alaylı cevap vermişti. 'Hiçbir şeyden haberin yokmuş gibi davranma, Caroline.

Başını kuma sokan bir deve kuşundan farkm yok. Amyas'la birbirimize âşık olduğumuzu ve yakında evleneceğimizi biliyorsun!' Bunun üzerine Bayan Crale,

'Böyle bir şeyden haberim yoktu,' demiş. Onun üzerine Miss Elsa Greer, gülmüş.

'Eh, şimdi öğrendin işte.' O sırada Bay Amyas Clare içeri girmiş. Bayan Clare kocasına dönerek, 'Bu doğru mu Amyas?' diye sormuş. 'Elsa'yla gerçekten evlenecek misiniz?'"

Poirot merakla öne doğru eğildi. "Bay Crale ne demiş o zaman?"

"Anlaşılan Miss Elsa Greer'e dönerek olanca sesiyle bağırmıştı. 'Bunu ağzından kaçıracak ne vardı! Dilini tutmasını bilemez misin sen?"

Miss Elsa Greer, 'Caroline'in gerçeği öğrenmesi daha iyi olur,' demiş.

Bayan Crale kocasına dönmüş. 'Bu doğru mu, Amyas?'



Adam karısının yüzüne bakamamış. Başını çevirerek, bir şeyler mırıldanmış.

Genç kadın, 'Açık konuş,' demiş, 'Öğrenmem gerekiyor.' Ressam bağırmış, 'Evet, doğru. Fakat bu konuyu şimdi konuşmak istemiyorum!' Hiddetle odadan fırlamış.

Miss Elsa Greer, Bayan Crale'e bakmış. 'Gördün mü? Seni istemeyen bir adama sıkı sıkı sarılman gereksiz Caroline. Hepimiz aklı başında kimseler gibi hareket etmeliyiz. Doğrusu ben Amyas'la senin daima dost kalmanızı isterim.'"

Poirot merakla sordu. "Peki, Bayan Crale ne cevap vermiş o zaman?"

"Tanıkların söylediğine göre gülmüş. 'Beni Amyas'dan ancak ölüm ayırır, Elsa,'

Kapıya gitmiş. Miss. Elsa Greer, genç kadının arkasından seslenmiş. 'Ne demek istiyorsun?' Bayan Crale omzunun üzerinden bakmış, 'Amyas'ı sana bırakmam. Onu öldürürüm daha iyi.'" Hale durdu. "Tehlikeli sözler değil mi?"

Poirot düşünceli bir tavır takınmıştı. "Evet. Bu sözleri kimler duymuş?"

"Mürebbiye Miss Williams, odadaymış. Philip Blake de öyle. İkisi de fena halde sıkılmışlar."

"Onların bu sahne hakkındaki sözleri birbirini tutuyor muydu?"

"Hemen hemen. Bir olayı aynı biçimde hatırlayan iki tanığa pek rastlayamazsınız.

Bunu benim kadar siz de bilirsiniz, Mösyö Poirot."

Poirot başını salladı. Sonra da düşünceli düşünceli. "Evet, Bunu görmek ilginç olacak..." Cümlesini tamamladı.

Hale devam etti. "Evi arattırdım. Bayan Crale'in yatak odasında, alt çekmecelerden birinde üzerinde yasemin esansı yazılı küçük bir şişe bulduk.

Çorapların altına itilmişti bu. Şişe boştu. Üzerindeki parmakizlerini aldırdım.

Yalnız Bayan Caroline Cra-le'indi bunlar. Tahlil yapılınca şişenin içinde yasemin yağı ve co-niine bulunduğu anlaşıldı.



"Bayan Crale'e şişeyi gösterdim. Soruma hemen cevap verdi. 'Çok mutsuzdum,'

dedi. 'Meredith Blake'in zehir hakkında söylediklerini dinledikten sonra usulca tekrar laboratuvara girdim. Çantamda yasemin esansı dolu olan bu şişe vardı.

Şişeyi boşaltıp, içine coniine koydum.' Tabii, 'Bunu neden yaptınız?' diye sordum. 'Bazı şeylerden gereğinden fazla söz etmek istemiyorum,' dedi. 'Fakat beni çok sarsan bir şey öğrenmiştim. Kocam başka bir kadın için beni terk etmeyi düşünüyordu. O takdirde yaşamamın bir anlamı olmayacaktı. Zehiri bu yüzden aldım.'"

v

Poirot mırıldandı. "Bu da olabilir..." 5

"Belki, Mösyö

Poirot. Fakat bu onun salonda Elsa Greer'e

>¦ söylediklerine uymuyordu. Ayrıca... Karı koca o olayın ertesi günü yine kavga etmişler. Bay Philip Blake bunun bir kısmını duymuş. Miss Elsa Greer de başka bir kısmını. Amyas Crale'le Caroline Crale kütüphanedelermiş. Bay Blake holdeymiş. Onun için konuşmanın pek azını işitmiş. Miss Elsa Greer ise dışarda, kütüphanenin penceresinin önünde oturuyormuş. Bu yüzden kavganın önemli bir bölümünü dinlemiş."

"Neler duymuşlar?"

"Bay Blake, Bayan Caroline Crale'in, 'Sen ve sevgililerin!' dediğini duymuş.

'Seni öldürebilirim. Günün birinde de öldüreceğim zaten. Anlıyor musun?1"

"İntihardan hiç söz etmemiş mi?"



"Hayır, hiç söz etmemiş. Örneğin, 'Bunu yaparsan, kendimi öldürürüm,' dememiş.

Miss Elsa Greer de hemen hemen aynı şeyleri tekrarladı. Kızın söylediğine göre, Bay Amyas Crale, '"Rica ederim, anlayışlı olmaya çalış, Caroline,' demiş. 'Seni severim. Mesut olmanı isterim. Senin ve çocuğumuzun. Fakat ben Elsa'yla evleneceğim. Başlangıçta böyle bir şey olduğu takdirde birbirimizi özgür bırakacağımıza dair söz vermiştik." Bayan Crale, 'Pekâlâ,' diye cevap vermiş.

'Sonradan söylemedin deme.' Onun üzerine Bay Crale merakla sormuş. 'Ne demek istiyorsun?' O zaman Bayan Crale, bağırmış, 'Şunu. Seni seviyorum.

Elimden kaçırmak niyetinde de değilim. Seni o kıza bırakmak-tansa, öldürmeyi tercih ederim.'"

Poirot elini hafifçe salladı. "Bana Elsa Greer bu konuyu açmakla aptallık etmiş

gibi geliyor. Caroline Crale kocasını boşamaya yanaşmayabilirdi."

Hale, "Tanıklardan bu noktayla ilgili bazı şeyler öğrendik." dedi. "Anlaşılan Bayan Crale, Bay Meredith Blake'e biraz açılmış. Kadının eski ve güvendiği bir arkadaşıymış o. Meredith Blake çok üzülmüş ve Bay Amyas Crale'le konuşmaya çalışmış. Bu bir gün önce olmuş. Bay Meredith Blake, 'Evliliğiniz sona ererse çok üzülürüm, gibisinden bir şeyler söylemiş. 'Sonra... Miss Greer genç bir kız.

Onun gibi birini boşanma davasına karıştırmak doğru mu?' O zaman Bay Crale kalpsizce gülmüş. 'Elsa o fikirde değil. O hakimin karşısına çıkmak niyetinde.

Konuyu malum şekilde çözümleyeceğiz.'"

Poirot, "O halde Elsa Greer, işi Bayan Crale'e o şekilde açıklamakla daha da aptallık etmiş sayılır."

Başmüfettiş Hale içini çekti. "Kadınların nasıl olduklarını bilirsiniz.

Birbirlerine saldırmaktan hoşlanırlar. Zaten durum bir hayli karışıkmış. Bay Crale böyle bir şey olmasına nasıl izin vermiş,' İşte bunu anlayamıyorum. Bay Meredith Blake'in söylediğine göre adam yaptığı tabloyu bitirmekten başka bir şey düşün-müyormuş. Siz bundan bir anlam çıkarabiliyor musunuz?" "Evet, dostum.

Çıkarabiliyorum sanırım." "Doğrusu ben çıkaramadım. Adam belasını arıyormuş."

"Herhalde her şeyi böyle birdenbire açıkladığı için kıza çok kızmıştı."

"Evet, çok kızmış. Bay Meredith Blake öyle söyledi..." Poirot mırıldandı.

"Ressam Amyas Crale'in nasıl bir insan olduğunu anlıyorum. O sırada adamın aklı fikri sadece yaptığı resimdeymiş, dostum. Kızla evlenmeyi istemesine rağmen, o tablo kendisi için her şeyden önemliymiş. Herhalde o yüzden kızın ziyaretinin sorun çıkmadan sona ermesini istiyormuş. Tabii



kız onunla aynı düşüncede değilmiş... Tabii, kadınlar için aşk daima her şeyden önemlidir."

Hale bağırdı. "Bilmez olur muyum?" Poirot devam etti. "Erkekler, özellikle de sanatçılar kadınlardan çok farklıdırlar..."

Hale dalgın dalgın mırıldandı... "Elsa Greer gerçekten de çok güzeldi. Fakat çok makyaj yapıyor, elbiselerinin altına da fazla bir şey giymiyordu. Bu kızların böyle dolaşmaları ayıp. Üstelik anlattığım olay on altı sene önce oldu. Bugün kimse böyle şeylere aldırmıyor. Ama doğrusu ben Elsa Greer'i çok ayıpladım. Dar bir pantolon, önü açık keten bir gömlek. İçinde hiçbir şey yoktu kızın."

Poirot alaylı alaylı mırıldandı. "Bazı şeyleri çok iyi hatırlıyorsunuz."

Başmüfettiş Hale kızardı. "Size edindiğim izlenimleri anlatmaya çalışıyordum."

Poirot onu yatıştırmaya çalıştı. "Tabii, tabii..." Sonra devam etti. "Demek ki Caroline aleyhindeki esas iki tanık Philip Blake'le Elsa Greer'di?"

"Evet. Hem de son derece kinci ve heyecanlıydılar. Fakat savcı mürebbiyeyi de dinletti. Ve kadının sözlerinin daha fazla etkisi oldu. Çünkü mürebbiye Caroline Crale'in tarafını tutuyordu. Onu savunmaya çalıştı. Fakat dürüst bir kadındı, her şeyi açıkça anlattı."

"Ya Meredith Blake?"

"Zavallı adamcağız, bu olay onu çok sarsmıştı. O zehiri yaptığı için kendisini suçlu buluyordu. Zaten sorgu hakimi de onu bu yüzden bir hayli azarladı. İki tarafın da arkadaşıydı Meredith Blake. Bu yüzden çok

üzülmüştü. Üstelik o şehirden uzakta yaşamaktan hoşlanan bir insandı. Adının gazetelere filan geçmesi kendisini çok rahatsız etti."

"Caroline Crale'in üvey kardeşi de tanıklık etti mi?"





"Hayır, buna gerek yoktu. Bayan Crale kocasını tehdit ettiği zaman kız orada değilmiş. İstediklerimizi diğerlerinden rahatça öğrendik. Yalnız kız Bayan Crale'in buzdolabından soğuk bira aldığını görmüş. Savunma avukatı kızı tanık yerine çıkarıp ona ablasının bira şişesini açmadan doğruca bahçeye götürüldüğünü söyletebilirdi. Ama bunun da bir faydası olmazdı. Çünkü zehir şişeye değil, bardağa konulmuştu."

"Peki, o ikisi kendisine bakarlarken kadın bu işi nasıl yapmış?"

"İkisinin de ona baktığı yokmuş. Bay Crale resim yapıyor zaman zaman da modeline bakıyormuş. Miss Elsa Greer'in arkası ise hemen hemen Bayan Crale'e dönükmüş.

Ressamın omzunun üzerinden bir yere bakıyormuş kız."

Poirot başını salladı.

"Dediğin gibi ikisi de Bayan Caroline Crale'e bakmıyorlar-mış. Kadın zehiri büyükçe damlalıklardan birine doldurmuş. Bunu iyice ezilerek kırılmış bir halde eve giden yolda bulduk."

Poirot mırıldandı. "Her şeyin cevabını da bulmuşsunuz."

"Yapmayın, Mösyö Poirot. Gelin, önyargılara saplanmadan konuşalım. Kadın kocasını tehdit etmişti. Kadın zehiri laboratu-vardan çalmıştı. Boş şişe odasında bulunmuştu, bunun üzerine de ondan başkasının parmakizleri yoktu. Sonra kadın kocasına buzlu bira götürmüştü. Bu da acayip, çünkü Bayan Crale ressamla dargındı..."

"Evet, bu gerçekten garip..."

"Tabii. Kadını ele veren şeylerden biri de buydu. Bayan Crale neden birdenbire öyle yumuşayıvermişti? Adam biranın tadından şikâyet etmişti. Coniine'in pek kötü bir tadı vardır. Bayan Crale yemekten sonra bilerek gidip, kocasının ölüsünü buldu. Mürebbiyeyi de telefona yolladı. Neden? Şişeyle bardağı silmek ve sonra da bunun üzerine kocasının parmaklarını bastırmak için. Tabii ondan sonra da kocasının pişman olarak intihar ettiğini söyledi. İnanılacak bir masal mı bu?"

# -46-

"Haklısınız, Caroline Crale güzel bir masal uyduramamış."

"Öyle. Bana kalırsa kadın böyle bir şeyi düşünmek gerektiğini bile duymadı.

Nefret ve kıskançlıktan deliye dönmüştü. Kocasını öldürmekten başka bir şey düşünecek halde değildi. Fakat her şey olup bittikten, kocasının ölüsünü gördükten sonra aklı başına geldi. Ancak o zaman cinayet işlemiş olduğunu ve bu yüzden kendisini asabileceklerini düşündü. O yüzden de aklına ilk gelen saçma sapan şeyi söyledi. Yani kocasının intihar ettiğini..."

Poirot, "Bu söyledikleriniz çok doğru," dedi. "Belki kadının kafası gerçekten bu şekilde çalışıyordu..."

Hale, "Bu bir bakıma önceden planlanmış bir cinayetti,"diye karşılık verdi. "Bir bakımdan da değildi. Onun önceden plan yaptığını sanmıyorum. Çılgın gibi hareket etti."

Poirot mırıldandı. "Acaba..."

Hale merakla ona baktı. "Bu olayda bir esrar olmadığına inandırabildim mi, Mösyö Poirot?"

"Hemen hemen. Ama tam anlamıyla değil. Dikkatimi çeken bir iki nokta var..."

"Peki, başka birinin katil olabileceğini bana mantıklı bir biçimde gösterebilir misinîz?"

Belçikalı dedektif, "Diğerleri o sabah neler yapmışlar?" diye sordu.

"Bu noktayı iyice incelediğimizden emin olabilirsiniz. Cinayet olaylarında herkese o sırada nerede olduklarını sormanın hiçbir yararı olmaz. Katil, istese kurbanına zehiri bir kapsül içinde vererek, bunun hazımsızlığı geçiren

bir ilaç olduğunu söyleyebilir. Sonra da kalkıp rahatça İngiltere'nin en ücra köşesine gidebilir."

"Fakat bu vakada böyle olduğunu sanmıyorsunuz değil mi?"

"Bay Crale hazımsızlık çekmiyordu. Evet, Bay Meredith Blake zaman zaman dostlarına uydurma ilaçlar vermeye kalkı-



yordu ama ressamın bunları içmeye razı olabileceğini hiç sanmıyorum. Razı olsaydı herhelde o zaman da bundan söz ederek şaka yapardı. Ayrıca Bay Meredith Blake ressamı neden öldürsün? Herkesin anlattıklarından bu ikisinin gayet iyi geçindikleri anlaşılıyor. Bay Philip Blake ise Bay Amyas Crale'in en yakın 

arkadaşıydı. Miss Elsa Greer adama âşıktı. Herhalde mürebbiye Miss Williams, ressamın yaptıklarını hoş karşılamıyordu ama bu adamı zehirlemesi için yeterli sebep değildi. Küçük Miss Angela Warren, ressamla sık sık tartışıyordu. Kız o bunalımlı çağlardaydı. Zannedersem onu okula göndermeyi düşünüyorlardı. Fakat kız, ressama çok bağlıydı. Dr. Amyas Crale de kıza. O evde Miss Angel Warren'a özen gösteriyordu. Belki bunun nedenini öğren-mişsinizdir. Bayan Crale adeta manyakça bir öfke anında kardeşini yaralamıştı. Zaten bundan da kadının duygularına hâkim olamayan bir tip olduğu anlaşılıyor. Öyle değil mi? Düşünün, küçük bir kızın üzerine saldırmış ve onu feci şekilde yaralamış."

Poirot düşünceli düşünceli, "Belki de Angela Warren bu yüzden ablasına düşman olmuştu," dedi.

"Belki. Fakat kız Amyas Crale'e düşman değildi. Her neyse... Bayan Caroline Crale kız kardeşine çok düşkündü. Annesiyle babası ölünce Angela Warren'i yanına almıştı. Üstelik dediğim gibi ona özen gösteriyor, hatta diğerlerinin söylediklerine göre iyice şımartıyordu. Kız da ablasını seviyordu. Miss Angela Warren'i bu olay sırasında korumaya çalıştılar, onu mahkemeye de çağırmadılar.

Zannedersem Bayan Clare bu konuda bir hayli ısrar etti. Fakat kız çok üzülmüştü.

Hapishaneye giderek ablasını görmek istedi, fakat Caroline Crale buna razı olmadı. Böyle bir şeyin kız kardeşinin üzerinde silinmeyecek bir etki yapacağını söyledi. Angela Warren'i dışarda bir okula yollattı. Ekledi. "Miss Warren çok ünlü şimdi. Duyulmamış yerlere gidiyor... Konferanslar veriyor."

"Kimse davayı hatırlamıyor mu?"

"Bir kere Angela'nın soyadı başka. Anneleri bir, babaları ayrıymış. Bayan Crale'in genç kızlık adı Caroline Spalding'miş."



L

"Şu Miss Williams... O Clare'lerin çocuğunun mu mürebbi-yesiymiş, yoksa Angela Warren'in mı?"

"Angela'nm. Çocuğun dadısı varmış. Fakat zannedersem o da günde bir kaç saat Miss Williams'dan ders alırmış."

"Çocuk o sırada neredeymiş?"

"Dadısıyla büyükannesini görmeye gitmiş. Lady Tressilian adındı bir dulmuş. İki kızını küçükken kaybettiği için torununa çok düşkünmüş."

Poirot başını salladı. "Anlıyorum."

Hale devam etti. "Size diğerlerinin cinayet günü neler yaptıklarını da anlatabilirim."

"Miss Elsa Greer kahvaltıdan sonra terasta, kütüphanenin penceresinin önünde oturmuş. Ve o sırada Amyas Crale'le karısının kavga ettiklerini duymuş. Daha sonra ressamla Batarya bahçesine giderek, ona poz vermiş. Tabii arada sırada kollan bacakları tutulduğu için biraz dinlenmiş."

"Philip Blake de kahvaltıdan sonra evdeymiş. Kavganın bir kısmını o da duymuş.

Crale'le Elsa Greer bahçeye çıktıktan sonra oturup gazete okumuş. Sonra ağabeysi kendisine telefon etmiş. Onun üzerine Philip Blake kıyıya inerek, ağabeyini karşılamaya gitmiş. Sonra birlikte yoldan çıkarak, Batarya bahçesinin önünden geçmişler. O sırada biraz üşümüş olan Elsa Greer hırka almak için eve gitmiş.

Bayan Crale ise kocasının yanındaymış. Angela Warren'in okula yollanma konusunu konuşuyorlarmış." "Ah... Demek dostça konuşuyorlarmış?" "Hayır pek de dostça bir görüşme değilmiş bu. Anladığıma göre Crale karısına bağırıp duruyormuş. Böyle aile işleriyle rahatsız edilmesine kızmış sanırım. Herhalde kadın boşanma konusu ortaya çıktığı için bu sorunu da halletmeyi istiyordu..." Poirot başını salladı.

Hale sözlerine devam etti. "İki kardeş Amyas Crale'le bir iki kelime konuşmuşlar. Sonra Elsa Greer gelerek, yine yerine geç-



miş. Crale de fırçasını eline almış. İki kardeşi başından atmak istediği belliymiş. Onlar da bunu anlayarak eve gitmişler. Ha, aklıma gelmişken... Onlar Batarya bahçesindelerken Amyas Crale biranın sıcak olduğundan şikâyet etmişti.

Karısı da "Ben sana soğuk bira gönderirim, demiş." "Hım..."

"Evet hımm. Kadın pek de uysalmış o sırada. Eve giderek, terasta oturmuşlar.

Caroline Crale'le Angela Warren onlara bira getirmiş."

Daha sonra Angela Warren denize girmeye karar vermiş. Philip Blake de onunla gitmiş.

Meredith Blake'se Batarya bahçesinin tam yukarsındaki açıklığa doğru yürümüş.

Oradaki banka oturmuş. Bulunduğu yerden duvara oturmuş olan Elsa Greer'i görüyor, Crale'le kızın seslerini duyuyormuş. Meredith Blake oturduğu yerde bu coni-ine sorununu konuşmuş. Hâlâ çok endişeliymiş, ne yapacağını da bilmiyormuş.

Elsa Greer adamı görerek, elini sallamış. Evde öğle yemeğini haber veren çan çalınca, Meredith Blake Batarya bahçesine inmiş ve Elsa Greer'le birlikte eve gitmişler. Adam Amyas Crale'in davranışlarında bir acayiplik olduğunu fark etmiş, fakat üstünde fazla durmamış. Crale öyle kolay kolay hastalanmayan bir adammış, onun için de insanın aklına onun fena-laşabileceği gelmezmiş. Diğer taraftan zaman zaman öfkelenir ya da ümitsizliğe kapılırmış. Bu resmin ilerleyişine bağlıymış. Böyle onlarda hepsi de onu yalnız başına bırakır ve fazla konuşmamaya çalışırlarmış. Bu kez de Elsa Greer'le Meredith Blake öyle yapmışlar.

"Diğerlerine gelince... Hizmetçiler ev işleri ve yemekle uğ-raşıyorlarmış Miss Williams sabahın önemli bir zamanını sınıf olarak kullanılan odada geçirmiş.

Angela Warren'm hazırladığı ödevleri düzeltiyormuş. Daha sonra da bazı dikilecek şeyleri alarak, terasa çıkmış. Angele Warren sabahı bahçede dolaşarak, ağaçlara tırmanarak geçirmiş. On besindeki kızların nasıl olduğunu bilirsiniz. Erik, ekşi elma, olmamış armut, ne bulurlarsa yer-



ler onlar. Daha sonra eve dönmüş. Dediğim gibi yemekten önce Philip Blake'le kıyıya inerek, denize girmiş." Başmüfettiş Hale bir an durdu. Sonra da meydan okurmuş gibi sordu. "Eh, bütün bunlarda şüpheyi çekecek bir şey bulabildiniz mi?" Poirot, "Hayır," dedi. "Bulamadım."

"O halde?"

Poirot başını salladı. "Ne olursa olsun, yine de kendi kendimi inandırmam gerekli. Ben..."

"Ne yapacaksınız?"

"Bu beş kişiyi göreceğim. Ve olanları onların her birinin ağzından ayrı ayrı dinleyeceğim."

Hale üzüntülü üzüntülü içini çekti. "Siz çıldırmışsınız! Hiçbirinin anlattığı birbirini tutmayacak. İşin aslını anlamıyor musunuz? Hiç kimse bir olayı aynı biçimde hatırlayamaz. Hele aradan bu kadar zaman geçtikten sonra. Bana kalırsa size beş ayrı cinayetin beş ayrı hikâyesini anlatacaklar."

Poirot, "Ben de bunu umuyorum zaten," diye cevap verdi. "Çok ilgi çekici bir şey olacak bu."

VI Bu küçük domuz pazara gitti

Philip Blake tam Montaque Depleach'in tarif ettiği gibiydi. Biraz şişmanlamaya başlayan, hali vakti yerinde, kurnaz neşeli tavırlı bir adam.

Poirot ona konuyu olduğu gibi açıklamak niyetinde değildi. Onun için de adam Poirot'un ilgi çeken cinayetler hakkında da birkaç kitap yazmaya hazırlandığını sandı.

Bu Philip Blake'in hiç hoşuna gitmedi. "Neden böyle şeylerle uğraşırlar bilmem ki?"



Hercule Poirot omzunu silkti. O gün tam anlamıyla davranışları İngilizlere hiç uymayan bir yabancı rolünü oynamaktaydı. Philip Blake'in kendisini aşağı görmesi, ukalalığa kalkmasını istiyordu. "Okuyucular böyle işte. Bu tür eserlere bayılıyorlar. Evet, bayılıyorlar."

Philip Blake, "Hortlaklardan farkı yok onların," dedi. Fakat bunu duygulu bir insanın tiksintisiyle değil de, neşeyle söylemiş-

"'ikalı dedektif tekrar omzunu silkti. "İnsan doğası bu.

"anları tanıyoruz, Bay Blake. Onları gözümüzde h

"m kötü kişiler değil. Fakat onlara tapmak da acıkıl

^

Ar

I5/

yerdei

seslerin^



ine sorunı

^

da bilmiyon^

öğle yemeğir,

bahçesine inm

Amyas Crale'in v

miş, fakat üstünde

talanmayan bir adar

laşabileceği gelmezm

ya da ümitsizliğe

Böyle onlarda hepsi de oı

^

,

mamaya çalışırlarmış. Bu ı $ .^> öyle yapmışlar.

> $"

"Diğerlerine gelince... Hiz, ^ ^ raşıyorlarmış Miss Williams sab .^ ^ p olarak kullanılan odada geçirmiş.'5* ^ j^ ödevleri düzeltiyormuş. Daha sonra^ §¦ , rak, terasa çıkmış. Angele Warren sâ & ağaçlara tırmanarak geçirmiş. On beşir> ğunu bilirsiniz. Erik, ekşi elma, olmamış ar.

- 50-

hayranlık duymaktan çoktan ¦öunda arkasına yaslandı, -"idine, "Hayatından bu küçük do-

->iake? Şu

<2P «o, ¦JD

<T

^

/

ii. ^ktı.

/¦•¦"

Hercule Poirot da adamın bu tavrı takınmasını istemişti ama yine de sinirlendi.

Demek borsa oyunlarıyla uğraşan bu adam Hercule Poirot'yu aşağı görüyordu, öyle mi?

Belçikalı dedektif dişini sıkarak, "Beni tanıdığınıza çok memnun oldum," diye mırıldandı. Başarıya erişmenin sırrı psikolojiye önem vermemdendir. Kendi kendime, 'Bu adam neden bu şekilde hareket ediyor?' diye sorarım."

Philip Blake usulca esnedi. "Cinayetlerin çoğunun nedeni bence bellidir. Para."

Poirot bağırdı. "Fakat bu neden hiçbir zaman bu kadar belirli olmamalıdır! Bütün sorun bundadır!" "Ve o zaman işe siz karışırsınız."

"Evet, dediğiniz gibi o zaman işe ben karışırım. İşte şimdi de bana eski cinayetleri tümüyle psikolojik bakımdan yazmamı önerdiler. Cinayet psikolojisi.

Bu konuda uzmanım ben. Bu yüzden de teklifi kabul ettim."

Philip Blake güldü, "Herhalde bol para kazanacaksınız?" "Kazanacağımı umuyorum."

"Tebrik ederim. Şimdi bana bu işin benimle ne ilgisi olduğunu anlatır mısınız?"

"Tabii. Size Crale olayı için geldim." Philip Blake şaşırmadı. Fakat yüzünde düşünceli bir ifade belirdi. "Evet... Tabii... Crale olayı."

Hercule Poirot telaşla atıldı. "Bu sizi üzmez ya?" "Hayır, hayır..." Philip Blake omzunu silkti. "Engel olamayacağınız olaylara sinirlenmenin ne faydası var? Caroline Crale davası halkın malı oldu artık. Her isteyen bunun hakkında bir kitap yazabilir. Benim itiraz etmemin bir yararı yok. Açık söylememi isterseniz aslında bu iş hiç hoşuma gitmeyecek. Amyas Crale en yakın arkadaşlarımdan biriydi. O çirkin olayın hortlatılması beni üzecek. Ama böyle şeyler oluyor işte." "Siz bir filozofsunuz Bay Blake."



"Hayır, hayır. Ben sadece bazı durumlarda itirazın yararsız olduğunu biliyorum, işte o kadar. Hiç olmazsa siz diğerlerinden daha düşünceli davranacaksınız."

Poirot, "Kitabı tatsız ve zevksiz olmayan bir biçimde yazacağımı sanıyorum."

dedi.

Philip Blake bir kahkaha attı. Fakat neşeli bir hali de yoktu. "Bu sözleriniz gülünecek gibi..."

"Emin olun, Bay Blake bu sorun beni gerçekten ilgilendiriyor. Bu yalnızca bir para işi değil. Geçmişi canlardırmayı, olayları görmeyi, anlamayı, bu dramda rol alan aktörlerin düşünce ve duygularını anlamayı istiyorum."



Philip Blake, "Bu olayın öyle ince bir tarafı yoktu." diye cevap verdi. "Sorun meydandaydı. Cinayet kadınca kaba bir kıskançlık duygusuyla işlenmişti."

"Bana bu olay karşısında duygularınızı anlatırsanız, minnettar olurum, Bay Blake."

Philip Blake birdenbire öfkeyle homurdandı. Yüzü iyice kızarmıştı.

"Duygularım... Duygularım... Öyle ukalaca konuşmayın. Orada durup duygularımı

incelememiştim ben. Galiba anlamıyorsunuz? Arkadaşım... arkadaşım öldürülmüştü.

Zehirlenmişti. Eğer zamanında davransaydım onu'kurtarabilecektim." "Bunu nereden çıkardınız, Bay Blake?" "Anlatayım... Herhalde olayı eski gazetelerde okumuşsunuzdur?" Poirot başını salladı. "Pekâlâ... o sabah ağabeyim Meredith bana telefon etti. Çok endişeliydi. Yaptığı o ilaçlardan biri eksilmişti.

Üstelik şiddetli bir zehirdi bu. Ben ne yaptım? Ona gelmesini, bu konuyu konuşacağımızı söyledim. Böylece ne yapılması gerektiğine karar verecektik.

Doğrusu böyle bir budalalığı nasıl yaptığımı hâlâ anlayamıyorum. Kaybedilecek zaman olmadığını bilmeliydim. Hemen Amyas'a gidip, ona durumu haber vermeliydim.

'Caroline, Meredith'in zehirlerinden birini çalmış, demeliydim. 'Sen ve Elsa dikkatli olun.' Blake ayağa fırlayarak, odada bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı. "Allahım!



Sonradan bunu kaç kez düşündüm biliyor musunuz? Durumu anlamıştım. Amyas'ı kurtarma fırsatı elime geçmişti. Fakat Me-redith'i bekleyerek boş yere zaman kaybettim. Caroline'in hiç çekinmeyeceğini, acımasız davranacağını niçin düşünemedim? Caroline zehiri kullanmak için almıştı. İlk fırsattan da yararlanacaktı. Meredith zehirin çalındığını anlayıncaya kadar beklemiye-cekti tabii. Amyas'ın ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu biliyordum. Ve hiçbir şey yapmadım!"

"Kendinizi gereksiz yere suçluyorsunuz, Mösyö. Fazla zamanınız yokmuş ki..."

Beriki, Poirot'nun sözünü kesti. "Zaman? Bol zaman vardı. Bir çok şey yapabilirdim. Dediğim gibi Amyas'a gidebilirdim. Ama onun da bana inanmayacağı tutardı. Amyas tehlikede olduğuna kolay kolay inanacak insanlardan değildi. Bu sözlerime dudak bükebilirdi. Zaten o hiçbir zaman Caroline'in nasıl bir iblis olduğunu tam anlamıyla öğrenememişti. Fakat Caroline'e gidebilirdim. Ona,

'Maksadının ne olduğunu biliyorum,' diyebilirdim. 'Planından haberim var. Elsa ya da Amyas, coniine'le zehirlenerek ölürse, seni de asarlar!" O zaman Caroline cinayet işlemekten çekinirdi. Veya polise telefon edebilirdim. Evet, yapacağım bir sürü şey vardı. Fakat ben ağır, ihtiyatlı bir adam olan Meredith'in etkisinde kaldım. 'Emin olmalıyız, konuşmalıyız, bunu kimin aldığını iyice öğrenmeliyiz... Budala! Meredith ömründe çabucak karar vermiş bir insan değildir. Allahtan, benden büyüktü de babamın malı mülkü ona kaldı. Yoksa para kazanmaya kalksaydı elindekini avucundakini de kaybederdi."

Poirot sordu. "Zehiri kimin aldığından tamamıyla emin miydiniz."

"Tabii emindim. Bu işi Caroline'in yaptığını hemen anladım. Caroline'i iyi

tanırdım."

Belçikalı mırıldandı. "Çok enteresan. Ben de Caroline Cra-le'in nasıl bir kadın olduğunu öğrenmek istiyorum, Bay Blake."

Philip Blake sert bir sesle, "Herkesin dava sırasında sandığı gibi haksızlığı uğramış, zavallı ve masum bir kadın değildi o,' dedi.



"O halde neydi?"

Philip Blake tekrar yerine oturdu. Ciddi bir tavır takınmıştı. "Bunu bilmeyi gerçekten istiyor musunuz?" "Gerçekten çok istiyorum?"

"Caroline kötü bir yaratıktı. Son derece kötü bir yaratık. Ama çok şirindi.

Herkesi aldatan yumuşak, tatlı tavırlar takınmasını bilirdi. Narin, çaresiz bir görünüşü vardı. Bu da erkeklerin şövalyelik duygularının uyanmasına sebep olurdu. Tarih okuduğum zamanlar Kraliçe Mary Stuart'ın tıpkı Caroline'e benzediğini düşünürüm. Tatlı, talihsiz, çekici, cazip görünüşlü bir kadın.

Aslında soğuk, sinirli, kalpsiz bir yaratık. Caroline de onun gibiydi. Soğuk ve hesaplı. Üstelik öfkesi de korkunçtu.

"Bilmiyorum size bundan söz ettiler mi? Davada bu nokta üzerinde çok durdular.

Küçük kardeşine yaptığı onun nasıl bir insan olduğunu ortaya koyuyordu. Çok kıskançtı o. Annesi tekrar evlenmişti. Herkes daha çok Angela'yla ilgileniyordu.



Onu daha fazla seviyordu. Caroline buna dayanamadı. Kocaman bir İngiliz anahtarıyla küçük kardeşini öldürmeye kalktı. Kafasını kırdı. Neyseki bu darbe çocuğu öldürmedi. Ama bu korkunç bir şeydi..."

"Gerçekten korkunç."

"İşte asıl Caroline buydu. Herkesden üstün olmalıydı. Kendisine gerektiği kadar önem verilmedi mi, deliye dönerdi. İçinde katı kalpli, bencil bir iblis yaşıyordu. Bu onu cinayete kolaylıkla sürükleyebilirdi.

"Sanki ani kararlar vererek hareket edermiş gibi davranırdı. Fakat aslında çok hesaplı bir insandı. Genç kızken Alder-bury'e kalmaya geldiği zaman hepimizi de şöyle bir inceledi. Sonra da planlarını yaptı. Kendi parası yoktu. Beni bu işe katmadı bile. Çünkü ben, hayatta tek başına başarıya ulaşması gereken bir gençtim. Her şey ağabeyime kalacaktı. Ne acayip değil mi, şimdi hem ağabeyim Meredith'den hem de, sağ olsaydı, Am-yas Crale'den çok zenginim. Caroline bir süre Meredith'in üzerinde durdu. Fakat sonra Amyas'ın üzerinde karar kıldı.

Alderbury,



Amyas'a kalacaktı. Fazla parası olmayacaktı ama kız onun hakikaten büyük yeteneği olduğunu anlamıştı. Amyas'ın hem bir dahi olduğunu ve hem de eserlerinin büyük para getireceğini düşünerek, bir kumar oynadı.

"Bu kumarda da kazandı. Amyas çok gençken meşhur oldu. O birdenbire moda oluveren ressamlardan değildi. Fakat dehası kabul edildi ve resimleri satmaya başladı. Onun eserlerini gördünüz mü? Burada bir tablosu var. İsterseniz gelip bakın."

Poirot'yu yemek odasına sokarak, sol duvarı işaret etti. "İşte Amyas bu."

Poirot sessiz sedasız baktı. Şaşkınlıkla, yeniden bir insanın sıradan bir konuya kendi sihrinden bu şekilde bir şeyler katabilmesine tekrar şaştı. Cilalı bir maun masanın üzerinde duran bir vazo ve içinde güller. Daima görülen bir tablo.

Fakat Amyas Crale nasıl olmuştu da güllerine isyan dolu ve hatta müstehcen bir canlılık kazandırmıştı? Masanın cilalı tahtaları gizlice titriyorlardı adeta...

Resmin uyandırdığı heyecan nasıl açıklanabilirdi.

Poirot içini çekti. "Evet... Anlıyorum..."

Blake onu diğer odaya götürdü. "Doğrusunu isterseniz ben sanattan anlamam," diye mırıldanıyordu. "O tabloya da neden öyle sık sık baktığımı bilmiyorum. Fakat gözlerimi nedense ondan alamıyorum. Allah kahretsin, harikulade bir şey bu!"

Poirot başını salladı. Blake konuğuna sigara uzattı. Sonra kendisi de bir tane yaktı. "İşte o gülleri, 'Kokteylli kadın' tablosunu, 'Doğuş' adlı eseri yapan bu adam, tam hayatının en verimli çağında öldürüldü. Bütün bunlara da kinci kötü kalpli bir kadın neden oldu." Durdu. "Belki önyargılara saplanmış olduğumu, Caroline'e düşmanlık beslediğimi düşüneceksiniz. Genç kadın çok şirindi. Bunu ben bile hissederdim. Fakat o şirin maskenin arkasına saklanmış olan insanı biliyordum ben. Ve Mösyö Poirot bu insan kötüydü. Hain kötü niyetli ve aç gözlüydü."

"Fakat bana Bayan Crale'in evliliği sırasında birçok şeylere katlanmak zorunda kaldığını söylediler."



"Evet. Ama Caroline bunu herkese açıklamaktan da çekinmezdi. Daima azap çeken bir zavallı rolü oynardı o. Zavallı Amyas! Evlilik hayatı bir cehennemden farksızdı. Daha doğrusu sanatına sarılmasaydı öyle olacaktı. Daima sanatına bağlıydı Amyas. Böylece acılardan kaçabiliyordu. Resim yapmaya başladı mı hiçbir şeye aldırmazdı. Ne Caroline'e ve onun dırdırına ne o sonu gelmez münakaşa ve kavgalara. Adeta sonsuzdu bu kavgalar. Bir hafta geçmezdi ki herhangi bir konu yüzünden gırtlak gırtlağa gelmesinler. Caroline bu kavgalardan büyük zevk alırdı. Zannedersem bu kavgalar onu canlandırıyor, neşelendiriyordu. Böylece duygularını açıklama fırsatı buluyordu. İçinde sakladığı bütün acı, yakıcı şeyleri Amyas'ın yüzüne haykırabiliyordu. O kavgalardan sonra Caroline'e adeta yeni yemek yemiş, hayatından memnun bir kedi hali geliyordu. Bütün bu tartışmalar Am-yas'ı yormaktaydı. O.sakin ve sessiz bir hayat istiyordu. Tabii onun gibi bir adamın hiç evlenmemesi daha doğru olurdu. Koca olacak bir insan değildi Amyas. Onun gibi insanlar aşk maceralarına atılmalı fakat bir insana sıkı bağlarla bağlanmamalıdırlar. Sonunda bu bağlar onu sıkmaya başlar çünkü."

"Amyas Crale size dertlerini açar mıydı?" "Amyas kendisine çok bağlı olduğumu www.netevin.com

bilirdi. Onun için bana açıklamakta sakınca görmezdi. Fakat hiçbir zaman şikâyet de etmezdi. O tip bir insan değildi Amyas. Bazen, 'Tanrı bütün kadınları kahretsin!' derdi. Veya, 'Sakın evleneyim deme, oğlum. Cehennemin tadını tatmak istiyorsan ölünceye kadar sabret!" "Onun Elsa Greer'le ilgisi olduğunu biliyor muydunuz?" "Evet, daha doğrusu böyle bir şey olacağını daha başında sezdim.

Amyas bana harikulade bir kızla tanıştığını söylemişti. 'Şimdiye kadar tanıdığım insanlardan çok başka o,' demişti. Doğrusu önce bu lafa pek aldırmadım. Zira Amyas daima bambaşka kadınlarla tanışır dururdu. Ve çoğunluk bir ay sonra bunlardan söz ettiğiniz zaman boş gözlerle size bakar, kimi kastettiğinizi anlamaya çalışırdı. Fakat bu Elsa Greer denilen kız gerçekten başkaydı.

Alderbury'e kalmaya gittiğim zaman bunu he-



men anladım. Amyas'ı pençesine almıştı. Zavallı kızın esiri gibiydi adeta."

"Galiba Elsa Greer'den de pek hoşlanmamışsınız?" "Hoşlanmadım. Tam anlamıyla saldırgan bir yaratıktı o. Elsa Greer de Amyas'ın hem ruhuna, hem de vücuduna sahip olmayı istiyordu. Bana kalırsa Amyas, Elsa'yla evlenseydi, Caroli-ne'le sürdüğü hayattan daha rahatına erişirdi. Kız, adamdan emin olduktan sonra onun üzerine bu kadar düşmezdi. Ya da ondan bıkar ve başka birinin peşine takılırdı.

Bence Amyas'ın kadınlara fazla sokulmadan yaşaması daha doğru olurdu." "Fakat o bu düşüncede değildi sanırım." Philip Blake içini çekti. "Budala daima bir kadınla bir maceraya atılıverirdi. Bir bakıma kadınlara o kadar fazla önem verdiği de yoktu. Bütün hayatı boyunca sadece iki kadın ona etki edebildi.

Caroline ve Elsa."

Poirot sordu. "O çocuktan hoşlanır mıydı?" "Angela'dan mı? Angela'yı hepimiz severdik. Hayat dolu, herkese uyabilen bir kızdı. Zavallı mürebbiyesine de çektirmediği kalmazdı. Evet, Amyas Angela'dan hoşlanırdı. Bazen kız çok ileri gider ve Amyas da o zaman bir hayli öfkelenirdi. O zaman Caroline işe karışırdı.

Caroline daima Angela'nın tarafını tutardı. Bu da Amyas'ı çileden çıkarırdı.

Tabii Caroline'in Angela'yı kendisine cephe almasına çok sinirlenirdi. Bütün bunların nedeni kıskançlıktı sanırım. Amyas, Caroline'in Angela'ya kendisinden fazla önem vermesini kıskanırdı. Angela'ysa Amyas'ı kıskanır, adamın despotluğu karşısında da isyan ederdi. Angela'nın artık sonbaharda okula gönderilmesi gerektiğine de yine Amyas karar vermişti. Angela buna çok kızıyordu. Aslında bunun sebebi okula gitmek istememesi değildi. Aksine okula gitmek için can atıyordu. Fakat Amyas'ın despot bir tavırla bu işi çabucak halletmesine öfkelenmişti. Adamdan intikam almak için birtakım oyunlar yaptı durdu. Bir keresinde Amyas'ın yatağına on salyangoz *

koydu. Bence Amyas haklıydı. Artık

Angela'nın disiplinin ne ol-



duğunu öğrenmesinin zamanı gelmişti. Miss Williams iyi bir mü-rebbiyeydi ama artık o bile Angela'yla kolay kolay başa çıkamadığını itiraf ediyordu."

Poirot mırıldandı. "Amyas'ın çocuktan hoşlanıp hoşlanmadığını sorduğumuz zaman kızını kastediyordum..."

"A, küçük Carla'yı kastetmiştiniz? Evet, Amyas ondan hoşlanırdı. Neşeli olduğu zaman kızıyla oynardı. Fakat kızına karşı duyduğu sevgi onun Elsa Greer'le evlenmesine engel olmayacaktı. Aklı fikri Elsa'daydı onun."

"Caroline Crale kızını çok sever miydi."

Philip'in yüzü bir an allak bullak oldu. "Onun iyi bir anne olmadığını iddia edemeyeceğim. Hayır, bunu söyleyemiyeceğim. Bu olayda..."

"Evet, Bay Blake?"

"Bu olayda... tek üzüldüğüm şey de bu." Ağır ağır, üzüntüyle konuşuyordu. "O

çocuğu düşününce kalbim burkuluyor. Küçük bir kız için ne korkunç bir olay. Onu dışarıya akrabalarının yanına gönderdiler. Onların gerçeği kızdan saklamayı başardıklarını bütün kalbimle dilerim."

Poirot başını salladı. "Gerçek daima günün birinde ortaya çıkar, Bay Blake.

Hatta bazen yıllar sonra.."

Borsa komisyoncusu mırıldandı. "Acaba?"

Poirot devam etti. "Gerçekle ilgilendiğim için sizden bir ricada bulunacağım, Bay Blake.'

"Nedir o?"



"O günlerde Alderbury de neler olduğunu yazmanızı istiyorum. Yani cinayeti ve onunla ilgili olayları."

"Fakat, dostum, bunu bu kadar yıl sonra nasıl yapabilirim? Herhalde birçok şeyi unutacağım."

"Sanmıyorum. Zaman geçtikçe hafıza bir olayın önemli kısımlarını saklar, gereksiz ayrıntıları da unutur."

"Yani benden sadece olayın bir özetini mi istiyorsunuz?" - 60-

"Hayır, hayır. Siz yine vakayı bütün ayrıntılarıyla yazmaya çalışın. Bir de hatırlayabiliyorsanız, bütün konuşmaları."

"Ya onları yanlış hatırlarsam?"

"Siz hatırladıklarınızı yazın, yeter. Tabii unuttuğunuz bazı şeyler olabilir ama artık bunun çaresi de yok."

Blake ona merakla baktı. "Peki, ne olacak? Polis dosyalarından olanları daha iyi öğrenebilirsiniz."

"Hayır, Bay Blake. Biz bu işi psikoloji açısından inceliyoruz. Ben sadece kuru olayları istemiyorum. Arzum sizin seçtiğiniz olayları okumak. Bu seçiminize de zaman ve hafızanız neden olacak. Bazı sözler söylenmiş, birtakım şeyler yapılmıştır. Ben bunları polis dosyalarından arasam da bulamam. Çünkü bunları polise söylemeyi istememiş ya da bu olayların cinayetle bir ilgisi olmadığını düşünmüşsünüzdür."

Blake sert bir sesle, "Bu yazım halk tarafından okunacak mı?" dedi.

"Ne münasebet!"

Philip Blake, "Hımm..." diye mırıldandı. "Ben işi başından aşkın bir adamım, Mösyö Poirot?"

"Zamanınızı bu işe verecek ve bir hayli de yorulacaksınız. Onun için uygun bir ücret almayı kabul ederseniz, çok memnun olurum."

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Philip Blake birdenbire, "Hayır," dedi. "Eğer bu işi yaparsam karşılığında bir şey istemem..."

"Peki, yapacak mısınız?"

Philip Blake ihtar eder gibi elini kaldırdı. "Her şeyi doğru dürüst hatırlayacağımı sanmıyorum. Bunu unutmayın?"

"Merak etmeyin..."

Philip Blake, "O halde," diye cevap verdi. "Bu işi yapacağım. Bu hoşuma gidecek.

Bir bakıma bunu Amyas Crale'e borçluyum."

VII Bu küçük domuz evde oturdu

Hercule Poirot ayrıntılara dikkat eden bir insandı. Meredith Blake'e yaklaşabilmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadı. Onun için gidip iki kişiden birer tavsiye mektubu aldı. Bunlardan biri aslında pek çekingen bir kadın olan Lady Lyton-Gore, diğeriyse emekli bir albaydı.

Belçikalı dedektif ancak bu şekilde Meredith Blake'le tanışabildi. Adam tam Poirot'nun tahmin ettiği gibiydi. Fazla parası olmayan, açık havadan hoşlanan, tam bir İngiliz centilmeni. Meredith Blake, Harris tüvidinden yapılmış eski bir ceket giymişti. Kırışık bir yüzü, uçuk mavi gözleri vardı. Zayıf ifadeli ağzını bi-çimsiz bir bıyık yarı örtüyordu. Ağır zekâlı ve mütereddit bir insan olduğu da belliydi.

Önce Lady Lyton-Gore'dan söz ettiler. Sonra da Amiral Cronshaw'dan. Sonunda Poirot sözü ustalıkla eski cinayete getirdi. Tabii Meredith Blake o olay hakkında bir kitap yazılacağını duyunca irkildi. Fakat Belçikalı dedektif onu yatıştırmasını bildi.

"Ne yazık ki bu kitap yazılacak. Fakat Miss Crale daha doğrusu şimdiki adıyla Miss Lemarchant eserin benim kontrolüm altında çıkarılmasını istiyor. Ne yazık ki olayı herkes biliyor. Yalnız kimseyi incitmemek için dikkatli bir dil kullanabiliriz." Sonra usulca mırıldandı. "Hatta tanınmış bir kişi hatıralarını yazdığı sırada araya girerek onun bazı açıklamalarda bulunmasına engel oldum..."

Meredith Blake öfkesinden kıpkırmızı kesilmişti. Piposunu doldururken elleri titriyordu. "E-eski o-o-olayları böyle karıştırmak ayıp," diye kekeledi. "O-on altı yıl oldu. Artık bu vakayı unutup gitseler olmaz mı?"

Poirot omzunu silkti. "Ben de aynı düşüncedeyim. Ama elimden ne gelir? Halk böyle kitapları okuyor. Sonra ispat edil-

miş bir cinayet hakkında herkes yazı yazıp düşüncelerini de açıklıyabilir."

"Bence ayıp bu."

Poirot mırıldandı. "Korkarım insanlar çok değişti... Şöyle, yumuşatmayı başarabildiğim eserleri görseydiniz, hayretler içinde kalırdınız, Bay Blake. Bu olayda da Miss Crale'in incinmemesi için elimden geleni yapmaya hazırım."

Meredith Blake, "Küçük Carla," diye içini çekti. "O yavrucuğun büyüyüp genç bir kadın olduğuna bir türlü inanamıyorum."

"Biliyorum. Zaman ne kadar çabuk geçiyor, değil mi?"

"Hem de nasıl..."

Poirot, "Miss Crale'in yazdığı mektubu size verdim," dedi.

"Orada da okuduğunuz gibi genç kız geçmişte olanları öğ-remeyi çok istiyor."

Meredith Blake hafif bir öfkeyle ona baktı. "Neden?" Niçin eski olayları karıştırıyor? Her şeyin unutulması daha iyi olmaz mı?"

"Siz geçmişi çok iyi bildiğiniz için böyle söylüyorsunuz, Bay Blake. Miss Crale'in ise hiçbir şey bilmediğini unutmayın. Daha doğrusu resmi belgelerden bazı şeyler öğrenmiş."

Meredith Blake yüzünü buruşturdu. "Evet, bunu unuttum. Zavallı yavrucuk. Durumu gerçekten güç. Herhalde gerçekleri öğrendiği zaman müthiş sarsıldı. Sonra da mahkeme zabıtlarını okudu..."

Hercule Poirot, "Onun için asıl önemli olan şeyler zabıtlarda bulunmaz," diye cevap verdi. "Duygular, heyecanlar, bu dramın oyuncuları. Suçu hoş

gördürebilecek durumlar..." Durdu.

Yaşlı İngiliz, hemen atıldı. "Suçu hoş gördürebilecek durumlar! Tamam. Evet bu olayda da genç kadını haklı çıkaracak şeyler vardı. Amyas Crale

çocukluktan beri arkadaşımdı. Ailelerimiz asırlardan beri dosttular. Fakat Amyas'm korkunç bir biçimde hareket ettiğini itiraf etmek zorundayım. Tabii o bir sanatçıydı.

Birçokları için de bu yeterli bir nedendi. Fakat Amyas duru-



mun içinden çıkılmaz bir hal almasına yol açtı. Doğrusu, sıradan, iyi ve dürüst bir insanın aklından bile geçiremiyeceği bir durumdu bu."

Hercule Poirot, "Bu sözleriniz ilgimi uyandırdı," dedi. "Bu durum beni çok şaşırtıyordu. İyi yetiştirilmiş, kibar bir insan durumu bu hale sokmazdı."

Blake'in ince, tereddüt dolu çehresi ani bir kararla aydınlandı. "Evet! Fakat bütün sorun şurada. Amyas sıradan bir insan değildi. O bir ressamdı. Amyas için resim yapmak her şeyden önce geliyordu. Doğrusu ben kendi hesabıma sanatçıları pek anlamıyorum. Hiçbir zaman da anlayamadım zaten. Ailesi benimki gibiydi.

Birçok bakımdan Crale'in diğer erkeklerden farkı yoktu. Fakat iş sanatına geldi mi, o zaman değişiyordu. Crale'i biraz anlıyordum. Çünkü onu ta çocukluğumuzdan beri tanıyordum. Ama dediğim gibi sanatına gelince sıradan kurallara aldırmazdı o. Amyas bir amatör değildi. Birinci sınıf bir ressamdı. Hatta bazıları onun bir dahi olduğunu da söylüyorlar. Belki de haklılar. Fakat bu yüzden Amyas

'dengesiz' diyebileceğim bir tip halini almıştı. Resim yaparken, hiçbir şeye aldırmaz, olayların, insanların ona engel olmasına göz yummazdı. O zamanlar sanki rüya görüyormuş gibi hareket ederdi. Yaptığı iş adeta bir sabit fikir halini alırdı. Ancak tablo bittikten sonra bu dalgınlıktan uyanır ve sıradan bir insan gibi yaşamaya başlardı." Bir şey sorar-mış gibi Poirot'ya baktı. Belçikalı başını salladı. "Anladığınızı görüyorum... Zannedersem bu sözlerim sorunun neden o hale girdiğini açıklar. O kıza âşıktı, onunla evlenmek istiyordu. Onun uğruna karısını ve çocuğunu terk etmeye hazırdı. Fakat burada kızın resmini yapmaya başlamıştı. Bu eserin bitmesini istiyordu. Amyas için bundan başka hiçbir şey önemli değildi. İki kadının bu duruma dayanamayacakları aklına bile gelmiyordu."

"Peki, bu iki kadın onun bu davranışını anlıyorlar mıydı?" "Evet, bir bakıma.

Elsa anlıyordu sanırım. Amyas'ın resimlerine hayrandı. Fakat bu durum onun için çok güçtü tabii. Caro-line'e gelince..." Durakladı.

- 64-

Poirot, "Evet, Caroline..." dedi.

"Caroline... ben... şey... ben Caroline'i çok severdim. Hatta bir zamanlar...

onunla evleneceğimi bile ümit etmiştim. Fakat bu ümidim çok geçmeden kırıldı.

Fakat ona daima bağlı kaldım. Kendisine her zaman yardım etmeyi istedim."

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı. Gerçekten de Meredith Blake romantik bir şekilde bütün ömrü boyunca bir kadına bağlı kalacak ve aşkına karşılık www.netevin.com

beklemeyecek tiplerdendi. Kelimeleri dikkatle seçerek, "Caroline Crale hesabına..." dedi. "Herhalde bu duruma sinirleniyordunuz."

"Tabii. Hem de nasıl! Hatta bu konuyu Crale'le de konuştum."

"Ne zaman oldu bu?"

"O-o olaydan bir gün önce. Buraya çaya gelmişlerdi. Crale'i bir kenara çekerek ona bu durumu açtım. Hatta yanılmıyorsam, iki kadına da haksızlık ettiğini söyledim."

"Ya? Demek böyle söylediniz?"

"Evet. Onun bu durumun pek farkında olduğunu sanmıyordum."

"Herhalde farkında değildi."

"Amyas'a, 'Caroline'i çok zor bir durumda bırakıyorsun,' dedim. 'Eğer o kızla evleneceksen, onu buraya getirmen, Caroli-ne'e nispet yapar gibi davranman çok çirkin! Dayanılamayacak bir hakaret bu?"

Poirot merakla sordu. "Peki Amyas ne cevap verdi?"

Meredith Blake adeta tiksintiyle cevap verdi. "Crale, Caroline, her şeye tahammül etmek zorunda," dedi.

Hercule Poirot kaşlarını kaldırdı. "Pek de nazik bir cevap sayılmaz."

"Bence iğrenç bir cevaptı bu. O zaman tepem attı. 'Karını sevmediğin için onun acı çekmesi de sana vız geliyor!' diye bağırdım. 'Peki ya o kız? Bu durumun onun için de ne kadar ağır

olduğunu anlamıyor musun?' Ne cevap verdi biliyor musunuz? 'Elsa da her şeye tahammül etmek zorunda.' Sonra devam etti. 'Sen durumu anlamıyorsun Meredith. Bu resim şimdiye kadar yaptıklarımın en iyisi. Emin ol en iyisi. İki kıskanç kadının kavgası da bana engel olamaz!' Onunla konuşmak imkânsızdı. Sadece, 'Sen de insanlık diye bir şey kalmamış. Resim her şey değil...' Hemen sözümü kesti.

'Fakat benim için her şey,' Benim öfkem hâlâ geçmemişti. 'Caroline'e kötü davranıyorsun,' diye haykırdım. 'Bu yaptıkların ayıp. 'O zaman, 'Bunu biliyorum,' dedi. 'Çok da üzgünüm.' Hıh, üzgünmüş! 'Biliyorum Merry,1 diye ekledi. 'Bana inanmıyorsun ama sana doğru söylüyorum. Caroline'in hayatını cehenneme çevirdim. Fakat o daima bir melek gibi davrandı. Yanız başında evliliğimizin nasıl bir şey olacağını biliyordu sanırım. Çünkü ben ona açıkça son derece egoist, kayıt ve şart altına girmeyecek, istediği gibi yaşayacak bir insan olduğumu söylemiştim.' Bu fırsattan yararlanarak ona, 'Amyas,' dedim.

'Yuvamı yıkmaktan kaçın. Kızının geleceğini düşün. Evet, anlıyorum. Elsa gibi biri insanın başını döndürebilir. Fakat onun iyiliği için de bu ilişkiye son vermelisin. Elsa çok genç ve tecrübe-sfz. Kendisini gözleri kapalı bu maceraya atmış. Sonradan çok pişman olabilir. Kendini toplamaya çalış. Elsa'dan ayrıl ve karına dön. Bunu yapamaz mısın?'" "Peki, o zaman ne dedi?"

Blake, "Sadece mahcup bir tavırla bana baktı," diye cevap verdi. Sonra omzumu okşayarak, 'Sen çok iyi bir insansın, Merry,1 dedi. 'Fakat fazla romantiksin.

Resim bitinceye kadar bekle. O zaman haklı olduğumu itiraf edeceksin.1 Ben bağırdım. 'Allah resmini kahretsin senin!" Güldü. 'İngiltere'deki bütün sinirli kadınlar bile o resmi bitirmeme engel olamaz.' 'O halde,' dedim. 'Hiç olmazsa resim bitinceye kadar bu durumu Caroline'den saklasaydın.' İçini

çekti. 'Bu benim suçum değil. Elsa her şeyi açıklamakta ısrar etti.' Hayretle, 'Neden?'

diye sordum. 'Elsa başka türlü davranmanın dürüst olmayacağını düşünüyordu,'

diye cevap verdi. 'Her şeyin açıklanmasını tercih ediyordu o.' Ta-



L

bii bir bakıma kızı anlayıp, bu yüzden ona saygı da duydum. Belki kötü bir şekilde hareket ediyordu ama hiç olmazsa dürüst davranmak niyetindeydi."

Hercule Poirot mırıldandı. 'Dürüstlük bazen gereksiz yere acı ve azaba neden olur."

Meredith Blake ona hoşnutsuzlukla baktı. Bu düşünce hoşuna gitmemişti. İçini çekti. "Hepimiz için de üzüntülü günlerdi onlar."

Poirot, "Anlaşılan," dedi. "Bu durum sadece Amyas Crale'e etki etmemiş."

"Neden? Çünkü korkunç derecede bencildi de ondan. Onu hâlâ hatırlıyorum.

Yanımdan ayrılırken, 'Üzülme, Merry,' dedi. 'Her şey düzelecek.'"



Belçikalı mırıldandı. "Fazla iyimsermiş."

Meredith Blake, "O kadınları ciddiye almayan bir insandı," dedi. "Ona Caroline'in sabrının taşmak üzere olduğunu açıklayabilirdim."

"Caroline size böyle mi söylemişti?"

"Pek de değil. Fakat o gün Caroline'in yüzünde gördüğüm ifadeyi ömrümün sonuna kadar unutmayacağım. Yüzü bembeyaz kesilmiş, hatları gerilmişti.

Acayip, ümitsiz bir neşeyle gülüyordu. Bol bol konuştu, kahkahalar attı. Fakat gözlerinde...

içimi titreten müthiş bir acı vardı. Aslında öyle müşfik bir insandı ki."

Hercule Poirot sesini çıkarmadan bir an adamı süzdü. Herhalde Meredith bir gün sonra kocasını öldüren kadın hakkında söylediği bu sözleri hiç de acayip bulmuyordu.

Meredith Blake sözlerine devam etti. Hercule Poirot'ya karşı duyduğu o ilk düşmanlık ve şüphe geçmişti. Belçikalı karşısındakini dinlemesini iyi bilirdi.

Meredith Blake gibilerse geçmişi tekrar yaşamaktan büyük zevk alırlardı. "Bir şeyler olacağını anlamalıydım. Benim meraklı olduğum o konuyu da yine Caroline açtı. Bitkilerden ilaç yapmaya çok meraklıyımdır ben. Bu konunun ne kadar ilgi çekici olduğunu bilemezsiniz. Bitkileri zamanın-



da kurutur, toplar ve ilaç yaparım... O gün de konuklarıma baldırandan söz ettiğimi hâlâ hatırlıyorum. Yılda iki defa çiçek açar bu. Meyvelerini olgunlaşmaya başladıkları sırada toplarsınız. Yani sararmadan önce. Biliyor musunuz artık coniine'i ilaç olarak kûlanmıyorlar. Halbuki ben bunun boğmacaya ve astıma çok iyi geldiğini ispat ettim..."

"O gün bütün bunlardan söz ederken laboratuvarınızda -vdınız?"

cvet. Onlara laboratuvarı gezdirdim, çeşitli ilaçlar hakkın-

¦"iim. Örneğin Valerian ve bu bitkinin kedileri nasıl çek-

'^fa koklamak hepsine de yetti. Sonra bana güzel 1 v

't. Onlara belladonna'yla antropine'i anlattım.

du .

^lar?"

$>

mu so?

'Yuvam,*

yorum. E

ligi için de

.^,

sîz. Kendisi^-^

pişman olabil^ c

na dön. Bunu y^

"Peki, o zaıo*

Blake, "Sadet ^^ .^S^ verdi. Sonra omzu*^ <?° ^ ' Merry,' dedi. 'Fakat £ ş>-^-

«6 <^s bekle. O zaman haklı & s$\ ^ ^ <.c 'Allah resmini kahretsin iş.-^'^ ^f^

li kadınlar bile o resmi bi^^.^^ dim. 'Hiç olmazsa resim bitrç- N.

saklasaydın.' İçini çekti. 'Bu^> o*7^, açıklamakta ısrar etti.' Hayret ^^ başka türlü davranmanın dürüsttr .s£> ye cevap verdi. 'Her şeyin açıklan

- 66 -/fo

"nun o gün aralarında olmadığı-^Içikalıya baktı. "Hepsi de... 'ine ve Amyas tabii. An-merak-

,.ıın

jalde

ondan

"Evet. Amyas'ın kızı sevmediğini sanmayın. Fakat bazen Angela canını çok sıkıyordu. Sonra... Sanırım..."

"Evet?"

"Sanırım Angela'yı biraz kıskanıyordu. Çünkü Caroline, An-gela'nın esiri gibiydi adeta. Belki de Caroline için kız kardeşi her-kesden önemliydi. Bu da Amyas'ın hoşuna gitmiyordu tabii. Ca-roline'in Angela'ya düşkünlüğünün bir nedeni de vardı. Ama bunu şimdi burada..."

Poirot adamın sözünü kesti. "Caroline kız kardeşinin yüzündeki o yara yüzünden kendisini sorumlu tutuyordu. Bunu söylemek istiyordunuz değil mi?"



Blake bağırdı. "Demek bunu biliyordunuz? Bu olaydan söz edecek değildim. Çok gerilerde kalmış bir olaydı bu. Fakat sanırım Caroline'in o şekilde davranmasına duyduğu suç duygusu sebep oluyordu. Kusurunu unutturabilmek için elinden geleni yapmaktaydı."

Poirot düşünceli bir tavırla başını salladı. "Ya Angela? Üvey ablasına bu yüzden kızıyor muydu."

"Hayır, hayır. Sakın aklınıza böyle şeyler gelmesin. Angela. Caroline'e tapardı adeta. Kızın o eski olayı hiç düşünmediğinden eminim. Sadece Caroline kendi kendisini affedemiyordu."

"Angela yatılı okula gitmek düşüncesini hoş karşıladı mı?"

"Hayır, Amyas'a çok kızdı. Caroline de onun tarafını tuttu. Fakat Amyas kesin kararını vermişti. Amyas çabucak sinirlenen bir insan olmasına rağmen, bir çok bakımlardan bir hayli yumuşak başlıydı. Ama bir kez karar verdi mi, diğerleri boyun eğmekten başka çare bulamazlardı. Onun için hem Caroline hem de Angela sonunda razı olmaktan başka çare bulamadılar."

"Angela okula ne zaman gidecekti."

"Sonbaharda. Eğer yanılmıyorsam kızın eşyalarını hazırfa-maya başlamışlardı.

Eğer o felaket olmasıydı Angela herhalde birkaç gün sonra okula başlayacaktı. O

günün sabahı eşyalarını toplamaktan söz edildi.



Poirot, "Ya mürebbiye?" dedi. "Ne demek istiyorsunuz?"

"O bu durumu nasıl karşıladı? Kız okula gittiği taktirde kendisi işinden olacaktı, değil mi?"

"Evet, herhalde öyle. Küçük Carla da mürebbiyeyle birkaç ders yapardı. Ama o da o sıralarda... durun bakayım... kaç yaşındaydı? Beşinde ya da altısındaydı sanırım. Kızın dadısı da vardı. Herhalde Miss Williams'i Carla için evde tutmayacaklardı. Sahi kadının ismi Williams'di. Ne tuhaf insan geçmişten söz etmeye başlayınca bazı şeyleri hatırlayıveriyor."

"Gerçekten öyle. Şu anda tamamıyla geçmişte yaşıyor gibisiniz, değil mi?

Sahneler gözlerinizin önünde canlanıyor... Söylenenler... Oradakilerin yaptıkları hareketler... Yüzlerindeki ifadeler..."

Meredith Blake ağır ağır mırıldandı. "Bir bakıma öyle... Fakat aralarda boşluklar var... Örneğin Amyas'm Caroline'den ay-rılacağını ilk duyduğum zaman müthiş üzüldüğümü hatırlıyorum. Fakat bunu bana Amyas'm mı, yoksa Elsa'nın mı söylediğini tamamıyla aklımdan çıkmış. Elsa'yla bu yüzden tanıştığım da ak- ı lımda. Kıza bu yaptığının çok kötü bir şey olduğunu anlatmaya çalışıyordum.

Fakat kız bana bakarak her zaman yaptığı gibi sakin sakin güldü ve, 'Sen eski kafalısın,' dedi. Evet," belki eski ka-falıyım ama hâlâ haklı olduğumu düşünüyorum. Amyas'm karısı ve çocuğu vardı. Onları terk etmesi de doğru olmayacaktı."

"Oysa Elsa Greer bunun modası geçmiş bir düşünce olduğuna inanıyordu, öyle değil mi?"

"Evet. On altı yıl önce boşanmaya şimdiki gözle balalmadt-ğını da unatmayın.

Elsa son derece modern olmaya meraklı bir kızdı. Ona göre birlikte mutlu olamayan iki kişi hemen başlarını koparmalıydılar. Bana, 'Amyas'la Caroline durmadan kavga ediyorlar,' dedi. 'Çocuğun böyle bir evde büyümemesi daha doğru olur.'"

"Onun bu sözleri sizi etkiledi mi?"

Meredith Blake ağır ağır, "Bana kız hiçbir zaman ne dediğini bilmiyormuş gibi geliyordu," diye cevap verdi. "Elsa tıpkı papağan gibi, kitaplarda okuduğu ya da arkadaşlarından duyduğu sözleri tekrarlıyordu. O bazen, belki sözlerimi garip bulacaksınız, içime dokunuyordu. Çok genç ve kendinden emindi." Durdu.

"Gençlerde insanın kalbini burkan bir şeyler var. Mösyö Poirot?"

Belçikalı ona ilgiyle baktı. "Ne demek istediğinizi anlıyorum."

Blake kendi kendisiyle konuşurmuş gibi sözlerine devam etti. "Zaten Amyas'ı sıkıştırmamın bir nedeni de buydu. Kızdan hemen hemen yirmi yaş büyüktü o. Bu da bana haksızlık gibi gözüküyordu."

Poirot mırıldandı. "Ne yazık ki insan sözünü pek az dinletebiliyor. Bir insan kararını vermişse ve bu özellikle bir kadınla ilgiliyse onu bu yoldan döndüremezsiniz."



"Bu doğru..." Meredith Blake'in sesinde hafif bir acılık vardı. "İşe karışmamın hiçbir yararı da olmadı. Ama ben zaten karşısındakini etkileyebilen bir insan değildim. Hiçbir zaman da olamadım."

Poirot sanki konuyu değiştirmek istiyormuş gibi, "İlaç yaptığınız laboratuvar hâlâ duruyor değil mi?" diye sordu.

"Hayır." Meredith Blake bu sözü sert bir sesle ve çabucak söylemişti. Yüzü de kızarmıştı adamın, "O işten vazgeçtim. Olanlardan sonra buna nasıl devam edebilirdim? Bütün bunlara ben neden olmuş sayılabilirdim?"

"Hayır, hayır, Bay Blake. Siz fazla hassassınız."

"Fakat, anlamıyor musunuz? Eğer o ilaçları yapmamış olsaydım? O akşamüzeri herkesin dikkatini bunlara çekmesey-dim? Oğünmeye kalkışmasaydım? Fakat aklıma böyle bir şey gelmemişti. Nereden gelecekti?"

"Nerden bilebilirdiniz!"

"Fakat aptal aptal o ilaçlardan söz edip durdum. Bu önemsiz bilgimle övünüyordum. Kör ukala aptal! O Allahın cezası Co-

n.

niine'i onlara gösterdim. Üstelik aptallığımdan hepsini kütüphaneye götürüp Sokrat hakkındaki o yazıyı okudum. Güzei bir parçadır bu. Fakat o günden beri aklımdan bir türlü çıkmıyor." Poirot, "Coniine şişesindeki parmakizi bulundu mu?" dedi. "Evet. Caroline'indi bunlar." "Sizin yok muydu?"

"Ben şişeye dokunmamış, sadece bunu parmağımla işaret etmiştim."

"Fakat daha önce şişeye dokunmuş olmanız lazım." "Tabii, tabii. Fakat zaman zaman bu şişelerin tozunu alırdım. Laboratuvara hizmetçileri sokmazdım. Bu işi de o olaydan dört beş gün önce yapmıştım."

"Odanın kapısı kilitli mi dururdu?" "Daima."

M'ıne Crale coniine'i şişeden ne zaman aldı?"

~'">ke istemeye istemeye cevap verdi. "Odadan elendiğimi, Caroline'inde telaşla odadan '^rı hafifçe kızarmış, gözleri de he-=>nda karşıda görür gibiyim." <?¦

'" konuştunuz mu?" di-

çalış* <? <cr kin sal^ J^-falıyım a^^ ve çocuğu?"

f/S

"Oysa l * ğuna inanıyor^' «*• o;

"Evet. On a^ ^ <f ğını da unatmayıri?" <jp" kızdı. Ona göre birlfir koparmalıydılar. Bana. yorlar,' dedi. 'Çocuğun k olur.'"

^

"Onun bu sözleri sizi

"""de söyle-ir, yav-

^ o'

iki ümit-

•^ P

Oyuyordu,

tp $

/ti,' diye ek-

j?

/ıbire acayip,

/nli bir mandari-

/asaya indirdi. Sesi /irot. Caroline Crale

L

mahkemede zehiri intihar etmek için aldığını açıkladığı zaman, gerçeği söylüyordu. Buna yemin edebilirim. O sırada cinayeti düşünmüyordu bile. Bunu daha sonra planladı."

Poirot sordu. "Cinayeti daha sonra planladığından eminmi-siniz?"

Blake hayretle ona baktı. "Efendim? Ne demek istediğinizi anlayamadım?"

Poirot, "Yani," diye cevap verdi. "Caroline'in böyle bir cinayeti düşünmüş

olduğundan emin misiniz? Caroline Craie'in kocasını bilerek öldürdüğüne kesin olarak inanıyor musunuz?"

Meredith Blake kesik kesik soluyordu. "Fakat o zaman... fakat o zaman... yani bir kaza olduğunu mu kastediyorsunuz?"

"O da şart değil."

"Çok acayip bir söz bu."

"Öyle mi? Caroline Craie'in müşfik bir kadın olduğunu söylediniz. Müşfik insanlar cinayet işleyebilirler mi?"



"Evet. Caroline çok müşfikti. Fakat buna rağmen, Amyas'la feci şekilde kavga ederlerdi."

*

"O halde Caroline Crale müşfik ve sakin bir kadın değildi."

"Fakat o... Ah Tanrım, böyle şeyleri anlatabilmek ne kadar güç. Caroline kızdı mı ağzına geleni söylerdi. Örneğin 'Senden nefret ediyorum,' diye bağırırdı.

'Ölsende kurtulsam!" Fakat bu... onun bu istediğini yerine getirmeye kalkacağı anlamına gelmezdi."

"O halde size göre Caroline Craie'in cinayet işlemesi ondan beklenmeyecek bir şeydi?"

"Mösyö Poirot olayları öyle acayip bir şekilde anlatıyorsunuz ki... Fakat şunu söylemeliyim. Evet, bence bu cinayet Caro-line'den beklenmeyecek bir şeydi. Bu durumda sadece Caroline çileden çıkmıştı, bunun nedenleri de vardı, diye açıklayabileceğim. Kocasına tapardı o. Tabii bu şartlar altında bir kadın...

şey... kocasını öldürebilirdi."

Poirot başını salladı. "Evet. Ben de bu düşüncedeyim."

- 73-

"Önce kulaklarıma inanamadım. Bu doğru olamaz, diye düşünüyordum. Zaten asıl Caroline böyle bir şey yapmış olamazdı. Bilmem anlatabiliyor muyum?"

Fakat, yasal bakımdan, cinayeti Caroline'in işlediğinden eminsiniz?"

\

Meredith Blake tekrar hayretle ona baktı. "Fakat, dostum o ieğilse..."

^t. O katil değilse?"

kim olabilir? Bu bir kaza mıydı? Ama pek sanmıyo-dı, dör

'Tikânsız sanırım."

^a da inanamam. Tabii bunu iddia etmek vi tanıyanlar buna ihtimal vermediler.

Hş geriye ne kalıyor?"

Crale'i başka birinin

n,

kin

^steyebilir-

falıyım arÇ*^

or

,

ve çocuğu^

^ $

"OysaL ,

^^ ğuna inaniyort^ ^ $ •&

"Evet. On aî* $ <? ğmı da unatmayıri^ ^ kızdı. Ona göre birlîr" koparmalıydılar.

Bana. yorlar,' dedi. 'Çocuğun k olur.'"

^

"Onun bu sözleri sizi

j'in Jşün-xat katil Kadaşıydı. - bir mürebbi-ye? Güvenilir hizmetçiler? Belki de cinayeti Angela'nm işlediğini söyleyeceksiniz. Hayır, Mösyö Poirot başkası katil olamaz. Am-yas Crale'i, karısından başkası öldürmedi. Fakat Caroline'i buna da adam, kendisi mecbur etti. Onun için belki de bu bir bakıma intihar sayılabilir."

"Yani, adam kendi elleriyle değilse bile, yaptığı şeyler yüzünden öldü, öyle mi?"

"Evet. Belki acayip bir düşünce bu. Fakat, kabahat ölende mi, yoksa öldürende mi? diye bir söz vardır."

Poirot, "Bilmem hiç düşündünüz mü, Bay Blake?" diye sordu. "Cinayet nedeni öldüren insanı iyice incelediğiniz zaman kolaylıkla ortaya çıkar."

"Düşünmedim... Fakat ne demek istediğinizi anlıyorum sanırım."

Poirot, "Kurbanın ne biçim bir insan olduğunu anlamadıkça," dedi. "Cinayetin içyüzünü de öğrenemezsiniz." Ekledi. "Ben de bunu anlamaya çalışıyorum işte. Siz ve kardeşiniz, Amyas Crale'in nasıl bir insan olduğunu öğrenmeme yardım ettiniz."

Bir tek kelime Meredith Blake'in dikkatini çekmişti. "Kardeşim? Philip'i mi kastediyorsunuz?"

"Evet."

"Onunla da mı konuştunuz?"

"Tabii."

Meredith Blake sert bir sesle, "Önce bana gelmeliydiniz," dedi.

Poirot hafifçe gülerek nazik bir tavırla eğildi. "Yaş bakıman-dan öyle. Sizin onun büyüğü olduğunuzu biliyorum. Fakat kardeşiniz Londra yakınında oturduğu için onu önce görmek kolayıma geldi."



Meredith Blake'in kaşları hâlâ çatıktı. Endişeyle dudağını çekiştirerek, tekrarladı. "Önce bana gemeliydiniz." Poirot bu kez cevap vermeyerek bekledi.

Nihayet Meredith Blake sözlerine devam etti. "Philip'in bazı önyargıları vardır..."



"Evet?"

"Hatta bir sürü önyargıları... Daima öyleydi zaten." Çabucak, endişeyle Poirot'ya bir göz attı. "Sizi Caroline'in aleyhine döndürmeye çalışmıştır?"

"Bu o kadar önemli mi? Aradan yıllar geçmiş..." Meredith Blake içini çekti.

"Biliyorum. Aradan bu kadar zaman geçtiğini daima unutuyorum. Her şey sona erdi.

Artık hiç kimse Caroline'e bir kötülük yapamaz. Fakat öyle de olsa Caroline hakkında yanlış izlenimler edinmenizi istemem."

"Ve kardeşinizin benim Caroline Crale hakkında yanlış düşüncelere kapılmama neden olabileceğini düşünüyorsunuz. Öyle mi?"

"Açıkçası öyle. Anlayacağınız, Caroline'le Philip'in arasında ... nasıl söyliyeyim bilmem ki, daima gizli bir düşmanlık vardı." "Niçin?"

Bu soru Blake'i sinirlendirmiş gibiydi. "Niçin mi? Ne bileyim niçin? Böyle şeyler oluyor. Philip fırsat buldukça Caroline'e çatardı. Zannedersem Amyas onunla evlendiği zaman da kardeşim bir hayli kızdı. Bir yıldan fazla bir zaman onların yanına bile gitmedi. Oysa Amyas onun en samimi arkadaşıydı. Belki de gizli düşmanlığının nedeni buydu. Hiçbir kadının Amyas'a layık olmadığını düşünüyordu. Herhalde Caroline'in Amyas'a etki ederek dostluklarını bozacağından korkuyordu."

"Peki, öyle de oldu mu?"

"Hayır, Ne münasebet! Amyas her zamanki gibi Philip'i severdi. Dostlukları o ölünceye kadar devan etti. Sık sık kardeşime takılır onun para düşkünü olduğunu, sanattan zevk almadığını, anlamadığını söylerdi. Ama Philip buna aldırmazdı.

Sadece güler, 'Allaha Şükret,' diye cevap verirdi. 'Hiç olmazsa saygıdeğer bir tek arkadaşın var,'"

"Kardeşiniz Elsa Greer sorununu nasıl karşıladı?" "Biliyormusunuz, bu soruyu cevaplandırmam güç. Takındığı tavrı açıklamak kolay değil. Amyas'ın genç kız yüzünden bu-



dalalaşmasına kızıyordu sanırım. Kaç kez, 'Bu evliliğin sonu gelmez,' dedi.

'Sonunda Amyas bu kızla evlendiğine pişman olacak,' Fakat aynı zamanda Caroline'in pabucunun dama atılmasına memnun olmuş gibi de bir hali vardı."

Poirot kaşlarını kaldırdı. "Gerçek düşüncesi de bu muydu?"

"Beni yanlış anlamayın. Daima böyle düşünmüyor, fakat zaman zaman bu aklından geçiveriyordu sanırım. Sanırım bu duygusunun tam farkında değildi. Philip'le birbirimize pek benzemeyiz. Fakat kan bağı acayip bir şeydir. İnsan kardeşinin neler hissettiğini sezer."

"Ya o felaketten sonra?"

Meredith Blake ağır ağır başını salladı. Bir an yüzünde derin bir acı ifadesi belirip kayboldu. "Zavallı Philip. Çok sarsılmıştı o. Deliye dönmüştü. Amyas'a çok bağlıydı. Zannedersem buna büyük bir sanatçıya duyulan derin bir hayranlık da karışıktı. Amyas Crale'le ben aynı yaştayken Philip bizden iki yaş küçüktü.

Ve onun için Amyas'a karşı daima hayranlık beslerdi. Evet, o olay kardeşim için büyük bir darbe oldu. Caroline için söylemediği kalmadı."

"Demek onun bu bakımdan hiçbir şüphesi yoktu."

Meredith Blake, "Hiçbirimizin şüphesi yoktu," dedi. Kısa bir sessizlik oldu.

Sonra Blake o zayıf insanlara özgü öfkeli, şikâyet dolu sesle, "Bu olay sona ermiş, unutulmuştu," diye homurdandı. "Şimdi siz kalkmış eski defteri yokluyorsunuz."

"Ben değil Caroline Crale."

Meredith hayretle Poirot'ya baktı. "Caroline mi? Ne demek istiyorsunuz?"

Poirot dikkatle onu süzüyordu. "İkinci Caroline Crale."

Meredith'in yüzünün ifadesi yumuşadı. "A, evet, çocuk. Küçük Carla. Bir an sizi yanlış anladım."

"Asıl Caroline Crale'i kastettiğimi mi sandınız? Onun mezarında rahat edemediğini mi sandınız?"

Meredith Blake titredi. "Susun, susun."

"Onun kızına mektup bıraktığını biliyor musunuz? Son sözleri şu: Ben masumum."

Meredith ona hayretle baktı. "Bunu Caroline mi yazmış?" Sesinden bu sözlere inanamadığı belliydi.

"Evet..." Poirot bir an durdu. "Bu durum sizi şaşırttı mı?"

"Eğer Caroline'i mahkemede görmüş olsaydınız, o zaman sözlere siz de şaşardınız.

Zavallı, avcıların eline düşmüş yavru bir ceylana benziyordu. Mücadeleye kalkışmadı bile."

"Yenilgiyi kabul eden bir insandı demek?"

"Hayır, hayır. Caroline öyle bir kadın değildi. Zannedersem sevdiği insanı öldürmüş olması onu bu duruma getirmişti."

"Fakat artık bundan emin değilsiniz... Öyle mi?"

!

"Ölürken böyle bir şey yazmak..."

Poirot, "Belki kızının iyiliği için böyle bir yalan uydurmak zorunda kaldı,"

diye mırıldandı.

"Belki... Fakat Meredith'in buna inanmadığı belliydi. "Fakat... Caroline öyle bir insan değildi?"

Poirot başını salladı. Sonunda Carla Lemarchant'ın iddiasını destekleyen biriyle karşılaşmıştı. Kız da annesinin öyle bir insan olmadığını söylemişti.

Meredith Blake başını kaldırdı. "Eğer Caroline masumsa... fakat o zaman...

çılgınlık bu. Aklıma... başka çözüm gelmiyor." Çabucak Poirot'ya döndü. "Ya siz?

Siz ne düşünüyorsunuz?"

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Poirot, "Şimdiki halde hiçbir şey düşünmüyorum,"

diye cevap verdi. "Sadece herkesin izlenimlerini anlamaya çalışıyorum. Caroline Crale nasıl bir kadındı? Amyas Crale nasıl bir insandı? O sırada diğerleri ne halde-lerdi? O iki gün sırasında neler oldu? Bana gerekli olanlar bunların cevapları. Kardeşiniz bana bu bakımdan yardım edecek. Olayları hatırladığı şekilde yazacak."

Meredith Blake sert bir sesle, "O yazının size bir yararı dokunmaz," dedi.

"Philip'in işi çok. Bir olay sona erer, bununla ilgi-



L

li bütün ayrıntıları unutur. Onun her şeyi yanlış hatırlayacağından da eminim."

"Tabii arada boşluklar olacak. Bunu biliyorum..."

"Dinleyin..." Meredith birdenbire sustu. Tekrar söze başladığı zaman yüzü kızarmıştı. "Eğer isterseniz, ben... ben de aynı şeyi yapabilirim. Yani, o zaman ikimizin yazdıklarını karşılaştırırsınız."

Poirot bu teklifi takdirle karşıladı. "Bu benim için çok iyi olur. Sizinki olağanüstü düşünce."

"Pekâlâ. Onları ben de yazarım. Bir yerde eski hatıra defterim olacak. Fakat..."

Mahcup bir tavırla güldü. "Ben öyle edebiyattan anlamam. Hatta imlam bile o kadar iyi değildir. Benden fazla bir şey beklemezsiniz, değil mi?"

"Ben üslupla ilgilenmiyorum. Hatırladıklarınızı kısaca yazın, bana yeter. Kim ne dedi, yüzlerinde nasıl bir ifade vardı, neler oldu? İsterse bazı sözler veya olaylar size cinayetle ilgisi yokmuş gibi gelsin. Böylece evin atmosferini de anlarım."

"Evet, ne demek istediğinizi anlıyorum. Görmediğiniz insanları, yerleri hayalinizde canlandırmak güç olur."

Poirot başını salladı. "Onun için sizden bir şey daha rica edeceğim. Alderbury, sizin ev.e komşu değil mi? Oraya gitmemiz ve benim felaketin olduğu yeri gözlerimle görmem mümkün mü?"

Meredith Blake ağır ağır, "Sizi oraya götürebilirim," diye mırıldandı. "Tabii Alderbury bir hayli değişti."

"Binayı yıkıp yeniden mı yaptılar?"

"Hayır. Neyseki durum o kadar kötü değil! Fakat orayı bir dernek satın alıp, yurt haline soktu. Yazın bir sürü genç Alder-bury'e doluşuyor. Bütün odaları da küçücük hücrelere ayırdılar. Bahçe de bir hayli değişti."

"Bana Alderbury'nin eski halini anlatırsınız..."

"Elimden geleni yapacağım. Orayı eski günlerde görmenizi isterdim. Şimdiye kadar gördüğüm köşklerin en güzeliydi."



Camlı kapılardan bahçeye çıkarak, çimle kaplı yokuştan indiler. Poirot sordu.

"Alderbury'i kim sattırdı?"



"Çocuğun vasileri. Crale'in malı mülkü ona kaldı. Amyas vasiyetname yapmamıştı.

Onun için malları kızıyla karısı arasında bölüşeceklerdi sanırım. Caroline bir vasiyetname hazırlayarak her şeyini kızına bıraktığını bildirdi."

"Üvey kardeşine bir şey bırakmadı mı?"

"Angela'ya babasından para kalmıştı."

Poirot başını salladı. "Anlıyorum..." Sonra birden bire bağırdı. Fakat beni nereye götürüyorsunuz? İlerde deniz kıyısı var..."

"Ah, size burayı anlatmam gerekirdi. Hoş, biraz sonra bunu kendiniz de anlayacaksınız ya. Şurada bir koycuk var. Deve koyu... Bu dardır ve içeriye kadar girer. İlk bakışta bir ırmak ağzına benzer. Alderbury'e erişmek için bu koyun etrafını dolaşmak gerekir. Yolu kısaltmak isterseniz o zaman bu dar koyu kayıkla aşarsınız. Alderbury tam karşıda. Bakın ev ağaçların arasından gözüküyor."

Dar bir kumsala inmişlerdi. İlerdeki ağaçların arasından beyaz köşk gözüküyordu.

Kumsala iki kayık çekilmişti. Meredith Blake, Poirot'nun beceriksizce yardımıyla bunlardan birini suya indirdi. Karşı kıyıya doğru ilerlemeye başladılar.

Meredith açıkladı. "Eskiden hep bu yoldan gelirdik. Fırtına çıktığı veya yağmur yağdığı zaman arabaya binerdik. Fakat o yol hemen hemen beş kilometre vardır."

Kayığı, büyük bir ustalıkla taş rıhtıma yanaştırdı. İlerdeki tahta kabinlere ve beton teraslara hoşnutsuzlukla baktı. "Bunların hepsi de yeni. Şurada eski bir kayıkhane vardı. İşte o kadar. Kıyıda ilerler, şu kayaların yanından denize girerdik." Konuğunun rıhtıma çıkmasına yardım etti. Kayığı bağladıktan sonra ince yoldan ilerlemeye başladı. Omzunun üzerinden de, "Birileriyle karşılayacağımızı sanmıyorum," dedi. "Nisanda burada kimse olmuyor. Paskalya dışında tabii. Hoş, biriyle karşılaşsak da önemi yok ya. Komşularımla iyi geçinirim... Bugün güneş ne parlak değil mi? İnsan yazın geldiğini sanıyor. O

gün de hava çok güzeldi. Eylülden çok temmuza benziyordu. Güneş parlaktı, fakat soğuk bir rüzgâr da esiyordu." Yol ağaçlıktan çıktı. Birtakım kayaların önünde geçtiler.



Meredith eliyle işaret etti. "İşte Batarya dedikleri bu. Hemen hemen onun altındayız..."

Tekrar ağaçların arasına daldılar. Yol, sert bir dönemeç yaptı ve yüksek bir duvardaki bir kapının önüne çıktılar. Yol yine zikzaklar çizerek uzanıyordu.

Meredith kapıyı açtı ve iki adım içeri girdiler. Batarya bahçesi, dümdüz bir yerdi. Etraftaki duvarların önüne toplar konulmuştu. Bu bahçe insanda denizin üzerine doğru uzanıyormuş gibi bir izlenim uyandırıyordu. Yukarda ve arkada ağaçlar vardı. Diğer tarafta, aşağıdaysa masmavi deniz dalgalanıyordu.

Meredith, "Güzel bir yerdir burası," dedi. Sonra da küçümseyerek arka duvarın önüne yapılmış olan küçük binayı gösterdi. "O zaman bu yoktu tabii. Yerinde Amyas'ın boyalarını, biralarını ve şezlongları koyduğu küçük bir kulübecik vardı. Yerde beton değildi. Buraya bir bank ve masa konulmuştu. Üzeri boyalı demir bir bank ve masa. İşte o kadar. Fakat burası yine de fazla değişmiş

sayılmaz." Sesi belli belirsiz titriyordu. Poirot sordu. "Olay burada geçti, değil mi?" Meredith başını salladı, "Bank, kulübenin önündeydi. Amyas onun üzerine uzanır gibi oturmuştu. Resim yaparken, bazen banka öyle yayılırdı.

Kendisini bankın üzerine atar ve resme gözlerini dikerdi. Sonra da yerinden fırlayarak, tuale deli gibi boya sürmeye başlardı." Durdu. "İşte onun için hali... hemen hemen normal gibiydi. Sanki birdenbire uykuya dalmış gibi. Fakat gözleri açıktı. Ve kolları bacakları biraz sertleşmişti. Bir tür felçtir bu.

İnsan acı duymaz... Bu, bunu düşündüğüm zaman biraz memnun oluyorum."

Poirot bildiği bir şeyi yine sordu. "Onu kim buldu?" "Caroline. Yemekten sonra.

Galiba Amyas'ı hayattayken en son ben ve Elsa gördük. Herhalde o sırada ölüm yaklaşmıştı. Amyas'ın hali biraz acayipti. Fakat... artık bundan söz etmek istemiyorum. Olayı size yazarım, daha iyi. Böylesi daha kolay." Birdenbire dönerek, Batarya bahçesinden çıktı. Poirot konuşmadan onun peşinden gitti.





İki adam zikzak yoldan çıktılar Bataryanın yukarsında yine öyle bir düzlük vardı. Buraya da bir bankla masa konulmuştu.

Meredith mırıldandı. "Burayı fazla değiştirmemişler. Fakat bank böyle süslü bir şey değildi. Demirden ve üzeri boyalıydı. Rahat değildi ama insan manzaraya dalar giderdi." Bir an durdu. "O sabah burada bir süre oturdum. Ağaçlar o zaman bu kadar büyük değildi. Bataryanın duvarları kolaylıkla gözüküyordu. Elsa da duvarın üzerine oturmuş, başını da yana çevirmişti. Amyas'a öyle poz vermişti yani." Omzunu hafifçe silkti. "Ağaçlar insanın sandığından daha çabuk büyüyor.

Ah... Herhalde yaşlanıyorum... Gelin, eve gidelim."

Yoldan köşke doğru çıktılar. Eski, güzel bir yapıydı bu. Fakat binaya ekler yapılmış, çim sahanın üzerine de elli kadar küçük tahta kabin dikilmişti.

Meredith açıkladı. "Erkekler burada yatıyorlar, kızlarsa köşkte. Burada görmek istediğiniz bir şey olduğunu sanmıyorum. Odalar bölündü. Şurada küçük bir yer vardı. Bunlar onu verada haline sokmuşlar. Neyse... Herhalde tatillerde bir hayli eğleniyorlar. Hiçbir şey eski halinde kalmıyor. Ne yazık..." Birdenbire döndü. "Başka yoldan inelim. Her, her şeyi hatırlamaya başladım. Etraf hayellerle dolu."

Rıhtıma daha uzun bir yoldan döndüler. İkisi de konuşmadılar. Poirot, Meredith'in duygularına saygı gösteriyordu.

Yaşlı adamın köşküne eriştikleri zaman Meredith Blake birdenbire konuşmaya başladı. "Biliyor musunuz o resmi ben satın aldım. Amyas'ın yapmakta olduğunu.

Onun -bu cinayet yüzünden satılmasına,- kötü düşünceli yabanilerin ağızlarını bir karış açarak resme bakmalarına gönlüm razı olmadı. Olağanüstü bir resimdi bu. Amyas şimdiye kadar yaptığı resimlerin en iyisi olduğunu söylerdi. Bu bakımdan yanılmadığını sanıyorum. Resim hemen hemen bitmişti. Amyas bunun üzerinde sadece bir iki gün daha çalışmak istiyordu. Bu resmi görmek ister misiniz?" Poirot hemen atıldı. "Tabii, tabii."

Blake onu holden geçirerek cebinden bir anahtar çıkardı. Kapıyı açarak, Belçikalı dedektifi büyük, toz kokan bir odaya

soktu. Panjurlar sıkıca kapatılmıştı. Blake pencerelere giderek tahta panjurları açtı. Sonra da zorlukla camı yukarı itti. İçeriye mis kokulu bir bahar havası dolmaya başladı. Meredith, "Hah, şöyle," diye mırıldandı.

Pencerenin önünde durarak, temiz havayı içine çekti. Poirot da onun yanına gitti. Bu odanın eskiden ne için kullanıldığını sormaya gerek yoktu. Raflar boştu ama buraya eskiden konulmuş olan şişelerin izleri kalmıştı. Bir köşede bir musluk vardı. Bunun yanında eski bir kimya aracı duruyordu. Her taraf toz içindeydi.

Meredith pencereden dışarı bakıyordu. "Her şeyi artık öyle kolaylıkla hatırlıyorum ki. Burada durmuş yaseminin kokusunu içime çekiyor ve durmadan bir budala gibi o Allanın cezası ilaçlarım hakkında konuşuyordum."

Poirot dalgın bir tavırla elini uzatarak, bir yasemin kopardı. Meredith Blake ağır ağır ilerledi. Duvarda üzeri örtülü bir tablo vardı. Adam örtüyü çabucak çekti.

Poirot nefesini tuttu. Belçikalı dedektif o zamana kadar Amyas Crale'in dört tablosunu görmüştü. İkisini Tate galerisinde, birini Londra'lı bir sanatseverin evinde, birini de Philip Blake'in apartmanında. Fakat şimdi ressamın, 'En iyi eserim,' dediği tabloya bakıyordu. Amyas Crale'in gerçekten büyük bir sanatçı olduğunu iyice anlamaya başlamıştı.

Resimde kanarya sarısı bir gömlek, koyu mavi bir pantolon giymiş olan bir genç kız, taş bir duvarın üstünde oturuyordu. Arkada masmavi bir deniz gözükmekteydi.

Bu kız, evet, hayat doluydu. Gençliğin, hayatın, canlılığın bir simgesiydi o adeta. Yüzü ve özellikle gözleri hemen dikkati çekiyordu.

Bu canlılık! Bu ihtiraslı gençlik! Demek Amyas Crale, Elsa Greer'i böyle görmüştü. Bu yüzden de nazlı, müşfik bir kadın olan karısını terk etmeye

kalkışmıştı. Elsa hayat demekti. Gençti, Elsa. İnce dimdik oturan, harikulade, küstah bir yaratık. Başını hafifçe çevirmişti. Gözlerinde küstahça bir zafer pırıltısı vardı. Sana bakıyor, seni süzüyor ve bekliyordu.



Hercule Poirot ellerini açtı. "Fevkalade! Gerçekten fevkalade!"

Meredith Blake boğulur gibi. "O kadar gençti ki..." dedi.



Poirot başını salladı. "Çok kimse bu sözü söyler. Bundan kasıtları nedir? Çok genç... Masum, kalbi burkan, çaresiz bir yaratık mı? Fakat gençlik böyle değildir ki. Gençlik, cilasızdır, kuvvetlidir, güçlüdür ve evet, zalimdir.

Ayrıca gençlik kolay incinir."

Evsahibinin peşi sıra kapıya gitti. Bundan sonra Elsa Gre-er'i görecekti.

Merakının iyice uyanmış olduğunu hissediyordu. Seneler o ihtiraslı, muzaffer; cilasız çocuğa ne yapmıştı acaba? Başını çevirerek tekrar resme baktı.

O gözler... Onu seyrediyordu... Seyrediyor ve bir şeyler söylemeye çalışıyordu.

Poirot kendi kendine, "Ya onların söylediklerini anlayamaz-sam?" dedi. "Acaba bunu bana kendisi söylemeyi başarabilecek mi? Yoksa bu gözler aslında şimdiki genç kadının bilmediği bir şey anlatmaya mı çalışıyor? O küstahlık ve zafer dolu bekleyiş... Sonra ölüm araya girmiş ve o heyecanlı, vahşi pençelerinin arasından avını almış. Ve o ihtiras ve bekleyiş dolu gözlerdeki pırıltı sönmüş. Acaba Elsa Greer'in gözleri şimdi nasıl?"

Resme tekrar bir göz attıktan sonra odadan çıktı. Çok canlı bir kızmış, diye düşünüyordu.

Nedense birdenbire hafif bir korkuya kapılmıştı...

VIII

Bu küçük domuz pirzola yedi

Büyük konağın pencerelerindeki çiçekliklerde laleler vardı. Holdeki büyük vazoya konulmuş olan beyaz leylakların nefis kokusu kapıya kadar geliyordu.



Orta yaşlı bir uşak Poirot'nun şapkasıyla bastonunu aldı. Diğer genç bir uşak, bunları çabucak alarak götürdü. Orta yaşlı uşak, saygı dolu bir tavırla mırıldandı. "Şöyle buyrunuz, efendim."

Poirot onun peşinden holde ilerleyerek, üç basamak indi. Bir kapı açıldı ve uşak Belçikalı'nın adını en ufak bir hata yapmadan, içeriye bildirdi. Sonra kapı Poirot'nun arkasından kapandı ve şöminenin önündeki koltuktan kalkan ince, uzun boylu bir adam Belçikalıya doğru geldi.

Lord Dittisham otuz sekiz - otuz dokuz yaşlarındaydı. Hem çok soyluydu, hem de tanınmış bir şair. Sahneye konulan iki acayip manzum dramı için bir hayli para harcanmış ve bu eserler büyük başarı da kazanmıştı. Lord Dittisham'ın alnı çıkıkça, çenesi sert hatlıydı. Ağzı ve gözleri ise umulmayacak kadar biçimliydi.

Hatta bunlara güzel bile denilebilirdi. "Oturmaz mısınız, Mösyö Poirot?"

Belçikalı bir koltuğa yerleşerek evsahibinin uzattığı kuta-dan bir sigara aldı.

Lord Dittisham, Poirot'nun sigarasını yaktıktan sonra yerine geçti ve düşünceli bakışlarla konuğunu süzdü. Sonra da, "Beni değil, karımı görmeye geldiğinizi biliyorum?" dedi.

Poirot cevap verdi. "Lady Dittisham benimle görüşmeyi kabul etmek lutfunda bulundular. Ve bir randevu verdiler." "Biliyorum?"

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Poirot mırıldandı. "Buna bir itirazınızın olmadığını umarım. Lord Dittisham?"

İnce, hayal dolu çehre birdenbire tatlı bir tebessümle aydınlandı. "Son zamanlarda kocaların itirazlarına kimse aldırmıyor, Mösyö Poirot?"

"O halde gerçekte itiraz ediyorsunuz?" "Hayır. Böyle söylemem. Fakat, bu konuşmanın karımda yapacağı etkiden biraz korktuğumu itiraf etmeliyim. Sizinle açık konuşacağım. Yıllar önce, karım pek gençken başından korkunç



bir olay geçti. Bunun yarattığı sarsıntıdan kurtulduğunu umuyorum. Hatta onun bu olayı unuttuğunu sanıyordum. Fakat şimdi siz ortaya çıktınız. Soracağınız soruların, eski hatıraları uyandıracağı muhakkak."

Hercule Poirot nazik bir tavırla, "Ne yazık ki öyle," diye cevap verdi.

"Sonucun ne olacağını da bilmiyorum."

"Bana söylenilenleri etrafa yaymayacağımdan ve Lady Dit-tisham'ı üzmemeye çalışacağımdan-emin olabilirsiniz. Herhalde o fazla hassas ve narin bir insan?"

Lord Dittisham beklenmedik bir biçimde bir kahkaha attı. "Elsa mı? Elsa bir at kadar kuvvetlidir."

"O halde..." Poirot diplomatça bir tavırla durdu. Bu durum ilgisini çekmeye başlamıştı.

Lord Dittisham, "Karımı her şey öyle kolay kolay üzmez." dedi. "Sizinle görüşmeyi kabul etmesinin nedenini biliyor musunuz?"



Poirot sakin sakin mırıldandı. "Merak?"

Diğer adamın gözlerinde Poirot'ya karşı saygı duymaya başladığını belirten bir pırıltı vardı şimdi. "Demek bunu sezdiniz."

Poirot başını salladı. "Alıştığım bir şey bu. Kadınlar daima özel bir dedektifle konuşmayı kabul ederler. Erkeklerse, defol, diye bağırırlar."

"Bazı kadınlar da, defol, diye bağırabilirler." "Ama dedektifi gördükten sonra.

Daha önce değil."

"Belki..." Lord Dittisham bir an durdu. "Bu kitap yazma işi nedir?"

Poirot omzunu silkti. "Eski şarkılar, eski piyesler, eski kılıklar moda oluyor.

Aynı şekilde eski cinayetlere de ilgi arttı."

Lord Dittisham, "Püf..." dedi.

"Dediğiniz gibi, 'Püf!" Fakat püf demekle insanların yaradılışını değiştiremezsiniz. Cinayet bir dramdır. İnsanlar da dramlara meraklıdırlar."



Lord Dittisham mırıldandı. "Biliyorum... Biliyorum..." Poirot devam etti. "Onun için bu kitap da yazılacak. Benim görevim bilinen gerçeklerden uzaklaşılmamasına, yanlış yargılar verilmemesine dikkat etmek."

"Bu olayla ilgili gerçekleri herkesin bildiğini sanıyordum." "Evet. Fakat bunların yorumlanmasını bilmiyorlar." Dittisham, çabucak, "Bu sözlerinizle neyi kastediyorsunuz, Mösyö Poirot?" diye sordu.

"Azizim Lord Dittisham örneğin tarihi bir olaya birkaç açıdan bakılabilinir.

Kraliçe Mary Stuart'ı alalım. Onun hakkında birçok kitap yazılmış. Bu eserlerde onu kader kurbanı bir zavallı, istediği gibi hareket eden, ahlaksız bir kadın, basit ve saf bir azize, entrikacı bir katil ya da olayların kurbanı olarak göstermişler. Bunların içinden istediğinizi seçeceksiniz."

"Peki, ya bu olayda? Crale'i karısı öldürmüştü. Tabii bunun tartışma götürür tarafı yok. Dava sırasında da karıma, bence haksız yere, çirkin hücumlarda

bulundular. Sonradan kendisini mahkeme salonundan gizlice çıkarmak zorunda kaldılar. Halk ona iyice düşman olmuştu."

Poirot başını salladı. "İngilizler çok ahlaklı insanlar." Lord Dittisham homurdandı. "Allah kahretsin! Gerçekten de öyledirler." Poirot'ya bakarak ekledi. "Ya siz?"

Belçikalı hafifçe gülümsedi. "Ben mi? Ben ahlak kurallarına uygun bir hayat sürüyorum. Fakat bu benim ahlaklı bir insan olduğumu göstermez."

Lord Dittisham, "Bazen Bayan Crale'in nasıl bir kadın olduğunu düşünürüm," dedi.

"ihanete uğramış kadın rolü... Bence bunun arkasında bir şeyler gizliydi."

Poirot ona hak verirmiş gibi çabucak başını salladı. "Evet. Karınız bunun ne olduğunu belki biliyordur."

Lord Dittisham ona şöyle bir baktı. "Karım bana bu olaydan bir kez bile söz etmedi."



Poirot ilgiyle başını kaldırdı. "Ah, anlamaya başlıyorum..."

Diğeri sert bir sesle onun sözünü kesti. "Neyi anlamaya başlıyorsunuz?"

Poirot bir reverans yaptı. "Bir şairin yaratıcı hayal gücünü."

Lord Dittisham ayağa kalkarak zili çaldı. "Herhalde karım sizi bekliyordur."

Kapı açılarak, uşak belirdi. "Zili mi çaldınız, my Lord? "Mösyö Poirot'yu Lady Dittisham'a götürün." Belçikalı dedektif yine uşağın peşi sıra merdivenlerden çıktı. Ayakları uzun tüylü, ipek halılara gömülüyordu adeta. Loş, gizli ışıklar... Her tarafta evsahibinin ne kadar zengin olduğunu ortaya koyan eşyalar... Her şeyin en iyisi seçilmişti. Fakat Lady Dittisham'ın hayalinin fazla geniş olmadığı da anlaşılıyordu.

Poirot kendi kendine mırıldandı. "Pirzola? Evet, evet, pirzola."

Onu soktukları oda pek geniş değildi. Büyük konuk salonu birinci kattaydı.

Burasıysa evsahibesinin özel oturma odasıydı. Ve Poirot adı uşak tarafından söylendikten sonra içeriye girerken, Lady Dittisham da şöminenin rafına dayanmış, duruyordu.

Poirot'nun birdenbire karışan kafasında bir tek düşünce be-lilrdi. "O genç ölmüş..."

Lady Dittisham'ın, Meredith Blake'in gösterdiği resimdeki Elsa Greer'le hiçbir ilgisi yoktu. Poirot genç kadını sokakta görseydi, tanıyamazdı herhalde. O

resimdeki hayat dolu, canlı genç bir kızdı. Halbuki karşısında duran genç kadın 

insanda sanki hiçbir zaman genç olmamış gibi bir etki bırakıyordu. Poirot, El-sa'nın çok güzel olduğunu da fark etti. Lady Dittisham en fazla otuz altı yaşındaydı. Siyah saçları, biçimli başını saracak bir şekilde, dikkatle taranmış

ve kıvrılmıştı. Hatları hemen hemen klasik denilecek kadar muntazam, makyajıysa harikuladeydi.

Genç kadın konuşmaya başladığı zaman sesi sakin ve monotondu. "İstediğiniz beni çok ilgilendirdi, Mösyö Poirot. Lütfen oturun ve bana ne istediğinizi anlatın."



Poirot fakat, diye düşündü. "Aslında bu sorunun onu ilgilendirdiği yok... İri kurşuni gözleri, dalgasız göllere benziyor..." Poirot gerektiği zamanlar yaptığı gibi mübalağalı tavırlar takındı. Tam anlamıyla bir yabancıydı o şimdi. "Aklım karıştı, madam. Emin olun, çok karıştı." "Ya? Neden?"

"Çünkü o eski facia hakkında konuştuğumuz zaman müthiş acı çekeceğinizi biliyorum."

Genç kadın yüzünde alaycı bir ifade belirdi. "Sanırım bu fikri size kocam verdi?

Eve geldiğiniz zaman sizinle konuştu değil mi? Tabii o durumu hiç anlamıyor.

Hiçbir zaman da anlamadı zaten. Ben kocamın sandığı gibi duygusal bir kadın değilim." Sesi de alaycıydı. "Babam fabrika işçisiydi. Çalışarak yükseldi ve büyük bir servet yaptı. Bunu ancak duygusal olmayan kimseler başarabilir. Ben de onun gibiyim."

Poirot evet, diye düşündü. "Bu doğru. Duygusal alıngan bir insan Caroline Crale'in evinde kalmazdı."

Lady Dittisham sordu. "Ne yapmamı istiyorsunuz?"

"Geçmişi düşünmenin sizi üzmeyeceğinden emin misiniz, madam?"

Genç kadın bir an düşündü. O zaman Poirot, Lady Dittisham'ın çok açık sözlü bir insan olduğunu anladı. O ancak zorunlu olduğu takdirde yalan söyleyen tiplerdendi. "Hayır, üzmeyecek. Keşke üzseydi."

"Neden?"

Genç kadın sabırsız bir tavırla, "Hiçbir şey hissedememek, hoş bir şey değil,"

dedi.

Poirot evet, diye düşündü. "Evet... Elsa Greer ölmüş..." Sonra genç kadına baktı. "Fakat bu benim işimi kolaylaştıracak, madam."

Lady Dittisham neşeyle sordu. "Bilmek istediğiniz nedir?"

"Hafızanız kuvvetli midir, madam?" "Oldukça kuvvetli olduğunu sanıyorum."

"O eski günleri bütün ayrıntılarıyla hatırlamanın sizi sarsmayacağından emin misiniz?"

"Hiç sarsmayacak. Olaylar yaşandıkları sırada sizi sarsabilirler."

"Evet, bazı insanlar için öyledir."

Genç kadın başını salladı. "İşte bunu kocam Edward anlayamıyor. Davanın ve diğer olayların beni çok üzdüğünü sanıyor."

"Üzmedi mi?"

Elsa Dittisham, "Hayır," diye karşılık verdi. "Hiç üzmedi. Aksine çok eğlendim."

Sesinde memnunluk dolu bir ifade vardı. "O hain Depleach beni öyle sıkıştırdı ki. İblisten farksız o. Onunla mücadele etmek hoşuma gitti. Adam beni yenemedi,"

Gülümseyerek, Poirot'ya baktı. "Sizi düşkırıklığına uğratmadığımı umarım.

Herhalde yirmi yaşında bir kızın utançtan yerin dibine geçmesi gerekirdi. Ama ben öyle değildim. Bana söylediklerine aldırmıyordum bile. İstediğim bir tek şey vardı." "Neydi o?"

Elsa Dittisham, "Onu asmaları," dedi. Poirot genç kadının ellerine baktı.

Biçimli ellerdi bunlar. Fakat tırnakların ucu hafifçe aşağıya doğru kıvrıktı.

Onun için de Eisa'nın elleri bir pençeyi andırıyordu.

Genç kadın mırıldandı. "Benim kinci bir insan olduğumu mu düşünüyorsunuz? Öyle olsun. Beni incitenlerden intikam almak isterim. Bence o kadın dünyanın en aşağılık yaratığıydı. Amyas'ın beni sevdiğini biliyordu, onu terk edeceğinden haberi vardı. Amyas'ın benim olmaması için onu öldürdü." Poirot'ya baktı. "Bu adilik değil mi?"

"Kıskançlığı anlamıyor veya onu hoş görmüyorsunuz sanırım?"

"Öyle, anladığımı sanmıyorum. Kaybettin mi, çekilip gidersin. Eğer kocanı tutamıyorsan, kalleşliğe kalkmadan onun ayrılmasına izin verirsin. Böyle bir adama sahip çıkma işini anlayamıyorum ben."





"Eğer Crale'le evlenseydiniz belki bunu anlardınız."

"Zannetmiyorum. Biz..." Birdenbire Poirot'a gülümsedi. Belçikalı dedektif bu tebessümü biraz korkunç buldu. Gerçek duygularla ilgisi yoktu bu gülümsemenin.

"Bir şeyi iyice anlamanızı istiyorum. Amyas'ın masum bir kızı baştan çıkardığını sanmayın. Durum hiç de öyle değildi. Aslında bu durumdan ben sorumluydum.

Amyas'la bir partide tanıştım ve ona âşık oldum. Onu elde etmem gerekiyordu."

"Evli olmasına rağmen mi?"

"Hırsızlar polise teslim edilir! Öyle mi? Karısıyla geçinemi-yordu. Benimle mutlu olacaktı. Onun için o kadını terk etmesinin hiçbir sakıncası yoktu.

Hepimiz bir defa yaşayacağız."

"Fakat onun karısıyla mutlu olduğu söyleniyordu.

Elsa başını salladı. "Hayır. Onlar kedi köpek gibi kavga ediyorlardı. Kadın dırdırcının biriydi... O... Korkunç bir yaratıktı." Ayağa kalkarak, bir sigara yaktı. Hafifçe gülümsedi. "Belki ona karşı haksızlık ediyorum. Fakat onun iğrenç bir insan olduğunu düşünüyorum."

Poirot ağır ağır, "Büyük bir felaketti o," dedi.

"Evet, büyük bir felaketti." Genç kadın birdenbire Poirot'ya doğru döndü. Bir ölününkini andıran yorgun ve ifadesiz çehresi birdenbire canlandı. "O

olay beni öldürdü. Anlıyor musunuz? Beni öldürdü. O günden beri hiçbir şey hissetmiyorum.

Hiçbir şey..." Sesi alçaldı. "Boşluk... İçim bomboş..." Sabırsız bir tavırla ellerini salladı. "Vitrinde duran içi doldurulmuş bir balığa benziyorum ben,"

"Amyas Crale sizin için bu kadar önemli miydi?"

Elsa başını salladı. İnsanın içine dokunan, acayip, hafif bir hareketti bu.

"Belki ben sadece bir tek şeyi düşünebilen bir insanım." Düşünceli bir tavırla ekledi. "Belki de... Juliet gibi kendimi hançerle öldürmem daha iyi olurdu.

Fakat bunu yapınca da, her şeyin sona erdiğini, hayatın sizi yendiğini itiraf etmiş olursunuz."

"Peki, şimdi?"



iti

"Her şeye sahip olmam gerekiyordu. O eski yara iyileştikten sonra kendime gelmeliydim. Evet, o eski yara kapandı. Artık Amyas'ın benim için hiçbir anlamı yoktu. Yeniden âşık olacağımı sandım... Hayatım istediğim şekilde sürüp gidecekti..." Bir an durdu. "Ben iki yüzlü bir insan değilim. Sevdiğim bir İspanyol atasözü vardır. Allah, istediğini al fakat bedelini öde der. Ben de bunu yaptım. İstediğimi aldım. Fakat bedelini ödemeye de daima hazırdım."

Hercule Poirot, "Fakat anlamadığınız bir nokta," diye cevap verdi. "Bazı şeyler satılık değildir."

Kadın hayretle ona baktı. "Ben parayı kastetmedim." Poirot başını salladı.

"Hayır, hayır. Neyi kastettiğini biliyorum. Fakat hayatta her şeyin bir fiyatı yoktur. Satılık olmayan şeyler de vardır."

"Saçma!"

Poirot hafifçe gülümsedi. Genç kadının sesinde, işçiyken milyoner olan insanlara özgü küstahlık vardı.

Elsa Dittisham, "Bana o kitaptan söz edin," dedi. "Bu kitap neden yazılıyor?

Kimin düşüncesi bu?"

"Neden yazılacak? Eski cinayetleri yeniden süsleyip püs-leyip halka sunuyorlar.

"Fakat siz yazar değilsiniz."

"Hayır, ben cinayet uzmanıyım,"

,

"Yani cinayet hakkında kitap yazacak sizin düşüncelerinizi mi soruyorlar?"

"Her zaman değil. Bu kez biri benden bunu istedi." "Kim?"

"Anlayacağınız ben ilgili bir kimse adına bu kitabın yazılışını kontrol edeceğim."

"Kim o?"

"Miss Carla Lemarchant."

"O da kim?"

"Amyas ve Caroline Crale'in kızı."



Elsa bir an şaşırarak ona baktı. "A, tabii. Bir çocukları vardı. Herhalde artık büyümüştür."

"Evet. Şimdi yirmi bir yaşında."

"Nasıl bir kız o?"

"Uzun boylu, esmer. Bence bir hayli güzel. Cesaretli ve kişilik sahibi."

Elsa düşünceli düşünceli mırıldandı. "Onu görmek isterim."

"Belki o sizi görmek istemez."

Elsa şaşırdı. "Neden? Ah, anlıyorum. Fakat saçma bu! Onun olanları hatırladığını sanmıyorum. O sırada altısındaydı galiba."

"Carla annesinin babasını öldürmek suçuyla dava edildiğini biliyor."

"Ve beni suçlu buluyor, öyle mi?"

"Bulabilir."

Elsa omzunu silkti. "Budalalık. Eğer Caroline mantıklı bir insan gibi davranabilseydi..."

"Yani siz sorumluluğu kabul etmiyor musunuz?"

"Niçin edeyim? Ben utanılacak bir şey yapmadım. Amyas'ı seviyordum. Onu mutlu edebilirdim." Poirot'ya baktı. Yüzünde garip bir ifade belirmişti. Şimdi resimdeki kıza çok benziyordu. "Bunu size anlatabilsem. Olanlara benim açımdan bakabilseniz. Eğer..."

Poirot öne doğru eğildi. "Ben de bunu istiyorum. Olay sırasında köşkte olan Bay Philip Blake bana olanları yazacak. Bay Meredith Blake de öyle. Eğer siz de..."

Elsa Dittisham derin bir nefes aidi. Küçümseyen bir sesle, "Onlar," diye homurdandı. "O ikisi! Philip budalanın biridir. Mere-dith'se Caroline'in peşinden ayrılmazdı. Fakat iyi bir insandır o. Fakat onların yazdıklarından gerçeği öğrenemezsiniz."

O ölü kadının yerini canlı bir Elsa almıştı şimdi. "Gerçeği öğrenmek ister misiniz? Kitaba basmak için değil tabii. Sadece kendiniz için."

"İzninizi almadan hiçbir şey yayınlamam."

- 93-

"Ben de gerçekleri olduğu gibi yazmak isterim..." Bir an durdu. "Geri dönmeyi, olanları anlatmayı... Onun nasıl bir kadın olduğunu size göstermeyi..." Gözleri alev alev yanıyor, derin derin derin nefes alıyordu. "Amyas'ı öldürdü o. Yaşamak isteyen, hayattan derin bir zevk alan Amyas'ı. Kin, aşktan kuvvetli olmamalıdır.

Fakat Caroline'in kini aşktan üstündü. Benim ona karşı duyduğum nefret de öyle... Ondan nefret ediyorum... Nefret ediyorum..." Poirot'ya yaklaşarak, eğildi. Poirot'nun kolunu yakaladı. "Birbirimize karşı neler hissettiğimizi anlamanız gerekli. Yani Amyas'la benim... Bir şey var, bunu size göstereceğim."

Dönerek, yazı masasına gitti. Bunun gözündeki gizli çekmeceyi açtı. Döndüğü zaman elinde mürekkebi solmuş, buruşuk bir mektup vardı. Bunu, sahilde bulduğu renkli çakılı, büyük hazinesini göstermeye çalışan küçük bir çocuk edasıyla Poirot'ya uzattı. Belçikalı, buruşuk sayfaları açtı.

"Elsa sevgili küçüğüm. Şimdiye dek senin kadar güzel bir insanla karşılaşmadım.

Fakat yine de korkuyorum. Çok yaşlıyım. Orta yaşlı, aksi, uçarı bir iblisim ben.

Bana güvenme, bana inanma. Sanatım dışında, hiçbir işe yaramam ben. En iyi taraflarımı eserlerimde görürsün. İşte böyle. Sana ihtar ediyorum. Sonradan,

'Bilmiyordum,' deme.

Allah kahretsin! Her şeye rağmen sen benim olacaksın. Senin için ruhumu şeytana bile satarım. Senin bir resmini yapacağım. Bunu görünce bütün

dünya şaşkına dönecek. Senin için çıldırıyorum, Elsa. Uyuyamıyorum, yemek yiyemiyorum, Elsa, Elsa, Elsa, daima seninim. Ölünceye kadar... Amyas."

Mektup on altı yıl önce yazılmıştı. Mürekkep solmuş, kâğıt buruşmuştu. Fakat kelimeler canlılıklarını kaybetmemişlerdi, hâlâ yaşıyorlardı. Poirot bu mektubun yazıldığı kadına baktı. Fakat o artık bir kadın değil, Amyas'a âşık genç kızdı.

Poirot, Juliet'i düşündü...



# IX

## Bu küçük domuza hiçbir şey verilmedi

"Bunun nedenini sorabilir miyim, Mösyö Poirot?"

Hercule Poirot yaşlı mürebbiyeye cevap vermeden önce bir an düşündü. Miss Cecilia Williams, zekâ dolu gri gözlerini ona dikmişti. Oturdukları oda çok küçük, halı ve eşyalar çok eskiydi. Hercule Poirot yaşlı mürebbiyenin bir hayli fakir olduğunun farkındaydı. "Evet, bu küçük domuza hiçbir şey verilmemiş."



Miss Williams ciddi bir tavırla tekrarladı. "Crale olayı hakkında hatırladıklarımı öğrenmek istiyorsunuz. Bunun nedenini sorabilir miyim?"

Poirot yazılacak kitap öyküsünü anlatmaktan vazgeçti. Miss Williams da insanı doğruyu söylemeye zorlayan bir şeyler vardı. Onun gerçekten iyi bir mürebbiye olduğu anlaşılıyordu. Belçikalı dedektif Carla Lemarchant'ın kendisine gelişini, onunla konuştuklarını anlatmaya başladı. Temiz fakat eski bir elbise giymiş

olan, ufak tefek yaşlı kadın onu dikkatle dinliyordu.

Sonra, "O çocuktan haber almak hoşuma gitti," dedi. "Onun nasıl bir insan olduğunu öğrendiğime memnunum."

"Çok sevimli ve güzel bir kız o. Cesareti var ve kişilik sahibi."

Miss Williams kısaca, "İyi," diye cevap verdi.

"Ayrıca Carla inatçı da. Onu reddetmek ya da geri çevirmek kolay değil."

Yaşlı mürebbiye düşünceli bir tavırla başını salladı. "Onun da sanat yeteneği var mı?"

"Sanmıyorum."

Miss Williams alaycı bir tavırla mırıldandı. "İşte buna sevinmek lazım." Onun sanatçılar hakkında ne düşündüğü sesinin tonundan anlaşılıyordu. Ekledi.

"Anlattıklarınızdan Carla'nın babasından çok annesine çekmiş olduğu anlaşılıyor."

- 95-

"Galiba... Bunu bana kesin olarak onu gördüğünüz zaman söyleyebilirsiniz.

Carla'yla konuşmak ister miydiniz?"

"Çok isterim. Tanıdığınız bir çocuğun büyüyünce ne hal aldığını görmek ilgi çekici bir şey."

"Onu son gördüğünüz zaman pek küçüktü herhalde?" "Beş buçuk yaşındaydı. Çok şirin bir çocuktu. Fakat gereğinden fazla sessizdi. Düşünceliydi. Kendi kendine oynar, başkalarına sokulmazdı. Şımarık değildi."

Poirot, "Neyse ki o sırada küçükmüş," dedi.

"Neyse ki... Eğer daha büyük olsaydı o olay üzerinde çok kötü bir etki yapabilirdi."

Poirot, "Fakat," diye karşılık verdi. "Bence çocuğun durumu yine de hoş değildi.

Belki fazla bir şey bilmiyordu veya kendisine durum açıklanmamıştı. Buna rağmen evde esrarlı bir hava vardı. Herhalde sorduğu sorulara cevap verilmiyordu. Sonra da birdenbire yuvasından uzaklaştırıldı. Bütün bunlar bir çocuk için iyi şeyler değil."

Miss Williams düşünceli bir tavır takındı. "Bunlar sandığınızdan daha az zarar vermiş olabilir."

Poirot, "Size bir şey sormak istiyordum..." dedi. "Nedense bu çocuktan söz ettiğim zaman daima hafif bir hayretle karşılaşıyorum. Sanki karşımdaki Crale'lerin bir çocuğu olduğunu unutmuş gibi davranıyor. Bu normal bir şey değil, sanırım matmazel. Bu şartlar altında bir çocuk daima önem kazanır. Amyas Crale'in karısını terk etmeye kalkması için bazı nedenler vardı belki. Fakat böyle boşanmalarda çocuk üzerinde çok durulur. Oysa bu vakada Carla'ya aldıran olmamış bile. Bence bu... acayip bir şey."

Miss Williams çabucak karşılık verdi. "Parmağınızı işin can alıcı noktasına bastınız, Mösyö Poirot. Çok haklısınız. İşte ben de bunun için demin Carla'nın başka yere götürülmesinin bir bakıma kendisi için çok iyi olduğunu anlatmaya çalıştım. Yoksa çocuk büyüdükçe evdeki bir eksiklik dolayısıyla acı çekecekti."

Öne

doğru eğildi. "Çalışma yıllarım sırasında baba anne ve çocuk sorununun birçok taraflarını gördüm. Çocukların çoğu fazla ilgi yüzünden sıkılırlar. Onları fazla severler, daima gözaltında bulundurmaya çalışırlar. Tek çocuk için bu daha da zordur. Çoğunlukla anneleri üzerlerine çok düşer. Tabii bu evliliğe de etki eder. Kadınların kocaları ikinci plana atılmalarına sinirlenirler. Kendileriyle ilgilenecek başka kimseler ararlar. Ve bu evlilik er geç boşanmayla sonuçlanır... Fakat zaman zaman da başka tip karı kocayla karşılaşırsınız.

Kadınla adam birbirlerine o kadar dalmışlardır ki, çocukları onlara gerçekmiş

gibi gelmez. Tabii çocuk bu hale sinirlenir. İstenmediğini düşünür. Çocuğu ihmalden söz etmiyorum. Bayan Crale iyi bir anneydi. Carla'nın sağlığını, iyiliğini düşünürdü. Zaman zaman onunla oynar, ona daima şefkat ve neşeyle 

davranırdı. Bütün bunlara rağmen Bayan Crale'in aklı fikri koca-sındaydı. Genç kadın yalnız kocası için yaşıyordu da diyebiliriz." Miss Williams kısa bir sessizlikten sonra ekledi. "Bu yüzden onun sonunda yaptığını bir bakıma hoş

görmek gerekir."

Hercule Poirot sordu. "Yani onlar karı kocadan çok bir sevgiliye mi benziyorlardı?"

Bu ancak bir yabancıya yakışacak sözler Miss Williams'in hoşuna gitmemişti.

Hafifçe çattı. "Evet, durumu bu biçimde de açıklayabilirsiniz."

"Bay Crale de karısına aynı derecede düşkün müydü?"

"Onlar birbirlerine çok bağlıydılar. Tabii Bay Crale erkekti. Erkekler..." Miss Williams durakladı.

Poirot "Erkekleri aşağı görüyorsunuz sanırım?" dedi.

"Erkekler çok bencil yaratıklar."

"Herhalde Amyas Crale'den de pek hoşlanmazdınız?"

"Hiç hoşlanmazdım. Eğer karısının yerinde olsaydım, onu terk ederdim. Kadınlar bazı şeylere göz yummamalıdır."

"Fakat Bayan Crale göz yumuyordu, öyle mi?"

"Evet."

"Bu bakımdan hatalı hareket ettiğini mi düşünüyordunuz?"



Evet. Bir kadının kendi kendisine saygılı olmalı, gururunun ayaklar altına alınmasına izin vermemelidir." "Bayan Crale'e bunu söylediniz mi?" "Ne münasebet! Bu bana düşmezdi. Beni Angela'yı yetiştirmem için tutmuşlardı, Bayan Crale'e istemediği halde öğüt vermek için değil. Böyle bir şeye kalkışmak küstahlık olurdu." "Bayan Crale'den hoşlanır mıydınız?" "Onu çok severdim."

Ciddi ses yumuşadı. Sevgi doluydu şimdi bu. "Onu çok sever ve kendisine pek acırdım." "Ya öğrenciniz Angela Warren'i?"

"Çok ilgi çekici bir kızdı o. Ders verdiğim çocukların en ilgi çekicisi. Kızın fevkalade bir kafası vardı. Disiplinden hoşlanmazdı, çabucak öfkelenirdi, kendisini idare etmek güçtü. Fakat aslında karakter sahibiydi." Bir an durdu.

Sonra devam etti. "Onun başarıya ulaşacağından emindim. Bunda da yanılmamışım.

Onun Sahra hakkındaki eserini okudunuz mu? Evet, Angela'yla iftihar ediyorum.

Alderbury'de fazla kalmadım. Yalnızca iki buçuk sene. Fakat Angela'nın arkeolojiyle ilgilenmesi için kendisine cesaret verdiğim ve ilgisini uyandırdığım için seviniyorum."

Poirot mırıldandı. "Onun eğitimine okulda devam edilmesine karar verilmişti sanırım? Herhalde bu karara kızdınız?"

"Hayır, Mösyö Poirot. Aksine ben de bu kararı destekledim." Bir an durdu. "Size durumu iyice anlatmam gerek. Angela iyi bir kızdı. Çok iyi bir kız. Sokulgan, aklına estiği gibi hareket eden bir çocuk. Fakat o sırada kritik çağlardaydı.

Böyle zamanlarda kızlar kendilerine olan güvenlerini kaybederler. Ne çocukturlar, ne de tam bir genç kız. Angela kâh akıllı ve olgun bir insan gibi davranırdı, kâh yaramaz bir çocuk gibi. Muziplikler yapar, kabalık eder ve çabucak öfkelenirdi. Böyle çağlarda okulun çok faydası olur. Yarışacağı diğer kafalar, uygun bir disiplin onun toplumun kabul ettiği bir üyesi haline girmesine sebep olur. Angela'nın yaşadığı evin şartları ideal sayılmazdı. Bir kere Bayan Crale onu çok şımartır, daima kızın tarafını tutardı. Bu yüzden Angela ablasının gözünde herkesten kıymetli olduğuna inanırdı.



Bay Crale de buna kızardı tabii. Aslında Angela'yı çok severdi. Birbirleriyle çok iyi anlaşırlardı. Zaman zaman Bay Crale karısının Angela'ya dalmasına sinirleniverdi. Bütün erkekler gibi o da fazla şımarıktı. Böyle anlarda Angela'yla Bay Crale kavgaya başlarlardı. Bayan Crale çoğunlukla Angela'nın tarafını tutardı. O zaman Bay Crale öfkeden deliye dönerdi. Diğer taraftan Bayan Crale kocasını desteklediği taktirde, Angela kızardı. İşte böyle günlerde kız iyice çocuklaşırdı. Bay Crale içkisini daima bir nefeste içerdi. Bir gün Angela adamın birasına bol tuz attı. Tabii bu müshil gibi etki etti. Bay Crale öfkesinden konuşamayacak hale girdi adeta. Angela adamın yatağına salyangoz koyduğu gün işler çığrından çıktı. Bay Crale salyangozdan fena halde tiksinirdi.

Bu yüzden kendisini bayağı kaybetti ve Angela'yı okula yollayacağını söyledi.



Angela çok üzüldü. Oysa daha önce birkaç kere yatılı okula gitmek istediğini açıklamıştı. Fakat Bay Crale'in bu hali karşısında sanki büyük bir haksızlığa uğramış gibi bir tavır takındı. Bayan Crale de onun gitmesini istemiyordu. Fakat kendisine bunun Angela için çok iyi olacağını söyleyince rahatladı. Onu sonbaharda doğuda iyi bir okula gördermeye razı oldu. Yine de bütün yaz boyunca endişeli ve üzgündü. Angela ise hatırladıkça Bay Crale'e çatıp durdu. Ciddi bir sorun değildi bu. Mösyö Poirot. Ama diğer sorun ortaya çıkınca..."

Poirot sordu. "Elsa Greer'i kastediyorsunuz, değil mi?"

Miss Williams sert bir sesle, "Evet," dedi. Sonra da ağzını sıkıca kapadı.

"Elsa Greer hakkındaki düşünceleriniz neydi?"

"Onun hakkında hiçbir düşüncem yoktu. Ahlaksız bir kızdı o."

"Fakat çok gençti."

"Yaptıklarının kötü şeyler olduğunu bilecek yaştaydı. Hiçbir şekilde hoşgörülemezdi yaptıkları."

"Herhalde Amyas'a âşık olmuştu..."

Miss Williams öfkeyle Poirot'nun sözünü kesti. "Âşık olmuştu ha? İnsanlar duygularına hâkim olmalıdırlar Mösyö Poirot. Ayrıca hareketlerimizi kontrol etmesini de hepimiz biliriz. O



kız ahlaksızdı. Bay Crale'in evli olmasına aldırmıyordu. Yaptıklarından hiç utanmıyordu. Soğukkanlı ve azimliydi. Herhalde onu kötü yetiştirmişlerdi. Özür olarak ancak bunu öne sürebilirim."

"Herhalde Bay Crale'in ölümü Elsa'yı çok sarstı."

"Evet. Fakat aslında bütün suç kendisindeydi. Ben cinayeti hoş gören insanlardan değilim, Mösyö Poirot Fakat Caroline Crale'in sabrını taşırmış, onu çileden çıkarmışlardı. Açıkçası, bazı anlar benim bile içimden hem Elsa'yı hem de Bay Crale'i öldürmek geliyordu. Kızı, karısının yüzüne çarpmak ister gibi eve getirmişti adam. Elsa'nın karısıyla küstah ve terbiyesizce bir şekilde konuşmasına göz yumuyordu. Son derecede terbiyesizdi kız, Mösyö Poirot. Evet, Amyas Crale öldürülmeye layıktı. Karısına bu şekilde davranan bir insan cezalandırılmalıdır. Ölümü hak etmişti Bay Crale."

Hercule Poirot usulca, "Bu olay size çok etki yapmış." dedi.

Yaşlı, ufak tefek kadın, korkusuz gri gözleriyle ona baktı. "Evet, Bence evlilik bağları çok önemli, çok kıymetlidir. Bayan Crale kocasını çok seviyordu, ona son derecede sadıktı. Kocası onu adam yerine koymayarak, metresini evine soktu.

Dediğim gibi öldürülmeye layıktı o. Caroline Crale'i iyice deliye döndürdü. Onun için Bayan Crale'i suçlu bulamam."

Poirot başını salladı. "Evet, adam uygunsuz biçimde davranmış. Bunu ben de itiraf ediyorum. Fakat onun büyük bir sanatçı olduğunu unutmayın."

Miss Williams dudak büktü. "Biliyorum. Son zamanlarda bu bir mazeret sayılıyor.

Uygunsuz bir hayat sürmek, sarhoş dolaşmak, kavga çıkarmak, sadakatsizlik etmek için mükemmel bir mazeret..."

Poirot, "Ceset bulunduğu zaman siz Bayan Crale'in yanın-daydınız, değil mi?"

diye sordu.

"Evet. Öğle yemeğinden sonra evden birlikte çıktık. Ange-l denize girdikten sonra ya kumsalda bırakmıştı ya da itarya bahçesinin kapısında

Bayan Crale'den ayrıldım.



Fakat o hemen arkamdan seslendi. Zannedersem Bay Crale öleli bir saat olmuştu.

Sehpasının yakınındaki bankta yarı ölü vaziyette yatıyordu."

"Bayan Crale bu duruma çok üzüldü mü?" "Ne demek istiyorsunuz, Mösyö Poirot?"

"Sizde o anda nasıl bir izlenim uyandırdığını anlamaya çalışıyorum..."

"A, anlıyorum. Evet, Bayan Crale iyice sersemlemiş gibiydi. Beni doktora telefon etmeye yolladı. Onun ölmüş olduğundan emin değildik. Bay Crale bir katalapsi krizi geçiriyor olabilirdi." "Bayan Crale böyle bir şey olabileceğinden söz etti mi?" "Hatırlamıyorum." "Siz gidip telefon ettiniz demek?"

Miss Williams kuru bir sesle konuşmaya başladı. "Yoldan çıkarken Bay Meredith'le karşılaştım. Ona durumu söyleyerek, tekrar Bayan Crale'in yanına döndüm. Onun bayılmasından korkuyordum. Böyle anlarda erkekler hiçbir işe yaramazdı." "Peki, Bayan Crale bayıldı mı?"



Miss Williams istihzayla, "Bayan Crale kendisine hâkim olmasını biliyordu," diye cevap verdi. "Elsa Greer'den çok farklıydı o. Bağırıp, çağırdı. Çok çirkin şeyler yaptı." "Ne yaptı?"

"Bayan Crale'e saldırmaya kalktı." "Yani... Bay Crale'in ölümüne karısının neden olduğunu anlamış mıydı?"

Miss Williams bir an düşündü. "Hayır, bundan emin olamazdı. O... korkunç şüphe henüz ortaya çıkmamıştı. Elsa Greer 'Buna sebep sensin, Caroline,' diye haykırdı. 'Onu sen öldürdün. Suç sende,' Kız, 'Onu sen zehirledin,' demedi.

Fakat onun böyle düşündüğü meydandaydı." "Ya Bayan Crale?"



Miss Williams sıkıntılı sıkıntılı kımıldandı. "İkiyüzlülük etmemiz şart mı, Mösyö Poirot? Bayan Crale'in o anda neler düşündüğünü ve hissettiğini size anlatamam. Belki yaptığı şey onu dehşete düşürmüştü..."

"Böyle bir hali var mıydı?"

"H- hayır, h- hayır. Bunu iddia edemem. Sersemlemiş ve •sanırım korkuya kapılmıştı. Evet, onun korktuğundan eminim. Tabii bu da normal bir şeydi."

Poirot sordu. "Kocasının ölümü karşısında takındığı tavır neydi?"

"Bayan Crale ta başından beri kocasının intihar ettiğini ısrarla söyledi."

"Sizinle ayrı olarak konuşurken de aynı şeyi iddia etti mi? Yoksa başka bir varsayım mı ileri sürdü?"

"Hayır. Beni de bu olayın bir intihar olduğuna inandırmaya çalıştı." Miss Williams utanmış gibiydi.

"Peki, siz ne söylediniz?"

"Mösyö Poirot benim söylediklerimin önemi var mı?"

"Bence var..."

Miss Williams istemeye istemeye cevap verdi. "Zannedersem, Tabii, Bayan Crale'e dedim. 'Herhalde intihar bu.'"

"Bu sözlerinize inandınız mı?"

Miss Williams başını kaldırdı. "Hayır, inanmadım. Fakat şunu anlamaya çalışın, Mösyö Poirot. Bayan Crale'e hak veriyordum. Onun tarafındaydım ben, polisin değil."

"Onun beraat etmesini isterdiniz değil mi?"

Miss Williams meydan okur gibi, "Evet," dedi. "İsterdim."

Poirot başını salladı. "O halde kızının duygularını anlıyorsunuz."

"Carla'ya yerden göğe kadar hak veriyorum."

"Bana olayın bütün ayrıntılarını yazar mısınız?"

"Carla'nın okuması için mi?"

# -102-

"Evet."

Yaşlı mürebbiye, ağır ağır, "Buna bir itirazım yok." dedi. "Demek bu olayı araştırmaya kararlı?"

"Evet. Gerçeği ondan saklasalardı daha iyi olurdu." Miss Williams onun sözünü kesti. "Hayır. Gerçeği olduğu gibi kabul etmek daima daha iyidir. Gerçekleri değiştirerek, acıdan kaçınmak hiçbir işe yaramaz."

"Fakat sorun bununla da bitmiyor, Miss Williams. Carla annesinin masum olduğunu kanıtlamamı da istiyor." Mürebbiye mırıldandı. "Zavallı yavrucuk." "Demek böyle?"

Miss Williams "Carla'nın bunu istemesi çok doğal, tabii." diye cevap verdi.

"Fakat Carla'nın gerçeği anladığı zaman sarsılmayacak kadar cesur olduğunu umuyorum."

"Yani bunun gerçek olduğundan eminmisiniz?" "Ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Bayan Crale suçsuz olamaz mı?" "Bu olasılık üzerinde durulduğunu hiç sanmıyorum." "Fakat o her şeye rağmen kocasının intihar ettiğini ileri sürmüş."

« Mürebbiye içini çekti. "Zavallı kadının bir şeyler söylemesi gerekiyordu ne de olsa."

"Biliyor musunuz, Bayan Crale ölürken kızına bir mektup bıraktı. Bunda suçsuz olduğuna yemin ediyordu."

Miss Williams hayretle Belçikalıya baktı. "Hiç doğru yapmamış."

"Öyle mi düşünüyorsunuz?"

"Evet, öyle düşünüyorum. Herhalde siz de birçok erkek gibi romantiksiniz..."



Poirot öfkeyle yaşlı kadının sözünü kesti. "Ben romantik filan değilim."

"Fakat böyle duygular insanı bazen yanıltır. Öyle ciddi bir anda böyle bir yalana ne gerek vardı? Çocuğunun acı çekme-



mesi için mi yaptı bunu? Evet, birçok kadın bu biçimde davranabilir. Fakat Bayan Crale'in böyle bir insan olduğunu sanmıyordum. O cesur ve dürüst bir kadındı.

Bayan Crale'den kızına, 'Benim hakkımda hüküm verme," türünden bir şeyler yazmasını beklerdim."

Poirot hafif bir öfkeyle, "Yani," diye atıldı. "Caroline Crale'in gerçeği yazmış

olabileceğine inanmıyor musunuz?"

"Onu çok severdim. Ona karşı derin bir sevgi ve acıma duyardım."

"E, o halde..."

Miss Williams yüzünde acayip bir ifadeyle Poirot'ya baktı. "Anlamıyorsunuz, Mösyö Poirot. Aradan çok zaman geçti, onun için şimdi sizinle açıkça konuşabilirim. Anlayacağınız, ben Caroline Crale'in suçlu olduğunu biliyordum."

"Ne?"

"Doğru söylüyorum. Bilmiyorum, dava sırasında bildiklerimi saklamakla doğru davrandım mı? Fakat her şeyi polise açıklamadım. Fakat bana inanın. Caroline Crale'in suçlu olduğunu biliyorum..."

X

Bu küçük domuz, "Vii vii vii," diye ağladı.

Angela Warren'in dairesi Regent's parka bakıyordu. Bu bahar gününde açık pencerelerden içeriye tatlı, temiz bir hava dolmaktaydı. Kapı açılarak, Angela Warren odaya girerken, Poirot da pencereden döndü. Angela'yı ilk defa görmüyordu. Belçikalı fırsatlardan faydalanarak genç kadının verdiği konferanslardan birine gitmişti. Angela gerçekten bilgiliydi, iyi konuşuyordu.

Poirot bugün genç kadını yakından görünce, çok güzel bir kadın olabilirmiş, diye düşündü. İfadesi ciddi olmakla beraber yüz hat-

ları muntazamdı. Angela'nın. Siyah biçimli kaşları, zekâ dolu parlak kahverengi gözleri, güzel bir cildi vardı. Omuzlan köşeliydi ve biraz da erkek gibi yürüyordu genç kadın. Onda insana, "Vii vii vii," diye ağlayan küçük domuzu hatırlatacak hiçbir şey yoktu ama sağ yanağındaki buruşuk yara izi hemen dikkati çekiyordu. Bu, sağ gözü de hafifçe aşağıya doğru çekmekteydi. Fakat hiç kimse Angela'nın bu gözünün kör olduğunu anlayamazdı. Hercule Poirot'ya genç kadın artık bu yaraya hiç aldırmıyormuş gibi geldi. Hayatından memnundu o. Başarıya erişmişti. İstediğini yapıyordu. Sevdiği bir mesleği vardı. Doğrusunu söylemek lazım gelirse, Angela, Belçikalının beğendiği tiplerden değildi. Poirot tam anlamıyla dişi, gösterişli kadınlara hayrandı.

Belçikalı dedektif Angela Warren'a yalan uydurmanın gereği olmadığından emindi.

Onun için kısaca Carla Lemarchant'la j yaptığı konuşmayı anlattı.

Angela Warren'in ciddi yüzü takdirle aydınlandı. "Küçük Carla? Demek o burada?

Carla'yı görmeyi çok isterim." "Onunla mektuplaşmıyor muydunuz?" "Maalesef.

Onunla istediğim gibi mektuplaşamadım. O Ka-nada'ya gittiği zaman ben okul öğrencisiydim. Carla'nın bir yıl sonra bizi unutacağını biliyordum. Son yıllarda birbirimize arada sırada Noel'lerde hediyeler göndermekle yetindik. Onun Kanada'ya iyice alıştığını ve geleceğinin de orada olduğunu sanıyordum. Herhalde böylesi daha iyi olurdu."

Poirot mırıldandı. "Evet, öyle düşünebiünir. Değişik bir ad, başka bir ülke.

Yeni bir hayat. Fakat her şey böyle kolay olmuyor." Angela'ya Carla'nın nişanlanmasını, reşid olduğu zaman öğrendiği şeyleri ve İngiltere'ye

gelişinin nedenlerini anlattı. Angela Warren onu dikkatle dinliyordu. Elini yaralı yanağına dayamıştı. Poirot'nun sözleri bitince, takdirle başını salladı.

"Aferin Carla'ya"

Poirot şaşırdı. Anlattıkları ilk kez böyle tasviple karşılanıyordu. "Onun bu planını beğendiniz mi, Miss Warren?"



"Tabii. Onun başarıya erişmesini de dilerim. Benim yapabileceğim bir şey varsa hemen söyleyin. Bu bakımdan hiçbir şey yapmadığım için kendimi suçlu hissediyorum."



"O halde Carla'nın haklı olabileceğini düşünüyorsunuz?" Angela Warren sert bir sesle, "Tabii." diye cevap verdi. "Cinayeti Caroline işlemedi. Bunu ta başından beri biliyordum." Poirot mırıldandı. "Beni çok şaşırttınız. Diğer konuştuklarım..." Genç kadın öfkeyle onun sözünü kesti. "Siz onlara aldırmayın.

Ablamın aleyhindeki kanıtların kuvvetli olduğundan eminim. Benim inancım bilgiye dayanıyor. Ben ablamın nasıl bir insan olduğunu bilirdim. Caroline hiç kimseyi öldüremezdi."

"Bir insan başkası hakkında böyle kesin bir yargıda bulunabilir mi?"

"Belki her zaman değil. İnsan denilen hayvanın şaşırtıcı-bir yaratık olduğunu kabul ediyorum. Fakat Caroline olayında bazı özel nedenler vardı. Bu nedenleri de herkesden çok ben anlayabilirdim." Yaralı yanağına dokundu. "Bunu görüyor musunuz? Herhalde öyküyü duydunuz?" Poirot başını salladı. "Bunu Caroline yaptı.

İşte bu yüzden onun cinayet işlemediğini biliyorum. Bundan eminim."

"Başkaları bunu kabul etmezler..."

"Biliyorum, bunun iddialarımın aksini kanıtladığını söylerler. Zannedersem bu mahkemede Caroline'in aleyhinde bir kanıt olarak da kullanıldı. Yani bu yaradan söz ederek, Caroline öfkelendiği zaman onun kendisini kaybettiğini söylediler.

Ablam ben küçükken beni yaraladığı için o bilgili adamlar buna dayanarak Caroline'in ihanet eden kocasını da rahatlıkla zehirleyebileceğini kanıtlamaya kalkıştılar."

Poirot, "Ben hiç olmazsa durumu anlıyorum," dedi. "Müthiş ani bir öfke insanın zehir çalıp, bunu ertesi günü kullanmasına sebep olmaz."

Angela sabırsız bir tavırla elini salladı. "Ben bunu kastetmiyorum. Ablam beni çok severdi. Fakat küçükken çok da kıska-



ıL

nırdı. İşte duygularını kontrol etmesini henüz öğrenmediği o yıllarda korkunç bir öfkeye kapılarak az kalsın beni öldürüyordu. Caroline duygusal bir insandı.

Bu yüzden de yaptığı hareket yüzünden duyduğu pişmanlık ve üzüntü hiçbir zaman geçmedi. Tabii ben o yıllarda bunun farkında değildim. Daha sonra, eski yılları düşünürken bunu anladım. Caroline daima müthiş bir azapla beni yaralamış

olduğunu düşünüyordu. Bu yüzden hiçbir zaman rahat değildi. Zavallıcık bütün ömrü boyunca yine böyle korkunç bir şey yapacağından korktu. Bu yüzden Caroline daima kendisini kontrol altında tutuyordu. Her zaman tetikteydi. Kötü bir davranışda bulunmamak duygularına esir olmamak için birkaç usul bulmuştu.

Bunlardan biri ağzına geleni söylemekti. Konuşması şiddet dolu olduğu takdirde, şiddetli bir davranış yapmayacağından emindi. Psikolojik bakımdan doğruydu bu tabii. Örneğin bana ya da Amyas'a, 'Eğer beni sinirlendirirseniz, ikinizi de öldürürüm,' diye bağırırdı. Yaradılışı

bakımından şiddete başvurabileceğini biliyor, bunun baskısından kurtulabilmek için aklına geleni söylüyor, böylece rahatlıyordu. Caroline'le Am-yas öylesine feci kavga ederlerdi ki."

Poirot başını salladı. "Evet, bunu ben de duydum."

Angela Warren, "Tabii," diye cevap verdi. İşte bu yüzden bu tür kanıtlar insanı yanlış yola sürükler. Evet, Caroline'le Amyas kavga ederlerdi. Birbirlerine acı, kötü, haince şeyler söylerlerdi. Fakat hiç kimse onların kavgadan zevk aldıklarını kabul etmek istemiyor. Oysa ikisi de böyle şeylere bayılırlardı.

Erkeklerin çoğu kavgadan kaçınır. Kafalarını dinlemek isterler. Fakat Amyas bir sanatçıydı. Bağırıp çağırmaktan, tehditler savurmaktan da zevk alırdı. Belki size garip gelecek ama, durmadan kavga edip barışmak Caroline'le Amyas için bir tür eğlenceydi." Poirot'ya baktı. "Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

Belçikalı tekrar başını salladı. "Çok iyi anlıyorum... Miss Warren o facia sırasında neler hissettiniz?"

Angela içini çekti. "Sanırım iyice şaşalamıştım, kendimi çaresiz hissediyordum.

Bu bana korkunç inanılmayacak bir kâbus



gibi geliyordu. Caroline'i çabucak tevkif ettiler. Olaydan üçgün sonra sanırım.

Öfkemi ve çocukça inancımı hâlâ hatırlıyorum. Bu gülünç bir hata, diye düşünüyordum. Yakında her şey düzelecek. Caroline en çok benim için endişe ediyordu. Beni işe karıştırmamaları için elinden geleni yaptı. Miss Williams'dan beni hemen akrabalarımıza götürmesini istedi. Polis buna itiraz etmedi. Tanıklık etmeme gerek olmadığı anlaşılınca da beni dı-şarda bir okula gönderdiler.

Gitmeyi hiç istemedim tabii. Fakat bana Caroline'in durmadan benim için endişelendiğini, okula gittiğim takdirde ablama yardım etmiş olacağımı söylediler." Bir an durdu. "İşte böylece Münih'e gittim. Hüküm verildiği zaman ben oradaydım. Gidip Caroline'i görmeme hiçbir zaman izin vermediler. Ablam bunu istemedi. Zannedersem Caroline hayatında ilk kez o zaman beni anlayamadı."

"Böyle düşünmeyin, Miss Warren. Çok sevilen birini gidip hapishanede görmek, genç ve duygulu bir kızın üzerinde kötü bir etki yapabilirdi."

"Belki..." Angela Warren ayağa kalktı. "Hükümden sonra ablam bana bir mektup yazdı. Bunu hiç kimseye göstermedim. Fakat mektubunu okumanız herhalde iyi olur.

Böylece Caroline'in nasıl bir insan olduğunu anlarsınız. Hatta isterseniz mektubu Carla'ya da gösterin." Kapıya doğru gitti. Sonra da durarak, Poirot'ya baktı. "Benimle gelin. Odamda Caroline'in bir portresi var."

Caroline Crale'in potresini sıradan bir ressam yapmıştı. Fakat Poirot resme ilgiyle baktı. Tabii onu ilgilendiren portrenin sanat değeri değildi.

Caroline Crale'in uzunca, oval bir yüzü vardı. Çenesi biçimliydi. Genç kadının çehresindeki o tatlı, hafifçe çekingen anlam hemen dikkati çekiyordu. Kendinden emin olmayan, hassas, ince duygulu bir kadının yüzüydü bu. Onda gizli bir güzellik de seziliyordu. Poirot Quentin Fogg gibi hayali geniş bir adamın onu unutamamasının nedenini şimdi anladım, diye düşündü.

Angela Warren tekrar yanına geldi. Elinde bir mektup vardı. "Onun nasıl bir insan olduğunu gördünüz. Şimdi de mektubunu okuyun."



Belçikalı kâğıdı açarak, Caroline Crale'in on altı yıl önce yazmış olduğu satırları okudu.

"Sevgili, biricik Angela'cığım,

Kötü haberi alarak, üzüleceksin. Fakat sana her şeyin mükemmel olduğunu anlatmak istiyorum. Sana hiçbir zaman yalan söylemedim. Sana şimdi çok mutlu olduğumu yazarken de yalan uydurmuyorum. Şimdiye kadar tatmadığım bir huzura kavuştum.

Her şey yolunda hayatım, her şey yolunda. Geriye bakarak, pişmanlık duyma. Benim için üzülme. Hayata sarıl ve başarıya ulaş. Bunu yapabileceğini biliyorum.

Üzülme, yavrum, her şey yolunda. Ben de Amyas'a gidiyorum. Onunla beraber olacağımdan şüphem yok. Zaten ben onsuz yaşayamazdım... Benim için bir tek şey yapar mısın? Mutlu olmaya çalış. Sana söyledim, ben mutluyum. İnsanın borçlarını ödemesi gerek. Huzura kavuşmak öyle harikulade bir şey ki.

Seni çok seven ablan Caroline,"

Poirot mektubu iki defa okuduktan sonra Angela'ya geri verdi. "Çok güzel bir mektup, matmazel. Ayrıca dikkati çeken bir yazı. Dikkati çok çeken bir yazı."

Angela, "Caroline de," diye cevap verdi. "Dikkati çeken bir kadındı."

"Evet. İlgi çekici bir kafası var... Bu mektubun onun masum olduğunu gösterdiğini mi düşünüyorsunuz?"

"Tabii!"

"Fakat bunu açıkça yazmamış."

"Tabii. Caroline onun suçlu olduğunu hiçbir zaman düşünmeyeceğimi biliyordu.

"Belki... Belki... Fakat bu başka bir anlama da gelebilir. Bir bakıma o suçluydu. Cezasını çektiği için de huzura kavuşmuştu."

Angela bağırdı. "Hayır, Mösyö Poirot. Ben Caroline'in suçsuz olduğunu biliyorum."

Belçikalı dedektif, "Emin olun, bu inancınızı sarsmak istemiyorum," dedi. "Fakat mantıklı olalım. Ablanızın suçsuz olduğunu söylüyorsunuz. O halde olayın içyüzü nedir?"

Angela düşünceli bir tavırla başını salladı. "Biliyorum, bunu cevaplandırmak güç. Herhalde Caroline'in de söylediği gibi Amyas intihar etti."

"Eniştenizin karekterini biliyordunuz. O intihar edebilecek bir adam mıydı?"

"Hayır, değildi. Fakat intihardan başka çözüm yolu yok." "Öyle mi dersiniz?"

Angela onun ne demek istediğini anlamıştı. Sakin fakat yine de hafif bir merakla Poirot'nun yüzüne baktı. "Açıkçası şimdiye kadar bir olasılığın üzerinde durmadım. Siz Amyas'ı başka birinin öldürmüş olabileceğini kastediyorsunuz, değil mi? Yani bu soğukkanlılıkla işlenmiş bir cinayetti?"

"Olamaz mı?"

"Evet... Olabilir... Fakat yine de inanılacak gibi değil."



"Ne olursa olsun, bu olasılığın üzerinde de durmalıyız. Katil kim olabilir."

"Durun bakayım, düşünelim. Amyas'ı ben öldürmedim. El-sa Greer denilen kadın da öyle. Amyas öldüğü zaman öfkesinden neredeyse çıldıracaktı. Başka kim vardı?

Meredith Blake? Caroline'e çok bağlıydı o. Belki bu bakımdan cinayet işlemesi için bir neden vardı. Kitapta olsaydı, Meredith, Caroline'le evlenebilmek için Amyas'ı öldürdü, denilirdi. Fakat Amyas nasıl olsa ablamdan ayrılıp, Elsa'yla gidecekti. Meredith de yavaş yavaş Caroline'i

iknaya çalışırdı. Zaten ben Meredith de bir katil davranışı göremiyorum. Çok sakin ve fazla ihtiyatlı bir adamdır o. Başka kim var?"

Poirot, "Miss Williams?" diye karşılık verdi. "Philip Blake?" - 110 —

Angela'nın ciddi çehresi bir an neşeli bir tebüssümle yumuşadı. "Miss Williams insan mürebbiyesinin cinayet işleyebileceğine inanamıyor. Miss Williams çok ciddi ve dürüst bir kadındır." Bir an durdu. Sonra devam etti. "Tabii o Caroline'e çok bağlıydı. Onun için her şey yapabilirdi. Amyas'dan da nefret ederdi. Kadın haklarını müdafaaya çalışır, erkeklere de inanmazdı. Ama bütün bunlar cinayet işlemek için yeterli mi? Hiç sanmıyorum."

Poirot da aynı düşüncedeydi. "Ben de öyle."

Angela sözlerini sürdürdü. "Philip Blake?" Genç kadın birdenbire sustu. Sonra hafif bir sesle, "Biliyor musunuz," dedi. "Bence en uygun katil adayı Philip."

Belçikalı ona merakla baktı. "Sözleriniz ilgimi çekti, Miss Warren. Neden böyle düşündüğünüzü sorabilir miyim?"

"Bunun kesin bir nedeni yok. Hatırladığım kadarıyla hayali fazla geniş olmayan bir insandı Philip."

"Yani, hayali geniş olmayanlar cinayet mi işlerler?"

"Hayır. Fakat karşılaştıkları güçlükleri aptalca bir şekilde halletmeye çalışabilirler. O tip erkekler daima harekete geçmeyi isterler. Bence cinayet pek aptalca bir şey, Mösyö Poirot. Siz o düşüncede değil misiniz?"

"Evet... Haklısınız... Fakat Miss Warren Philip Blake'in cinayet işlemesi için bir neden olması gerekli değil mi?"

Angela hemen karşılık vermedi. Kaşlarını çatmış, gözlerini yere dikmişti.

Hercule Poirot sordu. "O Amyas Crale'in en samimi arkadaşı değil miydi?" Angela başını salladı. "Fakat aklınıza bir şey geldi, Miss Warren. Bana açıklamadığınız bir şey. Philip'le Amyas, Elsa yüzünden birbirlerine rakip mi olmuşlardı?"

"Hayır, hayır..."

"O halde ne var?"

Angela ağır ağır cevap verdi. "Biliyor musunuz, insan bazen anlam veremediği bir şeyi, yıllar sonra birdenbire anlayıve-riyor. A, diyor. Demek böyleymiş."

- 111 -

Poirot, "Ne demek istediğinizi anlıyorum, Miss Warren." dedi.

"O halde şimdi anlatacaklarımı da kolaylıkla anlayabileceksiniz. Bir ara otelde kalıyordum. Koridorda ilerlerken odalardan birinin kapısı açılarak, tanıdığım bir kadın dışarı çıktı. Oda onun değildi. Beni görünce yüzünde beliren ifadeden bunu hemen anladım... Ve o zaman bir gece Alderbury'de Philip Blake'in odasından çıkan Caroline'in yüzünde beliren ifadenin ne anlama geldiğini anladım." Öne doğru eğilerek, Poirot'nun konuşmasına engel oldu. "O sırada böyle şeylerin farkında değildim. Birtakım düşüncelerim vardı tabii. O yaştaki birçok kızda olduğu gibi. Fakat bunları gerçeklere bağlamasını bilmiyordum. Caroline'in Philip Blake'in odasından çıkması bence hiç önemli değildi. Çıktığı benim veya Miss Williams'in odası olabilirdi. Fakat ablamın yüzündeki ifade dikkatimi çekmişti. Bilmediğim, anlayamadığım, acayip bir ifadeydi bu. Onun ne anlama geldiğini de Paris'te o gece kadın başka birinin odasından çıktığı zaman anladım?"

Poirot şaşkınlıkla ona bakıyordu. "Söyledikleriniz beni çok şaşırttı. Philip Blake ablanızdan hiçbir zaman hoşlanmadığını benden pek saklamadı."

Angela, "Biliyorum," dedi. "Onun için de olayı açıklayamı-yacağım."

Belçikalı ağır ağır başını salladı. Philip Blake'le de konuşurken adamın Caroline hakkındaki düşmanca sözlerinde biraz mübalağaya kaçtığını düşünmüştü.

Sonra Meredith Blake'in sözlerini hatırladı. "Amyas evlendiği zaman çok sarsıldı. Bir yıldan fazla bir zaman onların yanına gitmedi." Belki Philip de

Ca-roline'e âşık olmuştu. Caroline onu değil de Amyas'ı seçince bu aşkı nefret halini almıştı.



Angela, "Yine de anlamıyorum," diyordu. "Çünkü aşk maceraları konusunda hiçbir tecrübem yok. Bu olayı da size belki onlarla bir ilgisi vardır diye anlattım..."



# İKİNCİ KİTAP

## Philip Blake'in Anlattıkları

Sayın Mösyö Poirot,

Size verdiğim sözü tuttum ve Amyas Crale'in ölümüyle ilgili olayları yazdım.

Tabii aradan bu kadar zaman geçtiği için bazı şeyleri yanlış hatırlıyor olabilirim. Aklıma gelenleri dikkatle yazdım.

Amyas Crale'in zehirlenmesiyle ilgili olaylar Amyas'la arkadaşlığım uzun yıllar önce başlamıştı. Köşklerimiz yan yanaydı.

Ailelerimiz de birbirleriyle dosttu. Amyas benden iki yaş kadar büyüktü. Aynı okula gitmemekle beraber, yazları beraber oynardık.

Amyas'ı çok iyi tanıdığım için onun intihar ettiğine dair olan iddiaları gülünç buluyorum. Crale hayata bağlıydı. Mahkemede iddia edildiği gibi vicdan azabı yüzünden zehir içmesi de imkânsızdı. Amyas vicdanlı bir insan değildi. Üstelik-karısıyla geçine-miyorlardı. Onun için hiç hoşuna gitmeyen bu evlilik hayatını kolaylıkla sona erdirebilirdi.

Caroline'i de yıllardan beri tanıyordum. Daha Amyas'la evlenmeden önce, Alderbury'da kaldığı zamanlarda onunla tanıştım. Sinirli, öfkelendi mi gözü dünyayı görmeyen bir mahluktu. Evet, hoşa gidecek bir tipti ama onunla birlikte yaşamak kolay olmazdı.

Caroline, Amyas'a karşı duyduğu sevgiyi hemen gösterdi diyebiliriz. Amyas'ın aslında ona pek âşık olduğunu sanmıyo-_

# 113-

Beş Küçük Domuz / F: 8

rum. Fakat sık sık bir arada bulunuyorlardı. Dediğim gibi Caroline hoş bir kızdı. Bu yüzden çok geçmeden nişanlandılar. Bu Amyas'ın samimi arkadaşlarını bir hayli endişelendirdi. Çünkü Caroline'in onun için uygun bir eş

olmayacağından emindiler.

Bu yüzden evliliklerinin ilk yıllarında Amyas'ın karısıyla arkadaşları arasında bir soğukluk belirdi. Fakat ressam karısının sözüne uyarak arkadaşlarıyla darılacak bir insan değildi. Birkaç yıl sonra Amyas'la yine eskisi gibi samimi olduk. Sık sık Alder-bury'e gitmeye başladım. Küçük kızları Carla'nın isim babası olduğumu da söylemeliyim.

Şimdi o felaketle ilgili olaylara geliyorum...

(Eski bir hatıra defterinden öğrendiğime göre) Alderbury'e cinayetten beş gün önce gittim. Yani 13 Eylül'de. Ve hemen evdeki havanın çok gergin olduğunu anladım. O sırada köşkte Miss Elsa Greer'de kalıyordu. Amyas kızın resmini yapmaktaydı.

Elsa Greer'i ilk kez görüyordum. Fakat Amyas bir ay önce genç kızı bana heyecanla methetmişti. "Harikulade bir kızla tanıştım," demişti. "Ona hayranım."

O kadar heyecanlıydı ki, Am-yas'a, "Dikkatli ol, oğlum," diye takılmıştım. "Yine ipin ucunu kaçırırsın." O zaman bana kızmıştı. "Saçmalama. Ben sadece kızın resmini yapıyorum. Onunla hiçbir ilgim yok?" Ben de gülmüştüm tabii. "Bunu sen gecelik külahıma anlat. Bu sözleri çok duydum." O zaman Amyas'ın yüzünde endişeli bir ifade belirmişti. "Anlamıyorsun, Philip. Genç bir kız o.

Çocukluktan henüz kurtulmuş. Fakat Elsa çok modern. Eski tarz önyargıları yok.

Tabii, dürüst ve fevkalade cesur."

O zaman Amyas'a bir şey söylememiştim, ama, bizimki bu kez fena âşık olmuş, diye düşünmüştüm. Birkaç hafta sonra da bazı dedikodular duymuştum. "Elsa Greer, Amyas Crale'e deli gibi âşık," diyorlardı.

Bu yüzden genç kızı çok merak ediyordum. Kendisini görünce dikkatle inceledim.

Hayret edilecek kadar güzel ve hoştu.



Caroline'in çok endişeli olduğunu fark ederek kinle karışık bir zevk duyduğumu da itiraf edeyim.

Amyas'ın da eski neşesi yoktu. Tabii iyi tanıyanlar tavırlarının eskisinden farklı olduğunu pek fark etmezlerdi. Fakat ben onun çocukluktan beri arkadaşıyım. Onun için sinirlerinin gerilmiş olduğunu, sık sık somurttuğunu, öfkelendiğini hemen sezdim.



Aslında Amyas çalışırken iyice huysuzlaşırdı ama bu seferki sinir gerginliğine yeni tablosunun yol açmadığı da belliydi. Beni görünce çok sevindi. Yalnız kalır kalmaz da, "İyiki geldin, Philip," dedi. "Bir evde dört kadınla birlikte oturan bir adamın çıldırması içten bile değil. Bu kadınlar yakında bana tımarhaneyi boy-latacaklar."

Gerçekten de durum sıkıcıydı. Caroline'in bu duruma çok sinirlendiği belliydi.

Nazik ve kibar bir şekilde Elsa'ya inanılmayacak derecede hakaret ediyordu. Elsa ise açık açık kabalık etmekten kaçınmıyordu. Amyas onu tercih ediyordu ya. Bu yüzden terbiyesizce hareket etmekten hiç kaçınmıyor, nezaket kurallarını hiçe sayıyordu. Bu yüzden de Amyas resim

yapmadığı zamanlarda sık sık Angela'yla kavga ediyordu. Aslında birbirlerini çok severlerdi onlar. Fakat bu kez herkesin sinirleri iyice gerilmişti. Köşkte Angela'nın mürebbiyesi de vardı.

Amyas ondan, "Ekşi suratlı kocakarı," diye söz ediyordu. "Benden öyle nefret ediyor ki. Dudaklarını büzerek, beni küçümseyerek bakıyor."

İlk gittiğim gün bana bir ara, "Allah bütün kadınların belasını versin," dedi.

"Rahat etmek isteyen bir erkek kadınlara sokulmamalı."

"Sen hiç evlenmeyecektin," diye karşılık verdim. "Böyle bağlarla bağlanmaması gereken erkeklerdensin."

Başını salladı. "Olan oldu. Artık bundan söz etmek gereksiz. Herhalde Caroline beni başından atacağı için sevinecek." İlk kez o zaman işin içinde bir iş

olduğunu anladım.



"Ne oluyor?" diye sordum. "Güzel Elsa olayı ciddi mi yoksa?"

Amyas o zaman inler gibi, "O çok güzel değil mi?" dedi. "Keşke ona hiç rastlamamış olsaydım."

"Aman Amyas kendini topla," diye bağırdım. "Başka kadınlarla ilişki kurmaya ne gerek var?" Bana bakarak, güldü. "Söylemesi kolay. Fakat kadınlardan vazgeçemiyorum ben. Zaten onlar da yakamı bırakmıyorlar." Sonra o geniş

omuzlarını silkti. "Neyse... Sonunda her şey düzelecek. Resmin çok güzel olduğunu sen de itiraf etmelisin."

Elsa'nın portresini kastediyordu tabii. Resimden anlamamama rağmen bunun bir şaheser olacağını sezdim.

Amyas resim yaparken bağırıp, homurdanmasına rağmen aradığı mutluluğa kavuşurdu.

Ancak yemek için eve döndüğü zaman iki kadın arasındaki düşmanlık, sinirlerini bozuyordu. Ayın on yedisinde bu düşmanlık çok belirgin bir hal aldı. Öğle yemeğinde çok rahatsız olduk. Esla fazlasıyla küstahtı. Yemek boyunca sanki masada onlardan başka kimse yokmuş gibi yalnız Amyas'la konuştu. Caroline işi idareye çalıştı. Yine de bize söylediği sözlerde Elsa'ya kızdıracak imalar gizliydi. Elsa gibi dürüst değildi o. İşi sinsilikle çözümlemeye çalışıyordu.

Yemekten sonra konuk odasında kahve içerken iş çığrın-dan çıktı. Tahtadan oyma cilalı bir kafayı işaret ederek, bir şeyler söyledim. Caroline, "Bu genç bir Norveçli heykeltıraşın eseri," dedi. "Amyas da ben de onun eserlerini çok beğeniyoruz. Gelecek yaz gidip onu görmek niyetindeyiz." Caroline'in sanki Amyas'ın sahibiymiş gibi konuşması Elsa'nın tepesinin atmasına neden oldu. Bir iki dakika bekledi. Sonra da berrak, tiz sesiyle konuşmaya başladı. "Bu oda zevkle yerleştirildiğinde gerçekten de güzel olur. Ben buraya yerleşince bütün bu gereksiz eşyaları atacak, yalnızca bir iki şeyi alıkoyacağım. Pencerelere bakır rengi perde asmak istiyorum. O zaman güneş bunlardan süzülerek içeriye girer." Bana döndü. "Güzel olmaz mı bu?"



Ben cevap verme fırsatı bulamadım. Caroline konuşmaya başladı. Sesi son derece yumuşak ve gizli tehditlerle doluydu. "Köşkü satın almayı mı düşünüyorsun Elsa?"

Elsa, "Satın almama gerek yok ki," dedi.

Caroline, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu. Sesindeki o yumuşaklık kaybolmuştu artık. Sert ve madeniydi bu. Elsa güldü. "Haydi, haydi, Caroline, rol yapma. Ne demek istediğimi pekâlâ biliyorsun."

Caroline, "Hiçbir şeyden haberim yok," dedi.

O zaman Elsa, "Devekuşundan farkın yok," diye cevap verdi. "Durumun farkında değilmiş gibi davranmak bir işe yaramaz ki. Amyas'la ben birbirimizi seviyoruz.

Bu köşk senin değil, onun. Amyas'la evlendikten sonra burada oturacağım."

Caroline mırıldandı. "Sen çıldırmışsın."



Elsa, "Yok canım," diye güldü. "Çıldırmadım. Bunu sende biliyorsun. Birbirimize karşı dürüst olursak, soruna daha kolay çözüm yolu bulunur. Amyas'la ben birbirimizi seviyoruz. Bunun sen de farkındasın. Yapabileceğin dürüstçe bir tek şey var. Am-yas'ı boşamak."

Caroline "Söylediklerinin bir tekine bile inanmadım." dedi. Fakat sesinden Elsa'nın sözlerinin onu iyice sarsmış olduğu anlaşılıyordu.

Aynı anda Amyas içeri girdi. Elsa da gülerek, "Bana inanmıyorsan, ona sor," diye üsteledi.

Caroline başını salladı. "Soracağım ya." Sonra da kocasına döndü. "Amyas, Elsa senin kendisiyle evlenmek istediğini söylüyor. Doğru mu bu?"

Zavallı Amyas. Doğrusu ona acıdım. Böyle bir kavgaya karışan bir adam kendisini bir budala gibi hisseder. Amyas kıpkırmızı kesilerek, aşağıdan almaya kalktı.

Öfkeyle Elsa'ya döndü. "Dilini tutamazmısın sen?"

Caroline, "O halde, Elsa'nın sözleri doğru," dedi.



•Amyas cevap vermedi. Çocukken de başı derde girdiği zaman hep böyle yapardı.

Vakur ve otoriter bir tavır takınmaya çalıştı. "Bu konuyu şu anda konuşmak istemiyorum."

Caroline, "İstesen de istemesen de konuşacağız," diye cevap verdi.

Elsa da atıldı. "Caroline haksızlık etmemeli, durumu ona anlatmalıyız."

Caroline usulca sordu. "Elsa'nın söyledikleri doğru mu, Amyas?"

Amyas'ın kendisinden utanmış gibi bir hali vardı. Caroline ekledi. "Lütfen bana cevap ver. Bunu bilmem gerek."

O zaman Amyas öfkeyle başını kaldırdı. "Evet, doğru. Fakat bunu şimdi konuşmak istemiyorum." Dönerek, hızla odadan çıktı. Ben de peşinden gittim. O iki kadınla kalmayı istemiyordum. Amyas'ı terasta yakaladım. Küfredip duruyordu. "Elsa neden çenesini tutmadı? Neden tutmadı? Allah kahretsin, işte her şey alt üst oldu. O

resmi bitirmem gerek. Anlıyormusun? Şimdiye kadar verdiğim eserlerin içinde en iyi o. En iyisi. Ve kafasız iki kadın şimdi her şeyi mahvetmeye çalışıyorlar."

Sonra sakinleşe-rek, ekledi. "Kadınlar her şeyi büyütüyorlar."

Dayanamayarak hafifçe güldüm. "Başına bu derdi sen açtın."

İnledi. "Biliyorum... Biliyorum... Fakat bir erkeğin Elsa yüzünden kendisini kaybetmesini ayıplamamak gerekir. Bunu sen de itiraf edersin, değil mi? Hatta Caroline bile anlamalı?"

"Caroline'in inadı tutar ve seni boşamaya yanaşmazsa ne olacak?" diye sordum.

O sırada Amyas dalıp gitmişti bile. Mırıldandı. "Caroline kinci bir kadın değildir. Sen bu işi anlamıyorsun, oğlum."

Atıldım. "Çocuğu unutma."

Kolumu tuttu. "Philip iyi niyetli olduğunu biliyorum. Fakat başımda dırdır edip durma. Ben kendi işlerimi hallederim. So-

nunda her şey yoluna girecek. Bak göreceksin." Amyas böyleydi işte. Gereğinden fazla iyimserdi. Neşeyle, "Hepsinin de canı cehenneme," diye güldü.

Bilmiyorum başka bir şey söyleyecekmiydim. Fakat o sırada Caroline terasa çıktı.

Başına acayip, geniş kenarlı fakat hoş bir şapka giymişti. Sakin bir tavırla, "O

boyalı gömleği çıkar Amyas," dedi. "Bugün Meredith'e çaya gideceğimizi unuttun mu?" Amyas kekeledi. "Ah, unutmuştum..." Dönerek, eve girdi. Caroline dalyaların bulunduğu tarha giderek, çiçek toplamaya başladı. O arada benimle de konuşuyordu. Çok sakindi. Bundan da onun nasıl bir kadın olduğu anlaşılıyordu tabii. Müthiş bir iradesi vardı. Ayrıca tehlikeli bir insandı. Bu duruma sessiz sedasız boyun eğmeyeceğini anlamalıydım.

Biraz sonra diğerleri de dışarı çıktılar. Elsa'nın hem zafer dolu, hem de meydan okurmuş gibi bir hali vardı. Yola çıktık. Caroline, Angela'yla yürüyordu. Ben Amyas'ın yanındaydım. Elsa ise gülümseyerek kendi kendine yürüyordu. Ben kızı fazla beğenmiyordum. Fazla dikkati çeken bir tipti. Fakat onun o gün inanılmayacak kadar güzel olduğunu itiraf edeyim. Bazı kadınlar istediklerini elde etikleri zaman böyle olurlar.

O akşamüzeri olanları iyice hatırlıyorum. Önce bahçede dolaştık sanırım. Çay içmek için içeri girdiğimiz zaman Mere-dith'in çok üzüntülü olduğunu fark ettim.

Caroline veya Amyas ona bir şey söylemişlerdi herhalde. Kâh Caroline'e kâh Elsa'ya bakıyordu. Tabii Caroline, Meredith'in kendisinden uzaklaşması-ni hiç 

istemez, onun sadık bir köpek gibi peşinde dolaşmasından hoşlanırdı. Öyle bir kadındı o.

Çaydan sonra Meredith beni bir kenara çekerek, telaşla, "Buraya bak, Philip,"

diye fısıldadı. "Amyas bunu yapamaz."

"Maalesef yapacak," dedim.

"Karısını, çocuğunu bırakıp bu kızla gidemez. Kızdan çok büyük o. Elsa ancak on sekizinde olmalı."

"Elsa yirmi yaşında, çok bilmiş bir kız."



Meredith içini çekti. "Yine de reşit değil. Herhalde ne yaptığını bilmiyor."

Bizim Meredith şövalye ruhlu bir adamdır.

"Merak etme," dedim. "Kız pekâlâ ne yaptığını biliyor. Üstelik bundan da memnun." Onunla bu kadar konuşabildik.

Meredith'in pis kokulu laboratuvarına yaptığımız ziyareti de pek hatırlamıyorum.

Ağabeyim yaptığı ilaçlardan söz etmekten çok hoşlanır, bu konuysa beni çok sıkardı. Herhalde Meredith Coniine'den bahsederken ben de oradaydım, fakat bu da hafızamdan silinmiş. Caroline'i zehiri çalarken görmedim ama o çok becerikli bir kadındı.

O gün hakkında aklıma gelen başka bir şey yok. Yalnız An-gela'yla Amyas'ın fena halde kavga ettiklerini biliyorum. Bu bizi biraz rahatlattı. Böylece diğer konuyu düşünmekten kurtulduk. Angela yatmaya giderken, Amyas'a, "Senden intikam alacağım," diye bağırdı. "Ölsende kurtulsam. İnşallah cüzzama yakalanırsın. Peri masalındaki gibi bir sucuk burnuna yapışırsa çok sevinirim." O odadan fırladıktan sonra hepimiz kahkahayla güldük.

Ondan sonra Caroline de yatmaya gitti. Miss Williams ise öğrencisinin peşinden koşmuştu, Amyas'la Elsa birlikte bahçeye çıktılar. Beni istemedikleri belliydi.

Onun için ben de tek başıma dolaştım. Güzel bir geceydi.

Ertesi sabah kahvaltıya geç indim. Yemek salonunda kimse yoktu. Kahvaltıdan sonra diğerlerini aramaya koyuldum. Önce Miss Williams'a rastladım. Angela'nın peşindeydi. Daha sonra hole girdiğim zaman Amyas'la Caroline'in kütüphanede kavga ettiklerini duydum. Caroline, "Sen ve sevgililerin," diyordu. "Seni öldürmek geliyor içimden. Bir gün öldüreceğim zaten!" Amyas, "Budalalık etme, Caroline," diye cevap verdi. Caroline bağırdı. "Çok ciddiyim Amyas."

Sözlerini daha fazla dinlemek istemiyordum. Dışarı çıkarak, terasta ilerledim.

İlerde Elsa'nın kütüphanenin penceresinin tam önündeki bankta oturduğunu gördüm.

Herhalde kavgayı başından sonuna kadar dinlemişti. Beni görünce sakin sakin aya-

ğa kalkarak, bana gülümsedi. Koluma girerek, "Ne güzel bir sabah," dedi. Evet, doğrusu onun için güzel bir sabahtı. Zalim bir kızdı o. Hayır daha doğrusu dürüsttü ve hayal gücü kuvvetli değildi. O sadece istediği şeyi görebilen insanlardandı. O sırada kütüphanenin kapısı şiddetle çarpılarak kapandı. Amyas Crale dışarı çıktı. Yüzü kızarmıştı. Sert bir hareketle Elsa'yı omuzlarından yakaladı. "Haydi. Poz verme zamanın geldi. Resmi tamamlamak istiyorum."

Elsa, "Pekâlâ dedi. "Yalnız gidip kazağımı alayım. Rüzgâr soğuk esiyor." İçeri girdi. Amyas, "Bu kadınlar da," diye homurdandı. Ben sadece "Üzülme, dostum,"

diyebildim. Ondan sonra Elsa dışarı çıkıncaya kadar konuşmadık. İkisi Batarya bahçesine indiler. Ben de eve girdim. Caroline holde duruyordu. Beni fark ettiğini pek sanmıyorum. Kendi kendine "Zalimlik bu," diye fısıldadığını duydum.

Sonra yanımdan geçerek, merdivenlerden çıktı. Banakalırsa o sırada Amyas'ı öldürmeye karar vermiş ve zehiri almak için odasına gitmişti.

Aynı anda telefon çaldı. Hizmetçilerin cevap vermesini beklemeden uzanıp ahizeyi kaldırdım. Karşımdaki ağabeyim Mere-dith'di. Çok endişeliydi o. "Laboratuvara gitim." dedi. "Coniine şişesi yarısına kadar boşalmış." Şimdi o anda yapmam gereken şeyleri tekrarlamamın hiç faydası yok. Fakat bu o kadar hayret edilecek bir şeydi ki, şaşırıp kaldım. O sırada birinin merdivenlerden indiğini duyarak, Meredith'e sert bir sesle, "Hemen buraya gel," diye bağırdım.

Meredith'i karşılamaya kendim gittim. Bunu yapmak için de Batarya bahçesinin yanından geçtim. Amyas hem resim yapıyordu, hem de Elsa'yla neşeyle konuşmaktaydılar. Elsa bir ara, "Böyle otura otura kollarımla bacaklarım tutuldu." diye şikâyet etti. "Biraz dinlenemez miyim, sevgilim?" Amyas'ın bağırdığını duydum. "Olmaz! Sen dayanıklı bir kızsın. Emin ol bu resim harika 

olacak." Elsa güldü. "Hain!" İlerlediğim için ondan sonraki konuşmalarını duyamadım.

- 121 -

Meredith'le karşılaştığım zaman ağabeyimin renginin uçmuş olduğunu fark ettim.

Çok endişeliydi. "Sen benden daha akıllısın Philip. Ne yapmam gerek. O zehir çok tehlikelidir."

"Zehirin alındığından emin misin?" diye sordum. Bağırdı "Tabii. Daha dün, şişe ağzına kadar doluydu." Ona, "Zehiri kimin çaldığını bilmiyor musun?" dedim.

Başını salladı. "Hayır." O zaman. "Bence zehiri Caroline aldı," diye cevap verdim. "Herhalde Elsa'yı zehirleyecek. Ya da Coniine'i çalan Elsa, Caroline'i ortadan kaldırmak niyetinde o."

Meredith fena halde telaşlandı. "İmkânsız melodrama kaçan laflar bunlar... Şimdi ne yapacağız?" Ben de budalalığımdan, "Dikkatle düşünmemiz gerekiyor," dedim.

"Ya contine'in çalındığını açıkça ilan edersin. Ya da Caroline'i bir köşede sıkıştırırsın. Eğer zehiri onun almadığından eminsen, o zaman El-sa'yla konuşursun." Bizim budala, "Onun gibi bir kız!" diye inledi. "Zehiri o almış

olamaz." Ben, "Ondan her şey beklenir," dedim.

Konuşa konuşa eve doğru çıkıyorduk. Tam Batarya bahçesine yaklaşırken Caroline'in sesini duyduk. Bir an üçünün kavga ettiklerini sandım. Fakat sonra Angela'dan söz ettiklerini anladım. Caroline itiraz edip duruyordu. "Kız için çok ağır bu." dedi. Amyas öfkeyle bir şeyler söyledi. Tam bahçe kapısının önüne geldiğimiz sırada kapı açılarak Caroline çıktı. Arkada duran Amyas bizi görünce biraz şaşaladı. Caroline ise, "Meredith," dedi. "Angela'nın okula gönderilmesi konusunu konuşuyorduk. Bunun Angela için iyi bir şey olacağını sanmıyorum."

Amyas bağırdı. "Sorun çıkarma. Kıza bir şey olmaz. Defolup gitsin."

O sırada Elsa bahçe yolundan koşarak indi. Elinde kırmızı bir kazak vardı.

Amyas, "Haydi, çabuk, poz al," diye homurdandı. "Vakit kaybetmek istemiyorum."

Dönerek sehpasının durduğu tarafa doğru gitti. Onun biraz sendelediğini fark ederek, acaba çok mu içti? diye düşündüm. Amyas, "Bira çok sıcak," dedi. "Neden burada buz yok?"



Caroline Crale, "Sana şimdi buzlu bira yollarım." diye cevap verdi. Amyas mırıldandı. "Teşekkür ederim." Sonra Caroline Batarya bahçesinin kapısını kapatarak, bizimle birlikte eve döndü. Angela bize birayla bardak getirdi. Biz biralarımızı içerken Caroline yanımızdan geçti. Elinde bir şişe bira vardı.

"Bunu Am-yas'a götürüyorum," dedi. Meredith hemen ayağa fırladı. "Ben götüreyim." Fakat Caroline buna razı olmadı. Budalalığımdan bunu kadının kıskançlığına verdim. O ikisinin baş başa kalmalarına dayanamıyor, diye düşündüm. "Demin de Angela'yı bahane ederek, yanlarına gitmiş."

Caroline zikzak yoldan uzaklaştı. Angela kendisiyle denize girmem için ısrar ediyordu. Ağabeyimle konuşmamız imkânsızdı. Ona, "Öğleden sonra görüşürüz,"

dedim. Başını salladı.

Kıyıya inip, Angela'yla yüzdük. O arada Caroline'i bir kenara çekip sıkıştırmaya karar verdim. Bu işi ağabeyime bırakmak doğru değildi. Saatime baktığım zaman bir hayli geç olduğunu fark ettim. Angela'yla eve koştuk. Diğerleri sofraya oturuyorlardı. Yalnız Amyas yoktu. Sık sık yaptığı gibi Batarya'da kalmış, resmine devam ediyordu. Yemekten sonra terasta kahve içtik. Caroline'in o sırada nasıl bir tavır takındığını hatırlamayı çok isterdim. Fakat hiç heyecanlı değildi. Sakin ve üzüntülü bir hali vardı sanırım. Ne iblisti bu kadın?

Caroline daha sonra ayağa kalkarak Amyas'a kahve götüreceğini söyledi. Miss Williams da onunla birlikte gitti. Galiba bunu ondan Caroline istemişti. İki kadın birlikte uzaklaştılar. Meredith de bahçede dolaşmaya başladı. Tam onun peşinden gideceğim sırada Meredith'in koşarak bahçe yolundan çıktığını gördüm.

Yüzü kurşunu bir renk almıştı. "Çabuk," diye inledi. "Bir doktor çağıralım...

Amyas..."

"Hasta mı? Ölüyor mu?"

Meredith, "Korkarım," dedi. "Ölmüş..."

Bir an Elsa'yı unutmuştuk. Kız acı acı bağırmaya başladı. "Ölmüş mü? Ölmüş mü?"

Sonra koşmaya başladı. Bir intikam meleğinden farksızdı.



Meredith soluk soluğa, "Onun peşinden koş," diye ısrar etti. "Ben telefon ederim. Kızın peşinden koş. Onun neler yapabileceğini bilmiyorsun."

Ben de öyle yaptım. İyi de etmişim. Kız, Caroline'i kolaylıkla öldürebilirdi.

Ömrümde öyle acı ve kin gördüğümü hatırlamıyorum. O eski terbiyeli ve nazik hali kalmamıştı. Annesiyle babasının, büyükbabasının fabrika işçisi olduğunu anlamak çok kolaydı artık. Âşığını kaybedince ilkel bir kadın olup çıkmıştı. Fırsat bulsaydı Caroline'in yüzünü tırmalayacak, saçlarını yolacak ve onu duvardan denize atacaktı. Her nedense Caroline'in Am-yas'ı bıçakladığını sanıyordu. Ne olduğunu anlamamıştı tabii.

Onu sıkıca yakaladım. Sonra Miss Williams idareyi ele aldı. Doğrusu bu işi iyi biliyordu o. Elsa'ya, "Kendinize gelin," dedi. "Kimsenin sizin gürültü ve patırdınızı dinleyecek hali yok." El-sa birdenbire sustu. Sık sık soluyor ve titriyordu.

Caroline gelince... Bence onun maskesi de düşmüştü artık. Hareketsiz duruyordu.

Sersemlemiş gibi bir hali vardı. Fakat gözlerinden hiç de böyle olmadığını anladım. Her şeyin farkındaydı Caroline. Onun yanına giderek, usulca, "Allanın belası katil," diye fısıldadım. "En samimi arkadaşımı öldürdün." Geriledi.

"Hayır... hayır... o intihar etti..." Gözlerinin içine baktım. "Bu masalı polislere anlat..." Anlattı... Ve ona inanmadılar...

Meredith Blake'in Anlattıkları

Azizim Mösyö Poirot,

Size söz verdiğim gibi on altı yıl önce olan felaketle ilgili olaylardan, hatırlayabildiklerimi yazıyorum. Fakat önce şunu söylemek isterim. Bana anlattıklarınızı iyice düşündüm ve Caroline Crale'in kocasını hiçbir zaman zehirleyemeyeceğine inan-



dım. Herhalde Amyas Crale ani bir vicdan azabına kapıldı ve intihar etti.

Caroline'in daima bunda ısrar etmiş olması da anlamlı değil mi?

Şimdi gelelim olaylara... Caroline'le o felaketten birkaç hafta önce yaptığımız konuşmanın ilginizi çekeceğini sanıyorum. Bu konuşma Elsa Greer'in Alderbury'e yaptığı ilk ziyaret sırasında oldu.

Caroline kendisine çok bağlı olduğumu bilirdi. Onun için de kolaylıkla bana açılabilirdi. Son zamanlarda üzgün bir hali vardı. Buna rağmen bana, "Amyas buraya getirdiği bu kızı çok seviyor mu dersin?" diye sorduğu zaman bayağı şaşırdım.

"Amyas sadece onun resmini yapmayı istiyor," dedim. "Am-yas'ın nasıl bir insan olduğunu bilirsin."

Caroline başını salladı. "Hayır, o Elsa'ya âşık."

"Şey... belki biraz..."

"Hayır. Bir hayli."

"Kızın çok güzel olduğunu itiraf ediyorum." diye cevap verdim. "Amyas'ın güzellere düşkün olduğunu ikimiz de biliyoruz. Fakat şimdiye kadar Amyas'ın sadece bir tek kişiyi sevdiğini öğrenmiş olman gerekir. O da sensin Caroline.

Evet, bazı-kadınla-ra kapılıyor ama bu pek kısa sürüyor."

Caroline mırıldandı. "Ben de hep öyle sanırdım."

"Bana inan, Caroline," dedim. "Gerçekten öyle."

İçini çekti. "Bu kez korkuyorum, Meredith. Bu kız... o kadar içten davranıyor ki... Çok genç ve... çok ateşli. Bana bu kez... bu sorun ciddiymiş gibi geliyor."

"Kızın çok genç ve dediğin gibi olması onu tehlikeden koruyacaktır," diye karşılık verdim. "Amyas kadınları çabucak elde etmesini bilir. Fakat karşısına böyle bir kız çıkanca durum değişir tabii."

Caroline, "İşte ben de bundan korkuyorum," dedi. "Bu seferki başka olacak."

Sonra devam etti. "Ben otuz dördündeyim,



Meredith. Amyas'la evleneli on yıl oldu. Güzellik bakımından El-sa'yla boy ölçüşemem. Bunu çok iyi biliyorum."

İtiraz ettim. "Fakat Amyas'ın aslında sana çok bağlı olduğunu bilmiyormusun, Caroline?"

"İnsan erkekler hakkında ne bilebilir ki?" Üzüntüyle hafifçe güldü. "Ben ilkel bir kadınım, Meredith. İçimden de o kızı baltayla parçalamak geliyor."

"Herhalde bu kız ne yaptığının farkında değil, Caroline, Amyas'a hayran. Ona tapıyor. Başlangıçta Amyas'ın kendisine âşık olmaya başladığını sezemedi."

Caroline, "Sevgili Meredith," diye mırıldanarak, bahçeden söz etmeye başladı.

Artık onun bu sorunla ilgili endişelenmeyeceğini umdum.

Bu konuşmamızdan kısa bir zaman sonra Elsa Londra'ya döndü. Amyas da Alderbury'den ayrıldı. Ben de o arada bu konuyu unuttum. Sonra Elsa'nın Amyas'ın resmini tamamlayabilmesi için tekrar köşke gelmiş olduğunu öğrendim. Bu haber beni biraz endişelendirdi. Fakat Caroline'i gördüğüm zaman o bana açılmadı.

Fakat davranışları her zamanki gibiydi. Endişeli ya da üzgün değildi. Bu yüzden işin ne kadar ilerlemiş olduğunu duyunca fena halde sarsıldım. Amyas ve Elsa'yla yaptığım konuşmayı size anlattım. Caroline'le konuşma fırsatı bulamadım. Sadece birbirimize bir iki kelime söyledik. Onun ıstırapla irileşmiş gözlerini hâlâ görüyor, sesini duyuyordum. "Ne yok ki..." Amyas, Caroline'in her şeyiydi. Adam başkasına âşık olunca, Caroline'in de hayatının sonu gelmişti. Coniine'i bu yüzden aldığından eminim. O intihara karar vermişti. Herhalde Amyas sonradan bu ze-hiri onda gördü ve vicdan azabına kapılarak kendisini öldürdü.

Onun ölümü de tam kendisine uygun bir şeydi. Amyas'ın hayatta en çok kıymet verdiği şey sanatıydı. Onun için elinde fırçayla ölmeye karar verdi. Gözleri de en son ümitsiz bir aşkla sevdiği kızı görecekti...

¦



Yalnız geri açıklanması gereken bir şey kalıyor. Caroline'in dava boyunca takındığı tavır. Fakat bunun sebebini de anlıyorum. Ne de olsa zehiri laboratuvardan kendisi almıştı. İntihar etme kararı, kocasının kendisini

öldürmesine neden olmuştu. Bu yüzden de Caroline kocasının ölümünden kendisini sorumlu tutuyordu.

Şimdi bu felaketle ilgili olaylara geçiyorum. Size olaydan bir gün önce olanları anlattım. Onun için sıra ölüm gününde...

O gece rahat uyuyamadım. Çok sevdiğim dostlarımın bu durumu beni üzüyordu. Bu felakete engel olabilmek için düşündüm durdum. Altıya doğru derin bir uykuya dalmıştım. Saat dokuz buçukta uyandığım zaman her tarafım ağrıyordu. Hemen sonra, yatak odamın altındaki laboratuvarda birinin dolaştığını sandım. Fakat şunu da söyleyeyim. Herhalde aslında laboratu-vara bir kedi girmişti. Çünkü pencere aralık kalmıştı ve bir kedi buradan içeriye kolaylıkla girebilirdi.

Giyinir giyinmez, laboratu-vara indim. Raflara bakarken coniine şişesinin diğerlerine göre biraz önde durduğunu fark ettim. Sonra da zehirin iyice azalmış

olduğunu görerek, şaşırdım ve korkmaya başladım tabii. Evde-kileri sorguya çektim. Hepsi de laboratuvara girmediklerine yemin ettiler. Biraz düşündükten sonra kardeşime telefon etmeye ve onun fikrini almaya karar verdim. Philip benden zekidir. O durumun ne kadar önemli olduğunu hemen anladı. Bana hemen Alderbury'e gelmemi söyledi. Yolda Miss Williams'a rastladım. Dersten kaçmış

olan Angela'yı arıyordu. Ona, "Angela'yı görmedim," dedim. "Bize de gelmedi."

Mürebbiye bir şeyler olduğunu anlamıştı sanırım. Bana acayip acayip baktı. Fakat ona durumu anlatmak niyetinde değildim. Ona mutfak bahçesine bakmasını söyledim.

Çünkü Angela oradaki elma ağacına pek meraklıydı. Kayıkla Alderbury tarafına geçtiğim zaman kardeşim beni bekliyordu. Onunla yoldan eve çıkmaya başladık.

Batarya bahçesinin yakınından geçerken Caroline'le Amyas'ın tartıştıklarını duyduk. Doğrusu ben söylenenleri pek dinlemedim. Caroline'in de Amyas'ı

tehdit etmediğinden



eminim. Karı koca Angela'yı konuşuyorlardı. Herhalde Caroline, Angela'nın okula gönderilmemesi için yalvarıyordu. Fakat Am-yas, kararlıydı. "Her şey kararlaştırıldı." diye bağırıyordu. "Pılısı-nı pırtısını toplayıp gider."

Tam önüne geldiğimiz sırada Batarya bahçesinin kapısı açıldı ve Caroline dışarı çıktı. Üzüntülüydü. Bana bakarak dalgın dalgın gülümsedi ve Angela'dan söz ettiklerini söyledi. O sırada Elsa da yoldan indi. Amyas'ın resme devam etmek istediği belliydi. Onun için biz yolumuza devam ettik.

Sonradan Philip zehir konusunda hemen harekete geçmediği için kendini suçlu buldu. Onunla konuşmamıza devam edemedik. Bu işi öğleden sonraya bırakmaya karar verdik. Daha sonra Angela'yla Caroline bize bira getirdiler. Philip'le rahatça konuşamayacağımızı bildiğim için bahçeye çıktım ve yoldan Ba-tarya'ya doğru inmeye başladım. Zehir sorununu iyice düşünmeyi istiyordum. Size gösterdiğim 

gibi Batarya'nın üzerindeki açıklıkta eski bir bank vardı. Oraya oturarak, bir sigara yaktım. Coniine sorununu düşünüyor, bir taraftan da Amyas'a poz veren Elsa'yı seyrediyordum. Elsa'yı hep o günkü gibi hatırlayacağım. Sarı bir gömlek ve koyu mavi bir pantolon giymiş, omzuna da kırmızı bir kazak atmıştı. Yüzü hayat, sağlık ve neşe doluydu. Neşeli sesiyle de ilerde yapacakları şeyleri planlıyordu. Bilerek onları gizlice dinlediğim sanılmasın. Elsa oturduğu yerden beni kolaylıkla görebiliyordu. Hatta bana elini sallayarak, "Bugün Amyas'ın aksiliği üstünde," diye seslendi. "Dinlenmeme izin vermiyor. Oysa kollarımla bacaklarım kaskatı kesildi. Her tarafım ağrıyor."

Amyas homurdandı. "Benim de kollarımla bacaklarım tutuldu. Bütün vücudum kaskatı kesildi. Bende adale romatizması var galiba."

Elsa alay etti. "Zavallı ihtiyar..." Amyas da, "Evet," diye cevap verdi.

"Yakında kemikleri çatırdayan bir ihtiyarla evleneceksin."

Onların gelecekten böyle neşeyle söz etmeleri beni çok sarstı. Sebep oldukları ıstıraba aldırmıyorlardı bile. Fakat Elsa'yı da kabahatli bulamazdım. Çok genç ve çok âşıktı. Kendisinden emindi. Ne yaptığını bilmiyordu. Acı çekmenin ne demek olduğunun farkında değildi. Bir çocuk gibi pek yakında Caroline'in kendisini toplayacağına, acılarını unutacağına inanıyordu.

Tabii o gün fazla konuşmadılar. Bir ressam çalışırken gevezelik istemez. Belki on dakikada bir Elsa bir şey söylüyor, Amyâs da mırıltıyla ona cevap veriyordu.

Elsa bir ara, "İspanya bakımından haklısın," dedi. "Önce oraya gitmemiz lazım.

Beni boğa güreşine de götürmelisin. Herhalde harikulade bir şey bu. Fakat boğanın güreşçiyi öldürmesini isterim. Adamın onu değil. Romalı kadınların bir erkeğin ölümünü seyrederken neler hissettiklerini anlıyorum. İnsanlar önemli değil, fakat hayvanlar harikulade yaratıklar."

Sanırım Elsa da biraz hayvan gibiydi. Genç, ilkel, tecrübesizdi. Istırabın ne olduğunu bilmiyordu. Bence Elsa düşünmüyor, yalnızca hissediyordu. Çok canlı ve hayat doluydu. Onu en son o sırada böyle canlı kendinden emin bir halde gördüm.

Öğle yemeği çanı çalınca banktan kalkarak, yoldan indim. Batarya bahçesinin kapısında Elsa yanıma geldi. Amyas banka uzanır gibi oturmuş, kollarını da açmıştı. Resme bakıyordu. Onu bu halde çok görmüştüm. Zehirin etki yapmaya başladığını, kollarının katılaştığını nereden bilirdim?

O hastalıktan öyle nefret ederdi ki. Böyle bir şeyi hiçbir zaman itiraf etmezdi.

Herhalde o sırada başına güneş geçtiğini sanıyordu. Belirtiler hemen hemen birbirinin aynıdır. Fakat o böyle şeylerden şikâyet edecek bir insan değildi.

Elsa, "Yemeğe gelmiyor," dedi.

İçimden, akıllılık ediyor, diye düşündüm. Sonra da Amyas'a seslendim. "Şimdilik izninle..." Gözlerini resimden ayırarak, bana baktı. Bakışlarında acayip bir şey vardı. Öfke ve kine benzi-





yordu bu. Tabii o zaman durumu anlamadım. Zira Amyas resmi istediği gibi gitmediği zaman böyle öfkelenirdi. Bu kez de öyle olduğunu sandım. Amyas homurdanır gibi bir ses çıkardı.

Elsa da ben de onun durumunda bir acayiplik görmedik. Sanatçılara özgü bir hiddet gibi geldi bu bize. Bu yüzden de Am-yas'ı orada bırakarak güle konuşa eve gittik zavallı, sevgilisini bir daha sağ olarak görmeyeceğini bilseydi... Allaha çok şükür, bilmiyordu. Onun için bir süre daha mutluluk içinde yaşadı.

Caroline'in davranışları yemekte de doğaldı. Fakat biraz düşünceliydi. Bundan da onun bu olayla hiçbir ilgisi olmadığı anlaşılmaz mı? Caroline bu kadar rol yapamazdı.

Daha sonra Caroline'le mürebbiye Batarya'ya giderek Am-yas'ı buldular. Eve doğru gelen Miss Williams'la karşılaştım. Bana doktora telefon etmemi söyleyerek, tekrar Caroline'in yanına döndü.

Zavallı yavrucak, Elsa'yı kastediyorum. Korkunç bir üzüntüye kapıldı o. Bu çocuklar, hayatın kendilerine böyle ağır bir darbe indirebileceğine bir türlü inanamıyorlar. Caroline oldukça sakindi. Tabii o duygularını kontrol etmesini Elsa'dan daha iyi biliyordu. Onun pişman gibi bir hali de yoktu. Amyas'ın intihar ettiğini söyledi. Buna inanmadık. Elsa haykırarak onu suçladı.



Herhalde Caroline polisin kendisinden şüphe edeceğini anlamıştı. Onun için bu biçimde hareket ediyordu Philip ise onun katil olduğundan emindi.

Mürebbiyenin hepimize büyük yardımı oldu. Elsa'yı yatırarak, ona sakinleştirici bir ilaç verdi. Polis geldiği zaman Angela'yı korudu.

O felaket, müthiş bir kâbustu. Hâlâ da öyle ya.

İster inansınlar ister inanmasınlar. Amyas'ın intihar ettiğinden eminim.

- 130-

Lady Dittisham'ın Anlattıkları

Aşağıya Amyas'la tanıştığım ilk günden, onun ölümüne kadar olan olayları yazıyorum.

Onunla ilk kez sanatçıların verdiği bir partide tanıştım. Hiç unutmam, pencerenin yanında ayakta duruyordu. Odaya girer girmez ilk onu gördüm. Kim olduğunu sordum. Biri, "Ressam Crale o," dedi. Hemen beni onunla tanıştırmalarını istedim.

O partide on dakika kadar konuştuk sanırım. Amyas Cra-le'in bende yaptığı etkiyi anlatmaya sözler yeterli değil. Sadece onun yanında herkes cüceleşiyor ve sönükleşiyordu.

O tanışmadan sonra, gidip onun eserlerini seyrettim. Bond sokağında bir sergi açmıştı. Diğer galerilerde de tabloları vardı. Hepsini de gördüm. Tekrar karşılaştığımız zaman, "Tablolarını seyrettim," dedim. "Hepsi de harikulade."

Yüzünde alaycı bir ifade belirdi. "Sana resimden anladığını kim söyledi? Bundan hiç anlamadığından eminim."

"Belki anlamıyorum," diye cevap verdim. "Fakat resimlerin harika."

Güldü, "Aptal aptal konuşma."

Başımı salladım. "Aptal aptal konuşmuyorum. Benim resmimi yapmanı istiyorum."

Amyas, "Aklın başında olsaydı," diye homurdandı. "Benim 'cici' kadınların portrelerini yapmadığımı bilirdin."

"Bunun portre olması şart değil," dedim. "Ayrıca ben 'cici ' bir kadın da değilim."

Sanki beni yeni yeni görmeye başlıyormuş gibi yüzüme dikkatle baktı. "Evet belki gerçekten değilsin." Sordum. "Yani resmimi yapacak mısın?"

Başını yana eğerek bir süre beni süzdü. "Acayip bir çocuksun, öyle değil mi."



"Ben çok zenginim," dedim. "İstediğin parayı veririm."

"Resmini yapmamı neden bu kadar çok istiyorsun?" diye sordu.

"İstiyorum, işte o kadar." Kaşlarını kaldırdı. "Bu yeterli bir neden mi?"

"Evet," dedim. "Ben her istediğimi elde ederim." İçini çekti. "Zavallı yavrum o kadar gençsin ki." Israr ettim. "Resmimi yapacak mısın?" Beni omuzlarımdan tutarak, ışığa doğru çevirdi. Dikkatle baktı. Sonra biraz geriledi. Ben hareketsiz durmuş, bekliyordum. "Bazen St. Paul Katedrali'nin tepesine konan acayip renkli kuşların resmini yapmayı isterim. Eğer senin alışılmış bir manzaranın önünde resmini yaparsam bu isteğime de kavuşmuş sayılırım."

"Demek resmimi yapacaksın?" diye sordum. "Şimdiye kadar gördüğüm en güzel, en göz alıcı, en renkli ve en cilasız yaratıklardan birisin. Evet, resmini yapacağım." Güldüm. "O halde sorun yok."

O devam etti. "Fakat sana ihtar ediyorum, Elsa Greer resmini yaparken seninle sevişmeye kalkabilirim."

"Ben de bunu umuyordum..." Bunu yavaşça fakat sakin bir tavırla söyledim.

Nefesini tuttu. Birdenbire gözlerinde bir pırıltı belirdi. Anlayacağınız birbirimize birdenbire âşık olduk.

Bir iki gün sonra buluşduk. Bana Devonshire'a gelmemi istediğini söyledi.

Oradaki manzaranın resme çok uygun olduğunu düşünüyordu. "Biliyor musun," dedi.

"Ben evliyim. Karımı da çok severim."

"Karını sevdiğine göre o çok iyi bir kadın olmalı," diye cevap verdim.

"Çok çok iyidir. Ayrıca tapılacak bir kadındır. Ben de ona taparım, Elsa. Bunu aklının bir köşesine yaz çocuğum."

- 132-

"Anlıyorum." dedim.

Bir hafta sonra resme başladı. Caroline Crale beni nezaketle karşıladı. Benden pek hoşlanmıyordu. Tabii hoşlanması için de bir sebep yoktu. Amyas çok dikkatli www.netevin.com

davranıyordu. Bana, karısının duymasını istemediği hiçbir şey söylemiyordu. Ben de ona karşı çok nazik ve resmiydim. Fakat ikimiz de işin içyüzünü biliyorduk.

On gün sonra, "Artık Londra'ya dön." dedi.

"Fakat resim bitmedi ki," diye itiraz ettim.

Cevap verdi, "Resme başlamış bile sayılmam. İşin doğrusu şu. Elsa, senin resmini yapamayacağım."

"Neden?" diye sordum.

"Bunun sebebini pekâlâ biliyorsun, Elsa." dedi. "İşte onun için buradan gitmelisin. Kendimi resme veremiyorum. Aklım fikrim sende."

Onunla Batarya bahçesindeydik. Sıcak, güneşli bir gündü. , Kuşlar cıvıldaşıyor, arılar vızıldıyor. Bahçe sakin bir yer olmalıy-' di. Fakat öyle

değildi. Hüzünlü bir havası vardı oranın. Belki de ilerde olacakların yansıması vurmuştu bahçeye.

Londra'ya dönmemin hiçbir işe yaramayacağını biliyordum. Fakat, "Pekâlâ," diye cevap verdim. "İstiyorsan giderim."

Amyas, "Aferin," dedi.

Böylece köşkten ayrıldım. Ona mektup da yazmadım. Amyas on gün dayandı. Sonra geldi. İyice zayıflamış, yüzünde yorgun bir ifade belirmişti. Bayağı sarsıldım.

"Seni uyardım, Elsa," diye mırıldandı. "Aksini iddia edemezsin."

"Seni bekliyordum," dedim. "Geleceğini biliyordum."

inler gibi bir ses çıkarttı. "Bazı şeyler bir erkeğin dayanamı-

yacağı kadar kuvvetli oluyor. Senin yüzünden uyuyamıyorum, yemekten içmekten kesildim."



ti

"Biliyorum," diye cevap verdim. "Çünkü ben de aynı durumdayım. Daha ilk günden beri böyle bu. Kader istedi bunu. Artık mücadele etmemiz yersiz."

Sordu. "Sen fazla mücadele etmedin, değil mi Elsa?"

İtiraf ettim. "Mücadeleye kalkışmadım bile."

"Keşke bu kadar genç olmasaydın."

"Bu hiç de önemli değil," dedim.

Ondan sonraki haftalar boyunca çok mutluyduk. Fakat 'Mutlu' kelimesi uygun değil. Bu ondan daha derin ve daha korkutucu bir şeydi. Birbirimiz

için yaratılmış ve sonunda da birbirimizi bulmuştuk. Daima birlikte olmamız gerekiyordu.

Fakat başka bir şey daha oldu. Yarıda kalan resim Am-yas'ın aklından çıkmıyordu.

Bana "Çok garip," dedi. "Daha önce resmini yapamıyordum. Buna sen engel oluyordun. Fakat resmini yapmayı çok istiyorum, Elsa. Bu en büyük eserim olacak.

Elime fırçayı alma arzusuyla kıvranıyorum... Resmini yapmalıyım. Fakat o arada dırdır da istemiyorum. Onun için tablo bittikten sonra Caroline'e konuyu açar ve işi çözümleriz."

"Caroline boşanmaya yanaşmazsa?" diye sordum.

"Onun böyle bir şey yapacağını sanmıyorum," dedi. "Fakat kadınlar belli olmaz."

O üzülecek diye endişeleniyorum. Fakat sonuçta böyle şeyler oluyor."

Mırıldandı. "Çok mantıklı sözler bunlar, Elsa. Fakat Caroline mantıklı bir insan değildir. Hiçbir zaman da olmadı. Herhalde bu sefer de mantıklı bir insan gibi davranmayacak. Çünkü o beni seviyor."

"Bunu anlıyorum," diye cevap verdi. "Fakat seni gerçekten seviyorsa önce senin mutluluğunu düşünür. Eğer sen ondan ayrılmak istiyorsan, seni kendisiyle yaşamaya zorlayamaz."

Güldü. "Hayatta karşılaşılan sorunlar modern kitaplardan öğrenilen felsefe kırıntılarıyla çözümlenemez. Doğa, kanlı diş ve pençe demektir. Bunu unutma."



"Biz uygar insanlarız," dedim.

Amyas bir kahkaha attı. "Uygar insanlar ha? Herhalde Caroline seni baltayla kovalamaya kalkacak. O böyle şeyler yapabilir. Elsa, Caroline'in

ıstırap çekeceğinin farkında değil misin? Istırap... Istırap... Istırabın ne anlama geldiğini bilmiyor musun?"

"O halde bu durumu Caroline'e söylemeliyim," diye teklif ettim.

Başını salladı. "Hayır. Ondan ayrılmam gerek. Sen tamamıyla benim olmalısın, Elsa. Bütün dünya da bunu bilmeli."

"Ya Caroline seni boşamazsa?"



"Ben bundan korkmuyorum," dedi.

Sordum, "Ya neden korkuyorsun?"

Ağır ağır cevap verdi. "Bunu bende bilmiyorum..."

Anlayacağınız o Caroline'in nasıl bir kadın olduğunu biliyordu. Benimse bundan haberim yoktu.

Eğer bilseydim...

Tekrar Aiderbury'e gittik. Bu kez durum güçleşmişti. Caroline şüphelenmeye başlamıştı. Bu durum hiç ama hiç hoşuma gitmiyordu. Ben yalandan, hileden daima nefret ederim. Konuyu Caroline'e açmamız gerektiğini düşünüyordum. Fakat Amyas buna yanaşmıyordu bile. İşin tuhafı o duruma aldırmıyordu bile. Caroline'i sevmesine, onun incinmesini istememesine rağmen, sorunun dürüst olup olmadığı onu hiç ilgilendirmiyordu. Adeta çıldırmış gibi resim yaptı, başka bir şeye de aldırdığı yoktu. Onun bu cazibeye kapılmış gibi halini daha önce hiç görmemiştim. Artık Amyas'ın gerçekten bir dahi olduğunu anlamaya başlıyordum.

Onun sıradan dürüstlüklerle ilgilenmemesi doğaldı. Fakat benim için öyle değildi. Korkunç bir durumdaydım. Caroline bana sinirleniyordu, haklı olarak tabii. İşi düzeltmenin tek çaresi konuyu ona olduğu gibi açıklamaktı. Ama Amyas,

"Benim şu ara böyle şeylerle uğraşacak halim yok," diyordu. "Kavga gürültü, dırıltı istemem. Resim bitsin öyle."

- 135-

"Herhalde Caroline sorun çıkarmaz. O gururlu bir kadın. Ben dürüst davranmak istiyorum. Öyle de yapacağım."

Amyas bağırıyordu. "Dürüstlüğü bırak şimdi. Görmüyor musun, ben resim yapıyorum?"

Onun düşüncelerine saygı gösteriyordu. Fakat Amyas benimkine aldırmıyordu.

Sonunda ben dayanamadım. Caroline, Amyas'la gelecek sonbaharda yapacakları şeyleri anlatıyordu. Kendinden emin bir hali vardı. Birdenbire ondan her şeyi saklamakla kendisine büyük bir kötülük ettiğimizi düşündüm. Belki biraz da öfkelenmiştim. Çünkü bana zeki bir şekilde, belli etmeden kötü davranıyordu.

Bu yüzden ona gerçeği söyledim. Hâlâ bir bakıma haklı olduğumu düşünüyorum.

Fakat olacakları bilseydim bu şekilde hareket etmezdim.

Tabii bu sözlerim müthiş bir kavgaya yol açtı. Amyas bana çok kızdı. Fakat sözlerimin doğru olduğunu itiraf etmek zorunda da kaldı.

Caroline'i anlayamıyordum. Çaya, Meredith Blake'in köşküne gittik. Caroline çok güzel rol yaptı. Gülüyor, konuşuyordu. Budala gibi, bu darbeye iyi katlandı, diye düşündüm. Alder-bury'den ayrılmam daha doğru olacaktı tabii. Fakat böyle bir şeye kalkıştığım takdirde Amyas'ın fena halde öfkeleneceğini biliyordu.

Belki Caroline kalkıp gider, diye düşündüm. O zaman durum düzelecekti.

Onun coniine'i aldığını görmedim. Haksızlık etmek istemiyorum. Caroline zehiri hakikaten intihar etmek için çalmış olabilir.

Fakat aslında pek sanmıyorum. Caroline kendilerine ait saydıkları şeyleri hiçbir zaman ellerinden kaçırmak istemeyen o müthiş kıskanç kadınlardandı. Amyas onundu. Onu bana bırak-maktansa, adamı öldürmeye hazırdı.



Caroline ertesi sabah tekrar Amyas'la kavga etti. Onların sesini terastan duydum. O kinci, intikam meraklısı bir insandı. Amyas, Caroline'in tehlikeli bir kadın olduğunu başından beri biliyordu. Benimse bundan haberim yoktu. O kavga sırasında Amyas'ın fevkalede bir şekilde davrandığını söylemeliyim. Sabırlı ve sakindi. Caroline'e mantıklı olması için yalvardı. Onu ve çocuğunu daima seveceğini söyledi. İkisine de daima bakacağını anlattı. Sonra da birdenbire sertleşti. "Şunu kafana koy. Ben El-sa'yla evleneceğim. Buna kimse de engel olamaz. Başlangıçta, istediğimiz zaman birbirimizi özgür bırakacağımıza dair söz vermiştik. Böyle şeyler oluyor işte..."

Caroline, "İstediğini yap," diye cevap verdi. "Ben seni uyardım," Sesi gayet sakindi. Ama bir acayiplik vardı bu seste.

Amyas sordu. "Ne demek istiyorsun, Caroline?"

O, "Sen benimsin," dedi. "Seni bırakmayacağım. Seni o kıza bırakmaktansa öldürürüm daha iyi..."

Aynı anda Philip Blake terasa çıktı. Kalkarak onun yanına gittim. Bu konuşmayı duymasını istemiyordum. Sonra Amyas gelerek, resme devam edeceğimizi söyledi.

Birlikte Batarya bahçesine indik. O fazla konuşmadı. Yalnızca, "Caroline aksilik 

ediyor," dedi. "Ama Allah aşkına artık bundan söz etmeyelim. Yarına bu resmi bitireceğim. Bu benim en büyük eserim olacak El-sa. Bunun bedelini gözyaşı ve kanla da ödesem zararı yok."

Daha sonra kazak almak için eve gittim. Soğuk bir rüzgâr esiyordu. Geri döndüğüm zaman Caroline Batarya bahçesin-deydi. Herhalde Amyas'a son bir defa yalvarmak için gelmişti. Philip ve Meredith Blake de oradaydılar. Amyas susadığını, bira istediğini söyledi. "Burada bira var ama soğuk değil," diye homurdandı.

Caroline, "Ben sana soğuk bira yollarım," dedi. Bunu doğal hatta dostça bir tavırla söylemişti. İyi bir aktristti o kadın. Herhalde o sırada ne yapacağını düşünüyordu.



Caroline on dakika sonra birayı getirdi. Amyas resme dalmıştı. Caroline birayı bardağa koyarak, masaya bıraktı, ikimizin de ona baktığı yoktu. Amyas resimle uğraşıyordu, bense pozumu bozmamaya çalışıyordum. Amyas her zaman yaptığı gibi birayı bir nefeste içti. Sonra da yüzünü buruşturdu. "Tadı pek berbattı bunun.

Ama hiç olmazsa soğuktu."

Fakat o zaman bile durumdan şüphelenmedim. Yalnızca "Karaciğerin bozulmuş," diye güldüm.

Caroline onun bira içişini seyrettikten sonra yanımızdan ayrıldı.

Zannedersem Amyas kırk dakika kadar sonra kollarının bacaklarının sertleşmeye başladığından şikâyet etti. Adale romatizması olduğunu sanıyordu. Onun hastalığa hiç tahammülü yoktu, bu bakımdan üzerine düşülmesinden de hoşlanmazdı.

"Yaşlandım, herhalde," diye ekledi. "Kemikleri çatırdayan bir ihtiyarla evleneceksin, Elsa." Ben de bir şeyler söyledim. Fakat bacaklarını acayip bir biçimde hareket ettirdiğinin farkındaydım. Bir iki kez de yüzünü buruşturdu.

Bunun romatizme olmayacağı hiçbir zaman aklıma gelmedi. Sonunda Amyas bankı çekerek bunun üzerine yayılır gibi oturdu. Zaman zaman tuale boya sürüyordu.

Bazen böyle yapardı. Uzun uzun bana bakar sonra da tuale dönerdi. Bazen yarım saat yapardı bunu. Onun için bu durum bana acayip gelmedi.

Öğle yemeği zilinin çaldığını duyduk. Amyas yemeğe gelmeyeceğini söyledi.

"Burada kalacağım. Canım yemek istemiyor." Bunda da gariplik yoktu. Ayrıca yemekte Caroline'le karşılaşmamak istediği de belliydi.

Amyas garip bir şekilde konuşuyordu. Kelimeleri homurda-nır gibi söylemekteydi.

Resmi istediği gibi gitmediği zaman da böyle yapardı.

Meredith beni almaya geldi. Amyas'a bir şeyler söyledi, ama o homurtuyla cevap verdi.

- 138-

Amyas'ı Batarya bahçesinde bırakarak, eve gitti. Onu orada, yapayalnız, ölüme bıraktık. O zamana kadar hasta insan pek görmemiştim. Bu bakımdan fazla bilgim yoktu. Amyas'ın o sanatçılara özgü öfkeye kapıldığını sandım. Eğer bilseydim, anla-saydım, belki bir doktor onu kurtarabilirdi... Allahım, neden?... Fakat artık bunu düşünmenin hiç yararı yok. Ben yalnızca aptal bir kördüm. Budala bir kör.

Başka anlatacak bir şey yok.

Caroline'le mürebbiye yemekten sonra Batarya'ya indiler. Meredith onların peşinden gitti. Sonra koşarak döndü. Bize Amyas'ın ölmüş olduğunu söyledi.

O zaman işi anladım. Yani bu işi anladım. Yani bu işi Caro-line'in yaptığını sezdim demek istiyorum. Fakat aklıma zehir gelmedi. Onun bahçeye inince Amyas'ı vurduğunu veya bıçakladığını sandım.

İçimden Caroline'i öldürmek geldi.

Nasıl yaptı bunu? Nasıl yapabildi? Amyas o kadar canlı, öylesine hayat doluydu ki. Bu hayat ışığını söndürmek, onu buz gibi bir ceset haline sokmak... Bunu, Amyas'ın benim olmaması için yaptığını biliyorum.

Korkunç bir kadındı o. Korkunç, zalim, kinci... Ondan nefret ediyordum... Hâlâ nefret ediyorum... Caroline'i asmadılar bile. Onu asmaları gerekirdi. Fakat asmak bile az gelirdi.

Ondan nefret ediyorum... Nefret ediyorum. Nefret ediyorum...



Mürebbiye Cecilia Williams'm Anlattıkları

"Mösyö Poirot,



19— yılının Eylül ayında geçen olayları yazıyorum. Size her şeyi açık açık yazacak, hiçbir şeyi saklamayacağım. Bu mektubumu Carla'ya gösterebilirsiniz. Bu yazılarım ona acı verecek belki. Fakat ben daima gerçeğe inanırım, insanın hakikati olduğu gibi kabul edecek cesareti olmalıdır. Bu cesaret olmazsa, hayatın da anlamı kalmaz. Bize en fazla kötülük edenler, gerçekleri bizden saklamaya çalışanlardır.

Bana inanın. Saygılar, Cecilia Williams."

Adım Cecilia Williams. Beni 19— yılında Bayan Crale üvey kardeşi Angela Warren'a mürebbiye olarak tuttu. O sırada kırk sekiz yaşındaydım.

Alderbury'de çalışmaya başladım. Güney Devon'da harikulade güzel bir köstü bu.

Asırlardan beri Bay Crale'in ailesinindi. Bay Crale'in tanınmış bir ressam olduğunu biliyordum. Fakat kendisiyle Alderbury'e gelinceye kadar hiç karşılaşmamıştım.

Köşkte Bay ve Bayan Crale o sırada on üç yaşında bir kız olan Angela ve emektar hizmetçiler vardı.

Öğrencim ilgi çekici, zeki bir çocuktu. Çok yetenekliydi. Disipline de gelecek gibiydi fakat Bayan Crale kendisini çok şımartıyordu. Çok geçmeden Bayan Crale'e iyice bağlandım. Karakter sahibiydi. Hayatın getirdiği güçlüklere sabırla katlanıyordu. Özellikle kocasının çapkınlıklarına. Mahkemede onun kocasıyla bir kedi köpek gibi kavga ettiğinden söz ettiler. Ben bu kadar ileri gitmeyeceğim, Bayan Crale vakur bir kadındı, onun için bu deyim, kendisi hakkında kullanılamazdı. Fakat karı koca kavga ediyorlardı. Ve bunu da doğal karşılamak gerekirdi.



Alderbury'e gittikten iki yol sonra Elsa Greer ortaya çıktı. Kız, 19— yılının yazında köşke geldi. Bayan Crale daha önce onunla tanışmamıştı. Bay Crale'in tanışıydı o. Köşke de resmini yaptırmak için geldiği söyleniyordu. Fakat daha ilk bakışta Bay Crale'in kıza âşık olduğu anlaşılıyordu. Elsa Greer ise onun ümidini kırmak için hiçbir şey yapmıyordu. Bence, Elsa Greer çirkin biçimde davranıyordu. Bayan Crale'e kaba davranıyor, onun gözlerinin önünde Bay Crale'le flört ediyordu.

Tabii Bayan Crale bana bir şey söylemedi. Fakat onun üzüntülü ve mutsuz olduğunun farkındaydım. Onun için kendisini elimden geldiği kadar avutmaya çalıştım. Miss Greer her gün Bay Crale'e poz veriyordu. Ama resim bir türlü ilerlemiyordu. Herhalde ikisinin de konuşacak başka şeyleri vardı.

Neyseki öğrencim olanların farkında değildi. Angela bazı bakımlardan yaşından daha küçüktü diyebilirim. Onun için Bay Crale'le Elsa Greer'in dostluğunda bir gariplik görmüyordu. Fakat kızdan hiç hoşlanmıyor, ayrıca onun aptal olduğunu düşünüyordu. Bu bakımdan haklıydı sanırım. Bayan Crale de üzüntüsünü Angela'ya belli etmemek için elinden geleni yapıyordu. Kardeşi yanındayken hemen neşeli bir tavır takınmaktaydı.

Bir süre sonra Elsa Greer, Londra'ya döndü. Bunun hepimizi de sevindirdiğini itiraf edeyim. Hizmetçiler de benim gibi kızdan hiç

hoşlanmıyorlardı. Elsa Greer gereksiz işler çıkaran, ayrıca onları uğraştırdığı için teşekkür etmek tenezzülünde bulunmayan tiplerdendi.

Kısa bir zaman sonra Bay Crale de köşkten ayrıldı. Onun kızın peşinden gittiğini anladım tabii. Bayan Crale'e çok acıyordum. Böyle şeyler onu çok sarsıyordu.

Şirin, güzel, kibar, zeki bir karısı olan adam, ona bu şekilde davranmamalıdır.

Fakat Bayan Crale de, ben de bu maceranın çok geçmeden sona ereceğini umuyorduk.

Tabii bundan birbirimize söz ettiğimiz yoktu. Fakat Bayan Crale neler düşündüğümü biliyordu.



Ne yazık ki birkaç hafta sonra Bay Crale köşke kızla birlikte döndü. Ressam deli gibi resim yapıyordu artık. Kızdan çok tabloyla meşgul gibiydi. Fakat bu maceranın, daha öncekiler gibi olmadığını anlamıştım. Kız pençelerini ressama geçirmişti. Ona tamamıyla sahip olmak niyetindeydi. Bay Crale, Elsa Gre-er'in elinde oyuncaktan farksızdı.

Durum, Bay Crale'in ölümünden bir gün önce iyice kötüye gitti. Yani Eylül'ün 17'sinde. Son günlerde Elsa Greer tahammül edilmeyecek kadar küstahlaşmıştı.

Kendinden çok emindi. Herkese zaferi kazandığını kabul etirmek istiyordu. Bayan 

Crale tam bir 'Lady' gibi hareket etmekteydi. Buz gibi bir nezaketi vardı onun.

Fakat kıza onun hakkında ne düşündüğünü de iyice belli ediyordu.

17 Eylül günü yemekten sonra salonda otururken, Elsa Greer büyük bir terbiyesizlikle Alderbury'e yerleşince odayı nasıl yerleştireceğini anlatmaya başladı. Tabii Bayan Crale bunu duy-mamazlıktan gelemezdi. Elsa Greer'e

meydan okudu. Kız da hepimizin önünde Bayan Craie'le evleneceğini söyledi. Düşünün evli olan bir adamla hayatını birleştireceğini, hem de o erkeğin karısına söylüyordu.

Bay Crale'e çok kızdım. Bu kızın, evinin salonunda karısına hakaret etmesine nasıl göz yumuyordu? Madem kızı istiyordu, onunla kaçsaydı ya? Onu karısının evine getirmişti, üstelik kızın küstahlıklarını da destekliyordu.

Bayan Crale bütün duygularına rağmen vekarını bozmadı. O sırada kocası içeri girdi. Bayan Crale hemen ona bu sözlerin doğru olup olmadığını sordu.

Bay Crale, Elsa Greer'in düşüncesizlik ederek böyle her şeyi açıklamasına öfkelendi. O anda bu dev gibi adamla yaramazlık yaparken yakalanmış, yaramaz ve aptal bir okul çocuğu hali vardı. Fakat bu karşılaşmadan zaferle çıkan karısı oldu. Bay Crale aptal aptal söylenenlerin doğru olduğunu, fakat onun gerçeği bu şekilde öğrenmesini hiç istemediğini mırıldandı.



Bayan Crale ona horgörerek baktı. Ömrümde böyle etkili bir bakış görmedim.

Başını dimdik tutarak, odadan çıktı. Güzel bir kadındı o. O gösterişli kızdan çok daha güzeldi Bayan Crale. O anda bir imparatoriçeden farkı yoktu.

Bay Crale'in bu zalimliği, bu sabırlı ve soylu kadına yaptıklarından dolayı cezalandırılmasını bütün kalbimle diledim.

İlk kez o zaman Bayan Crale'e hissettiklerimi açıklamaya çalıştım. Fakat o beni durdurdu. "Her zamanki gibi hareket etmeliyiz, Miss Williams. Böylesi daha iyi.

Hepimiz de Meredith Blake'e çaya gideceğiz."

O zaman, "Eşi bulunmaz bir insansınız, Bayan Crale," dedim.

"Bilmiyorsunuz..." diye mırıldandı. Sonra tam odadan çıkarken, geri dönerek beni öptü. "Burada olduğunuza o kadar memnunum ki..."

Sonra odasına çıktı ve orada ağladı sanırım. Yola çıkarken onu gördüm. Yüzünü gölgeleyen geniş kenarlı bir şapka giymişti. Oysa bu şapkadan pek hoşlanmazdı.

Bay Crale endişeliydi fakat işi küstahlıkla örtbas etmeye çalışıyordu. Bay Philip Blake her zamanki gibi davranmaktaydı. O Elsa Greer denilen kızdaysa gözetlediği fareyi sonunda yakalamış bir kedi hali vardı.

Bay Meredith Blake'in köşkünden altıya doğru döndüler. O akşam Bayan Grale'i yalnız göremedim. Yemekte sakin ve sessizdi. Erkenden yatmaya çıktı. Onun ne kadar acı çektiğini yalnız ben anladım.

O akşam Bay Craie'le Angela durmadan kavga ettiler. Yine o okul sorunu açıldı.

Adam sinirli ve huysuzdu. Angela'ysa her zamankinden daha aksi. Konu artık kapanmış, Angela'nın okulda giyeceği elbiseler bile alınmıştı. Tekrar tartışmaya başlamanın gereği yoktu. Fakat Angela'nın tersliği üstündeydi. Herhalde kız havadaki gerginliği hissetmiş ve bundan rahatsız olmaya



başlamıştı. Sonunda mürekkep hokkasını Bay Crale'e fırlatarak odadan kaçtı.

Onun peşinden giderek, sert bir sesle, "Bu biçimde davrandığın için utanmalısın," dedim. "Tıpkı bir çocuk gibi davrandın." Fakat Angela iyice huysuzlaşmıştı. Onu yalnız bırakmanın daha iyi olacağını düşündüm. Bir an Bayan Crale'in yanına gitmeyi istedim. Fakat sonra onun buna kızacağına karar verdim.

Keşke çekingenliğimi yenerek, onun benimle konuşması için ısrar et-seymişim.

Belki bana açılsaydı durum öyle olmazdı. Çünkü Crale'in açılabileceği başka kimse yoktu. Ben kendisini kontrol edebilen insanları takdir ederim. Fakat bu konuda da fazla ileri gitmemelidir.

Odama giderken, Bay Crale'le karşılaştım. "İyi geceler," dedi ama karşılık vermedim.

Ertesi gün havanın çok güzel olduğunu hatırlıyorum. Hatta, "Böyle sakin bir yerde bir erkeğin aklı başına gelebilir," diye de düşündüm. Kahvaltı için aşağıya inmeden önce, Angela'nın odasına gittim. Fakat o çoktan kalkmış ve odasından çıkmıştı. Onun mutfaktan ekmekle marmelat aldığını ve evden ayrıldığını öğrendim. Kahvaltımı ettikten sonra Angela'yı aramaya başladım.

Kızın mayosu ortada yoktu. Onun için deniz kıyısına indim. Fakat o ne denizdeydi, ne de kıyıdaki kayaların üzerinde. Angela'nın Bay Meredith Blake'in 

köşküne gitmiş olabileceğini düşündüm. Kız onunla iyi dosttu. Fakat Angela'yı orada bulamayınca, tekrar Alderbury'e döndüm. Bayan Crale, Bay Philip ve Bay Meredith Blake terasta oturuyorlardı.

O sabah rüzgârsız yerler çok sıcaktı. Teras da rüzgâr almıyordu. Bayan Crale bira içmelerini söyledi. Eve bitişik bir yer vardı. Bayan Crale oradan hiç hoşlanmazdı. Yere saksı filan konmuyordu. Burası bar haline sokulmuştu. Raflarda cin, vermut, limonata, bira şişeleri duruyordu. Köşedeki küçük buzdolabına da her sabah bira ve gazoz konulurdu. Bayan Crale oradan bira al-



maya gitti. Ben de onu takip ettim. Angela buzdolabının önündeydi. Bir şişe bira çıkarıyordu. Bayan Crale benim önümden içeri girdi, "Amyas'a bir şişe bira götüreceğim."

Şimdi düşünüyorum da, işin içinden çıkamıyorum. Acaba o anda Bayan Crale'den şüphelenmen miydim? Sesi normal gibiydi. Fakat o sırada onunla

değil Angela'yla ilgileniyordum. Dediğim gibi Angela buzdolabının önündeydi. Yüzünün kızarmış

olduğunu ve suçlu baktığını görünce bayağı sevindim. Demek dersten kaçtığı için hatasını anlamıştı.

Onunla bir hayli sert konuştum. Uysal uysal beni dinlediğini görünce de bayağı şaşırdım. "Neredeydin?" diye sordum. "Denizde yüzüyordum," dedi. Ben, homurdandım. "Seni denizde görmedim ben." O zaman güldü. "Hırkan nerede?" diye sordum. "Herhalde kumsalda bıraktım." dedi.

Bu ayrıntıları Bayan Crale'in birayı Batarya bahçesine götürmesine neden razı olduğumu açıklayabilmek için anlatıyorum.

Ondan sonraki saatleri pek iyi hatırlamıyorum. Angela'yla ders yaptık. Ben galiba sonra biraz sökük diktim. Bay Crale öğle yemeğine gelmedi. Bu kadarcık olsun anlayış gösterebildiği için memnun oldum.

Yemekten sonra Bayan Crale Batarya bahçesine gideceğini söyledi. Ben de kumsaldan Angela'nın hırkasını almak istiyordum. Birlikte yoldan indik. O

Batarya'ya indi, ben yoluma devam ettim. Fakat bağırdığını duyunca geri döndüm.

Size daha önce de anlattığım gibi benden doktora telefon etmemi istedi. Yolda Bay Meredith'e rastladım. Ona olanları söyledikten sonra tekrar Bayan Crale'in yanına gittim.

Önce resmi soruşturmada, sonra da mahkemede anlattıklarım bu kadar.

Şimdi yazacaklarımı ise şu ana kadar hiç kimseye açıklamadım. Bana bu konuda soru sorulmadığı için, yalan cevap da



vermedim. Fakat bazı şeyleri sakladığım için suçlu sayılabilirim. Fakat buna pişman da değilim. Aynı şartlar altında yine aynı biçimde

davranacağımı biliyorum.

Olanlar şunlar:

Dediğim gibi Bay Meredith Blake'le karşılaştıktan sonra koşarak geri döndüm.

Ayağımda sandallar vardı o zamanlar bir hayli de çeviktim. Batarya bahçesinin kapısına geldiğim zaman gördüğüm şu oldu:

Bayan Crale masadaki bira şişesini mendiliyle silip duruyordu. Sonra ölmüş olan kocasını elini tutarak parmaklarını şişeye bastırdı. Bütün bunlar sırasında da dikkatle etrafı dinliyordu. Yüzündeki korku ifadesinden gerçeği anladım.

Caroline Crale'in kocasını zehirlemiş olduğu şüphe götürmezdi artık. Fakat ben onu suçlu bulmuyorum. Kocası ona bir insanın dayanamayacağı şeyler yapmıştı. Bu olaydan Bayan Crale'e hiç söz etmedim. Fakat bunu bilmesi gereken biri var.

Caroline Crale'in kızı hayatını bir yalan üzerine kurmamalıdır. Belki gerçek onu sarsacak. Fakat bence gerçek her şeyden üstündür.

Carla'ya söyleyin, annesi hakkında hüküm vermesin. Caroline Crale seven bir kadının dayanamayacağı eziyetlere göğüs germişti. Kızının onu anlaması ve kendisini affetmesi gerek..."

Angela Warren'in Anlattıkları

Sevgili Mösyö Poirot,

Size verdiğim sözü tutuyor ve on altı yıl önce olan o korkunç olay hakkında hatırladıklarımı yazıyorum. Fakat şu ana kadar o olay hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediğimin farkında değildim. Bunun normal olup olmadığını düşünüyorum.

On beş yaşında kızların hepsi de benim kadar kör ve aptal mı olurlar acaba?

İnsanların duygularını hemen sezerdim ama bunların nedenini anlamak için kafamı da yormazdım.

Caroline'le Amyas'ı oldukları gibi kabul ederdim. Onlar benim dünyamın merkeziydiler. Fakat onları, dertlerini, neler his-settilerini düşünmezdim bile.

Elsa Greer'in gelişi de o kadar dikkatimi çekmedi. Bence o çok aptaldı.

Kendisini güzel de bulmuyordum. Onun Amyas'ın resmini yaptığı zengin ve iç sıkıcı bir yaratık olduğunu düşünüyordum.

İşin içyüzünü bir gün duyduğum birkaç söz yüzünden anladım. Yemekten sonra terasa kaçmışım. Elsa'nın Amyas'la evleneceğini söylediğini işittim. Bu bana gülünç geldi. O yüzden Amyas'ı sıkıştırdığımı hatırlıyorum. Onunla bahçede oynuyorduk. "Neden Elsa seninle evleneceğini iddia ediyor?" diye sordum. "Bir erkeğin iki karısı birden olmaz. Yoksa hapse atılır." Amyas fena halde öfkelendi. "Bunu nereden işittin?" "Kütüphanenin penceresinden.

Her zamankinden daha çok kızmıştı. "Artık okula gitmen iyi olur. Böylece kapılardan, pencerelerden büyüklerinin konuşmalarını dinlemezsin."

Bu sözleri duyduğum zamanki öfkemi hâlâ hatırlıyorum. Haksızlıktı bu. Hiddetle,

"Pencereden dinlediğim yoktu," diye kekeledim. "Fakat neden Elsa öyle gülünç bir şey söyledi?" Amyas, "Şaka bu," dedi.

Bu cevap beni tatmin etmeliydi ama pek de öyle olmadı. Daha sonra Elsa'yı gördüğüm zaman, "Amyas'a sordum," diye haber verdim. "Onunla evleneceğini söylediğin zaman ne demek istediğini anlamak niyetindeydim. Ama bunun bir şaka olduğunu söyledi."

Bu sözlerimin Elsa'yı kızdıracağını sanmıştım. Fakat o sadece güldü. O gülüşü hiç hoşuma gitmedi. Caroline'in odasına

çıktım. O yemeğe inmek için giyiniyordu. Ona hemen, "Amyas'ın Elsa'yla evlenmesi mümkün mü?" dedim.

Caroline'in sesini hâlâ duyuyorum. Herhalde bana müthiş bir heyecanla cevap vermiş olacak. "Amyas Elsa'yla ancak ben öldükten sonra evlenebilir."

O zaman bütün korkularım geçiverdi. Bana ölüm bizden asırlarca uzaktaymış gibi geliyordu. Fakat Amyas'ın sözleri beni çok kızdırmıştı. Yemekte onunla bir güzel kavga ettim. Sonra da odama çıkarak, ağlaya ağlaya uyudum.

Meredith Blake'in köşkündeki çayı pek hatırlamıyorum. Fakat onun Sokratın ölümü hakkında okudukları hatırımda kalmış. Ertesi sabah olanlar da hafızamdan silinmiş. Düşündüm, düşündüm, işin içinden çıkamadım. Bana o gün denize girmişim gibi geliyor.

Meredith yolda nefes nefese gelinceye kadar geçen saatler çok belirsiz. Yüzü kurşuniydi adeta. Masadan bir kahve fincanını düşerek kırıldığını hatırlıyorum.

Bunu Elsa yaptı. Kızın yüzünde korkunç bir anlam belirdiği ve yoldan deli gibi koştuğu hâlâ aklımda.

Kendi kendime, "Amyas, ölmüş," diyordum. "Amyas ölmüş." Daha sonra Dr.

Fausset'in de ciddi bir yüzle geldiğini biliyorum. Miss Williams, Caroline'le uğraşıyordu. Etrafta üzüntülü üzüntülü dolaşıyor, herkesin işine mani oluyordum.

Midem bula-nıyordu adeta. Bahçeye inip Amyas'ı görmeme izin vermediler. Daha sonra polisler gelerek defterlerine bir şeyler yazdılar. Sonra cesedi bir sedyeyle eve getirdiler. Üzeri örtülüydü.

Sonra Miss Williams beni Caroline'in odasına götürdü. Ablam kanapeye uzanmıştı.

Yüzü bembeyazdı. Hasta gibi bir hali vardı. Beni öptü. "Senin mümkün olduğun kadar çabuk buradan ayrılmanı istiyorum, Angela. Korkunç bir olay bu. Bütün bunları düşünmemeye, üzülmemeye çalış. Senin de Lady Tressillian'ın evine, Carla'nın yanına gitmeni istiyorum. Evde mümkün olduğu kadar az kişi olması gerekli."



Ablama sıkı sıkı sarıldım. "Ben gitmek istemiyorum. Seninle kalacağım."

"Biliyorum, hayatım, biliyorum. Fakat gitmen çok iyi olur. O zaman birde senin için üzülmekten kurtulurum."

O zaman Miss Williams da söze karıştı. "Angela ablana yardım etmek istiyorsan, onun isteklerini sorun çıkarmadan yerine getirmelisin."

"Caroline'in her istediğini yapacağım." dedim.



Ablam, "Sevgili Angela'cığım..." diye mırıldanarak bana sarıldı. "Üzülecek bir şey yok. Artık bu konuyu düşünme bile."

Aşağıya inip Polis Müfettişiyle konuşmam gerekti. Bana anlayışla davrandılar.

Amyas'ı en son ne zaman gördüğümü ve birtakım pek anlamsız sorular sordu bana.

Tabii şimdi bu soruların ne anlama geldiğini anlıyorum. Adam kendisine fazla bir şey anlatamayacağımı anlayınca Miss Williams'a, Lady Tressillian'a gidebileceğimi söyledi.

Beni oraya götürdüler. Lady Tresillian bana sonsuz bir şefkat gösterdi. Fakat çok geçmeden gerçeği öğrendim. Caroline1'! çabucak tutukladılar. O kadar dehşete düşmüş ve şaşırmıştım ki, bu yüzden hasta oldum.

Daha sonra Caroline'in benim için çok endişe ettiğini öğrendim. Onun ısrarı üzerine dava başlamadan önce beni İngiltere'den uzaklara yolladılar. Fakat bunu size daha önce de anlattım. Gördüğünüz gibi size anlatabileceklerim pek az.

Sizinle konuştuktan sonra eski günleri düşündüm. Köşktekilerin söylediklerini, yüzlerinde beliren ifadeleri hatırlamaya çalıştım. Suçluyu ortaya çıkaracak hiçbir şey bilmiyorum. Elsa'nın gazabı, Mere-dith'in endişe dolu, kurşuni yüzü, Philip'in üzüntü ve öfkesi... Bunlar doğal şeyler. Tabii bunlardan biri rol yapmış olabilir. Ben yalnız şunu biliyorum: Caroline, Amyas'ı öldürmedi. Fakat elimde bunu destekleyecek kanıt yok. Sadece ablamın nasıl bir insan olduğunu biliyorum, işte o kadar.



# ÜÇÜNCÜ KİTAP

## I Sonuçlar

Carla Lemarchant başını kaldırıp baktı. Gözlerinde yorgunluk ve acı vardı.

Yorgun yorgun alnına düşen saçlarını arkaya itti. "Bütün bunlar aklımı karıştırdı." Önündeki kâğıt yığınını işaret etti. "Çünkü hepsinin görüşü başka başka. Herkes annemi başka türlü görüyor. Fakat gerçekler aynı. Hepsi de gerçekler bakımından anlaşıyorlar."

"Bunları okumak cesaretinizi mi kırdı?"

"Evet. Sizin kırmadı mı?"

"Hayır. O mektuplar bana birçok bilgi verdi. Hepsi de çok değerli onların."

Poirot düşünceli bir tavırla, ağır ağır konuşmuştu.

Carla, "Keşke onları hiç okumasaydım," dedi.

Poirot ona baktı. "Ah, demek böyle hissediyorsunuz?"

Carla acı acı, "Hepsi de annemin katil olduğunu düşünüyorlar," dedi. "Angela teyzem dışında. Tabii onun düşündükleri de önemli değil. Angela teyzemin öyle düşünmesi için hiçbir neden yok. O sadece her şeye rağmen sevdiklerini savunan sadık insanlardan. Sadece, 'Caroline böyle bir şey yapamazdı,' deyip duruyor."

"Demek böyle düşünüyorsunuz?"

"Başka nasıl düşünebilirim?" Annem katil değilse, bu beş kişiden biri, katil, diyordum. Hatta bunun nedenlerini bile düşünmüştüm."



"Ya? İşte bu çok ilgi çekici. Bana bunları anlatın." "Bunlar sadece varsayımdı.

Örneğin... Philip Blake. Borsacı o. Babamın da en samimi arkadaşıydı. Herhalde babam ona güveniyordu. Sanatçılar para işlerinden pek anlamazlar. Belki Philip Blake'in başı derde girmişti, bu yüzden babamın parasını kullandı. Belki de babama birtakım kâğıtlar imzalattı. Bu dalaveresi anlaşılmak üzereydi. Ancak babam öldüğü takdirde bu dertten kurtulacaktı, işte düşündüklerimden biri bu."

"Hiç de fena değil. Başka?"

"Sonra Elsa. Philip Blake onun zehirle oynamayacak kadar akıllı olduğunu söylüyor. Fakat ben bunun doğru olduğunu sanmıyorum. Belki annem gidip Elsa'ya babamı hiçbir zaman boşa-mayacağını söyledi. Hiçbir kuvvetin onu buna zorlamayacağını anlattı. Siz istediğinizi söyleyin, bence Elsa tam manasıyla burjuva kafalıydı. Herkesin saygı göstereceği, evli bir kadın olmayı istiyordu.

Bence Elsa zehiri kolaylıkla çalardı. O akşamüzeri onun da eline fırsat geçti.

Belki de Elsa annemi zehirleyerek ortadan kaldırmayı düşünüyordu. Evet, tam Elsa'nın yapacağı bir işti bu. Ve sonra da korunç bir aksilik sonucu

zehiri Amyas içti." "Evet, bu da fena değil. Başka?" Carla ağır ağır cevap verdi.

"Sonra... Meredith..." "Ah, Meredith Blake mi?"

"Evet, Bana o tam cinayet işleyecek bir adammış gibi geliyor. Yani o diğerlerinin gülüp alay ettiği, ağır zekâlı, şaşkın bir adamdı. Fakat belki de o 

için için bu gülüşmelere çok kızıyordu. Sonra babam onun sevdiği kızla evlendi.

Üstelik babam hem zengindi, hem de hayatta başarıya erişmişti. Ayrıca bütün o zehirleri de Meredith imal ediyordu. Bunun nedeni günün birinde birini öldüreceğini düşünmüş olmasıydı belki. Kendisinden şüphelenmemeleri için zehirin çalındığından söz etti. Fakat coniine'i en kolay o alabilirdi. Hatta belki o Caroline kendisini reddettiği



için onun asılmasını da istedi. Mektubunda yazdıkları şüphemi çekti. Herkesin umulmayacak şeyler yaptığından söz ediyordu. Belki de bu sözleriyle kendisini kastediyordu."

Hercule Poirot, "Yazılanları olduğu gibi kabul etmemekte haklısınız," dedi.

"Bazıları olayları bizi şaşırtmak için o biçimde anlatmış olabilir."

"Biliyorum. Mektupları okurken bunu da göz önüne aldım." "Düşündüğünüz başka şeyler var mı?" Carla ağır ağır başını salladı. "Bu yazıyı okumadan önce Miss Williams'i düşündüm. Angela okula gönderilince o da işinden olacaktı tabii.

Fakat Amyas öldüğü takdirde, bu tehlike ortadan kalkacaktı. Herhalde Angela o zaman okula gitmeyecekti. Tabii kadın Amyas'ın doğal bir şekilde öldüğüne inanılacağını zannediyordu. Eğer Meredith coniine'in çalındığını fark etmeseydi, muhakkak ki öyle de olacaktı. Coniine hakkında birtakım yazılar okudum. Ölümden sonra belirli izler bırakmıyor. Amyas'ın güneş

çarpmasından öldüğü sanılabilirdi. Tabii, işini kaybetme korkusu cinayet işlemek için yeterli neden sayılmaz. Fakat birçok insan bize gülünç gelen birtakım nedenler yüzünden etrafın-dakileri öldürüp duruyorlar. Örneğin pek az bir para için. Orta yaşlı, işini bilmeyen bir mürebbiye de korkuya kapılmış ve geleceğini karanlık görmüş

olabilir... Dediğim gibi bütün bunları Miss Williams'in mektubunu okumadan önce düşündüm. Fakat yazısından onun böyle bir kadın olmadığı anlaşılıyor. Onun beceriksiz olduğunu sanmıyorum..."

"Öyle. Miss Williams çok becerekli ve zeki bir kadın." "Biliyorum. Mektubundan anlaşılıyor bu. Üstelik onun güvenilecek bir kadın olduğu belli. Zaten beni de sarsan bu oldu. Siz biliyorsunuz, anlıyorsunuz da. Bu duruma da aldırmıyorsunuz.

Ta başında bana sizi yalnızca gerçeğin ilgilendirdiğini söylediniz. Sanırım artık gerçeği öğrendik! Miss Williams haklı. Bir şeye inanmak istiyorsunuz diye hayatınızı bir yalan üzerine kur-



manız yersiz. Pekâlâ, ben de gerçeği cesaretle karşılayabilirim. Annem suçsuz değildi. O mektubu bana zayıf bir anında, çok mutsuz olduğu için yazdı. Benim üzülmemi istemiyordu. Onun hakkında hüküm verecek değilim. Belki onun yerinde olsaydım, ben de aynı şeyi yapardım. Hapishanenin bir insanı ne hale soktuğunu bilmiyorum. Annemi suçlu da bulmuyorum. Babamı o kadar seviyordu ki, başka şekilde hareket edemezdi. Amyas'ı da fazla ayıplamıyorum. Onun neler hissettiğini de biraz olsun anlıyorum. Çok canlı bir adamdı o, hayatın getireceği her şeyi istiyordu. Elinde değildi bu, yaradılışı öyleydi, öyle yaratılmıştı. Ve o büyük bir ressamdı. Bence bu birçok şeyi affettirir."

Heyecandan kızarmış yüzünü Hercule Poirot'ya çevirerek, ona meydan okurmuşcasına baktı.

Belçikalı dedektif, "Demek bu sonuç size yetti?" diye sordu.

Carla Lemarchant mırıldandı. "Yetti mi?" Sesi titremeye başlamıştı.

Poirot öne doğru eğilerek, bir baba tavrıyla genç kızın omzunu okşadı. "Beni dinleyin. Tam mücadele edilecek anda birdenbire bundan vazgeçiverdiniz. Oysa ben, Hercule Poirot işin içyüzünü anlamaya başlıyordum."

Carla ona hayretle baktı. "Miss Williams annemi çok seviyordu. Mürebbiye kendi gözleriyle annemin cinayete bir intihar süsü vermeye çalıştığını gördü. Eğer onun sözlerine inanıyorsanız..."

Poirot ayağa kalktı. "Matmazel, Cecila Williams annenizin Amyas Crale'in elini bira şişesine bastırdığını gördüğünü söylüyor. Bira şişesine, anlıyor musunuz?

İşte ben de bu yüzden annenizin babanızı öldürmemiş olduğuna iyice inandım."

Başını birkaç defa sallayarak, odadan çıktı. Carla Lemarchant şaşkınlıkla arkasından baka kaldı.





Mi

!

i I

.i

II

Poirot beş soru soruyor

"E, Mösyö Poirot?" Philip Blake'in sesinde belirgin bir sabırsızlık vardı.

Poirot, "Carla faciasını hayran olunacak bir berraklıkla yazdığınız için sizi tebrik etmeliyim," dedi.

Philip Blake mahcup bir tavırla, "Çok naziksiniz," diye mırıldandı. "Yazmaya başlayınca çok şey hatırlamama kendim de şaştım."

Poirot cevap verdi. "Hayran olunacak kadar mükemmel bir mektuptu o. Fakat bazı şeyleri atlamışsınız."

"Atlamış mıyım?" Philip Blake'in kaşları çatıldı.

Hercule Poirot, "Yani o yazıyı yazarken pek de samimi davranmamışsınız, diye gülümsedi. "Bana, o yaz hiç olmazsa bir defa Bayan Crale'in sizin odanızdan çıkarken gördüklerini bildirdiler. Ayrıca bu hiç de normal sayılmayacak bir saatte olmuş."

Uzun bir sessizlik oldu. Sadece Philip Blake'in hışırtılı hışırtılı nefes alışı duyuluyordu. Sonunda sordu. "Bunu size kim söyledi?"

Poirot başını salladı. "Bunu bana söyleyen önemli değil. Önemli olan benim bu olayı bilmem."

Yine bir sessizlik oldu. Sonra Philip Blake kararını verdi. "Tamamıyla kişisel bir sorunu öğrenmiş olduğunuz anlaşılıyor. Belki bu yazdıklarıma uymuyor. Fakat size doğruyu anlatmış olduğuma inanmalısınız. Artık size gerçeği söylemek zorundayım. Caroline Crale'e karşı gerçekten düşmanca duygular besliyordum.

Fakat aynı zamanda genç kadın beni çekiyordu. Belki de onu bu kadar fazla beğenmem kendisine düşman olmama yol açmıştı. Onun üzerimdeki bu kudretine kızıyor, durmadan Caro-



line'in kötü taraflarını düşünerek, ona karşı beslediğim duyguları boğmaya çalışıyordum. Aslında ondan hoşlanmıyordum. Bilmem ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Fakat onunla her an sevişmeye hazırdım. Ona çok gençken âşık olmuştum, ama Caroline bana aldırmamıştı bile. O yüzden kendisini hiçbir zaman affedemedim... Amyas, Elsa Greer'e delice âşık olunca beklediğim fırsat da elime geçti. İstememe rağmen kendimi tuta-mayarak, Caroline'e ilanı aşk ettim. O sakin sakin, 'Evet,' dedi. 'Bana

karşı beslediğin duyguların farkındaydım.' Ne küstah bir kadındı o. Tabii Caroline'in beni sevmediğini biliyordum. Fakat Amyas'ın son aşkı onu sarsmış, düşkırıklığına uğramıştı. Bu halde olan bir kadını elde etmek çok kolaydır. Caroline o gece odama gelmeye razı oldu. Ve geldi de..."

Blake bir an sustu. Artık konuşmakta güçlük çekiyordu. "Caroline odama geldi.

Sonra, tam kendisini kollarıma aldığım sırada, bana büyük soğukkanlılıkla,

'Olmayacak,1 dedi. 'Olmayacak. Ben bütün hayatları boyunca bir tek erkeği seven kadınlardanım. Ne olursa olsun, ömrümün sonuna kadar Amyas'ı seveceğim... Evet, sana karşı haksızlık ettiğimin farkındayım. Fakat elimde değil bu. Beni affet Philip... 'Ve yanımdan ayrıldı. Beni bıraktı. Beni bıraktı! Ona karşı duyduğum kinin iyice artmış olmasına şaşar mısınız, Mösyö Poirot? Onu hiçbir zaman affedeme-miş olmam sizi hayrete düşürür mü? Caroline hem bana hakaret etti, hem de bu dünyada herkesten çok sevdiğim arkadaşımı öldürdü!"

Philip Blake şiddetle titriyordu. Bağırdı. "Artık bu konudan söz etmek istemiyorum! Duyuyor musunuz? Size istediğiniz cevabı verdim. Artık gidin. Bir daha da bana bu konuyu açmayın!"



"Bay Blake konuklarınızın o gün laboratuvardan çıkış sıralarını öğrenmek istiyorum."

Meredith Blake itiraz etti. "Fakat, aziz Mösyö Poirot! Aradan on altı yıl geçti.

Bunu nasıl hatırlayayım? Size Caroline'in laboratuvardan en son çıktığını söyledim."

"Bundan emin misiniz?"

"Evet... şey... öyle sanıyorum..."

"Hemen laboratuvara gidelim. Mutlaka emin olmamız gerekiyor..."

Meredith Blake ona yol gösterirken hâlâ itiraz ediyordu. Kapıyı açarak, panjurları araladı.

Poirot otoriter bir tavırla konuşmaya başladı. "Şimdi, dostum. Ahbaplarınıza bitkilerden yaptığınız ilgi çekici ilaçları gösterdiniz. Gözlerinizi kapayın ve düşünün..."

Meredith Blake uysal bir tavırla istenileni yaptı. Poirot cebinden bir mendil çıkararak, bunu adamın burnuna doğru birkaç defa salladı.

Blake'in burun delikleri açılıp kapandı. Adam, "Evet, evet," diye mırıldandı.

"İnsanın bazı şeyleri hatırlaması çok acayip...

Caroline açık kahverengi bir elbise giymişti... Philip'in sıkıntılı bir hali vardı... O benim bu merakımla alay eder, bunun pek bir şey olduğunu söylerdi."

M "İyi düşünün," dedi. "Şimdi odadan çıkmak üzeresi-"- oidecek ve orada Sokrat'ın ölümü hakkındaki ^nce odadan kim çıktı? Siz mi?"

yâenden önce kapıdan çıktı. Ben he-/n. Onunla konuşuyorduk. Orada du- >ini bekledim. Kapıyı tekrar kilitlemeyi /ondan sonra Philip dışarı çıktı. Ve An-C

duı. onu l açmıştı.



gela... Kız, kardeşime bazı borsa terimlerini soruyordu. İlerleyerek, holden geçtiler. Amyas onların peşinden gitti. Ben hâlâ olduğum yerde bekliyordum.

Caroline'i tabii."

"Demek Caroline'in geride kaldığından iyice eminsiniz? Onun ne yaptığını görebildiniz mi?"

Blake başını salladı. "Hayır... Sırtım kapıya dönüktü. Karşımda duran Elsa'yla konuşuyordum. Ona eskilerin bazı bitkileri dolunayda toplamanın doğru olacağına inandıklarını anlatıyordum. Herhalde kızın canını iyice sıktım... Sonra Caroline dışarı çıktı. Biraz telaşlıydı. Ben de kapıyı kilitledim."

Durarak, Poirot'ya baktı. Belçikalı dedektif mendilini cebine koyuyordu.

Meredith Blake öfkeyle havayı koklayarak, Allah kahretsin, diye düşündü. Bu adam koku kullanıyor galiba?

Sonra yüksek sesle, "Bundan eminim," dedi. "Konuklar söz ettiğim sırayla laboratuvardan çıktılar. Elsa ben, Philip, Angela, Amyas ve Caroline. Bunun size bir yararı dokunacak mı?"

Poirot, "Tahminlerime tamamıyla uyuyor bu," diye cevap verdi. "Beni dinleyin.

Burada bir toplantı yapmak istiyorum... Bir zorlukla karşılaşmayacağımdan eminim..."

"E?" Elsa Dittisham bu sözü heyecanla, hemen hemen meraklı bir çocuk tavrıyla söyledi.

"Size bir soru sormak istiyordum, madam."

"Evet?"

Poirot, "Her şey sona erdikten sonra, yani dava bittiği zaman, Meredith Blake size evlenme teklif etti mi?"

Elsa ona baktı. Yüzünde küçümseme dolu, hatta sıkıntılı bir ifade belirmişti.

"Evet, etti. Neden sordunuz?"



"Buna şaştınız mı?"

"Şaştım mı? Hatırlamıyorum."

"Ona ne dediniz?"

Elsa bir kahkaha attı. "Ne dediğimi sanıyorsunuz? Amyas'tan sonra Meredith...

Aslında gülünç bir şeydi bu. Meredith'in bu kadar aptallık edeceğini sanmazdım.

Ama aslında budalanın biriydi o."

Birdenbire güldü. "Meredith beni korumak istiyordu. 'Sana ömrümün sonuna kadar bakacağım,' dedi. Herkes gibi bu davanın beni müthiş surette sarstığını sanıyordu. Ya gazeteciler? Beni yuhalıyan halk? Bana durmadan atılan çamur?"

Bir an düşündü. Sonra da, "Zavallı Meredith," dedi. "Aptallık simgesi o." Tekrar bir kahkaha attı.

# 4

Hercule Poirot yine Miss Williams'in karşısında oturuyordu. Daha önce de olduğu gibi bu yaşlı mürebbiyenin önünde kendisini endişeli ve uysal bir çocuk gibi hissetmekteydi. "Size bir soru sormak istiyorum. Efendim." Mürebbiye başını 

salladı. "Buyurun sorun." Poirot ağır ağır konuşmaya başladı. Kelimeleri büyük bir dikkatle seçiyordu. "Angela Warren pek küçük bir çocukken yaralanmış.

Mektuplarda bu olayla ilgili iki kısım var. Birinde Caroline Crale'in üvey kardeşine bir mürekkep hokkasını fırlattığından söz ediliyor. Diğerinde ise onun küçük Angela'ya kocaman bir İngiliz anahtarıyla saldırdığı iddia edilmekte. Bu anlatılanlardan hangisi doğru?"

Miss Williams çabucak cevap verdi. "Ben bu İngiliz anahtarı öyküsünü hiç duymadım. Caroline Crale kardeşine mürekkep hokkasını fırlatıp atmış?"



"Bunu size kim anlattı?"

"Angela'nın kendisi. Köşke ilk girdiğim günlerde hiçbir sebep yokken bana bu olaydan söz etti."

"Kız ne dedi?"

"Elini yanağına dokundurarak, 'Bunu ben pek küçükken Caroline yaptı,' dedi.

'Bana mürekkep hokkasını attı. Sakın ona bundan söz etmeyin. Çünkü bu yüzden çok üzülüyor."

"Peki, Bayan Crale size bu konuyu açtı mı?"

"Sadece ima yoluyla. Hikâyeyi bildiğimi tahmin ediyordu. Onun bir keresinde,

'Angela'yı şımarttığımı düşündüğünüzü biliyorum, dediğini hatırlıyorum. 'Fakat yaptığımın cezasını hiçbir zaman, hiçbir şekilde ödeyemeyeceğimi biliyorum.'

Başka bir sefer de, 'Bir insanı düzelmeyecek bir şekilde yaralamak...' diye mırıldandı. "İşte taşınması en ağır yük bu.'"

"Teşekkür ederim, Miss Williams. Benim de öğrenmek istediğim buydu."

Mürebbiye sert bir sesle, "Sizi anlayamıyorum, Mösyö Poirot," diye cevap verdi.

"Carla'ya mektubumu gösterdiniz mi?"

Poirot başını salladı.

"Fakat buna rağmen hâlâ..." Miss Williams sözünü tamamlayarak sustu.

Poirot, "Bir an düşünün," dedi. "Bir balıkçının önünden geçtiğinizi farzedelim.

Tezgâhın üzerinde on iki balık duruyor. Bunların hepsinin de gerçek balık olduğunu düşünürsünüz değil mi? Oysa içlerinden biri doldurulmuş bir model olabilir."

Miss Williams öfkeyle atıldı. "İmkânsız ama yine de olabilir. Bir arkadaşım bir keresinde böyle bir balığı, diğerleriyle karşılaştırabilmek için balıkçıya götürmüştü. Çünkü mesleği buydu, onun. Hayvanları doldurdu. Anlıyor musunuz?

Aralık ayında bir konuk salonunda bir vazo dolusu Zinya görürseniz, bunların yapma olduklarını düşünürsünüz. Oysa bu çiçekler uçakla Bağdat'tan getirilmiş

olabilirler."

Miss Williams sordu. "Bütün bu saçma sözlerin ne anlama geliyor?"

"Size, insanın gerçeği ancak kafasındaki gözlerle görebileceğini anlatmaya çalışıyordum..."

Poirot Regent parka bakan büyük apartmana yaklaşırken birdenbire yavaşladı.

"Doğrusu Angela Warren'a bir şey sormak istemiyorum. Ondan öğrenmek istediğim bir konu var. Yine de acele etmesem de olur..."

"Hayır, buraya gelmemin sebebi düzenliliğe karşı olan aşırı düşkünlüğüm. Bu olayla ilgili beş kişi var. Onun için de beş soru sormam gerektiğini düşünüyorum. Böylesi daha düzenli olur..."

"Neyse... Aklıma bir şey gelir elbet..."

Angela Warren Belçikalı dedektifi hemen hemen heyecanlı ve meraklı denilebilecek bir tavırla karşıladı.

"Bir şey öğrenebildiniz mi? Araştırmalarınızda ilerleme oldu mu."

Poirot Çinli bir mandarin gibi başını ağır ağır salladı. "Evet, sonuca doğru ilerlemeye başladım."

"Philip Blake mi?" Bu soruyla, bilinen bir gerçeğin tekrarı arası bir şeydi.

"Matmazel, şu durumda bir şey söylemek istemiyorum. Gerçeği açıklama anı henüz gelmedi. Sizden bir şey rica edecektim. Bay Meredith Blake'in köşküne gelebilir misiniz? Diğerleri buna razı oldular."

.

Genç kadın kaşlarını hafifçe çattı. "Ne yapmak niyetindesi-niz? On altı yıl önce olan bir şeyi tekrarlamayı mı istiyorsunuz?"

"Belki de bu olaya daha değişik bir açıdan bakmayı düşünüyorum. Gelecek misiniz?"



Angela Warren ağır ağır, "Tabii geleceğim," dedi. "Hepsini tekrar görmek ilgi çekici bir şey olacak... Belki onları ben de sizin dediğiniz gibi tümüyle değişik bir açıdan görebileceğim..."

"Bana gösterdiğiniz mektubu da getirir misiniz?"

Angela Warren kaşlarını iyice çattı. "O mektup benim. Bunu size önemli bir sebep olduğu için gösterdim. Fakat mektubu Caroline'e karşı hiçbir sevgi beslemeyen yabancı kimselere okutmak niyetinde değilim."

"Bu olayda benim uygun olduğum biçimde hareket etmez misiniz?"

"Ne münasebet! Mektubu getireceğim. Fakat bunun okunup okunmamasına da yine ben karar vereceğim. Kafamın sizinki kadar iyi çalıştığını kabul edersiniz herhalde?"

Poirot onun kararına boyun eğdiğini göstermek istermiş gibi ellerini iki yanına açtı. Gitmek için ayağa kalkarken de, "Size basit bir soru sorabilir miyim?"

dedi.

"Neymiş o soru?"

"O felaketten birkaç gün önce bir kitap okuyordunuz değil mi? Somerset Maugham'ın Ay ve altı kuruş adlı kitabını?"

Angela ona hayretle baktı. "Sanırım... a, evet bu doğru." Belirgin bir merakla Belçikalı dedektifi süzdü. "Bunu nasıl anladınız?"

Poirot gülümsedi. "Size, basit konularda bile bir sihirbazdan farklı olmadığımı göstermek istedim, matmazel. Benim de bana söylenmeden bildiğim bazı şeyler vardır..."

- 160-

- 161-

Beş Küçük Domuz/ F: 11

Geriye Dönüş

Akşam güneşi pencereden köşkteki laboratuvara doluyordu. Odaya birkaç koltuk ve kanape konulmuştu. Fakat bunlar içersinin o terk edilmiş yerlere özgü kasvetli havasını giderecekleri yerde, büsbütün belirli bir hale sokuyorlardı.

Biraz sıkıldığı her halinden belli olan Meredith Blake bıyığını çekiştirerek, Carla'yla konuşuyordu. Bir ara sözünü yarıda keserek, "Yavrum," diye içini çekti. "Annene o kadar çok benziyor-sun ki... Yine de Caroline'e benzemeyen tarafların da var."

Carla sordu. "Ne bakımdan benziyorum, ne bakımdan ben-zemiyorum?"

"Renklerin ona benziyor. Hareketlerin de annenin eşi. Fakat... nasıl anlatayım bilmem ki? Senin sözlerin, tavırların onun-kilerden çok daha kesin."

Kaşlarını iyice çatmış olan Philip Blake pencereden dışarıya bakıyor ve parmaklarını sabırsız sabırsız cama vuruyordu.

"Bütün bunların anlamı ne? Cumartesi günü, öğleden sonra. Hava fevkalade güzel..."

Hercule Poirot telaşla onu yatıştırmaya çalıştı.

"Ah... Özür dilerim, özür dilerim... Bir meraklının golf oyununa engel olmanın affedilmeyecek bir suç sayıldığını biliyorum. Fakat Carla çok sevdiğiniz arkadaşınızın kızı. Onun için bu kadar fedakârlık yapabilirsiniz, değil mi?"

Uşak kapıda belirdi. "Miss Warren." Meredith, Angela'yı karşılamaya gitti.

"Geldiğine çok memnun oldum, yavrum, işinin başından aşkın olduğunu biliyorm."

Genç kadını pencereye götürdü. - 162-

Carla "Merhaba Angela teyze," dedi. "Bu sabah The Ti-mes'daki makaleni okudum.

İnsanın tanınmış bir akrabası olması çok hoş..." Uzun boylu, köşeli çeneli, ciddi bakışlı, gri gözlü genç bir adamı işaret etti. "İşte bu da John Ratter. O

ve ben, yakında evleneceğimizi umuyoruz."

Angela, "Ah, diye bığırdı. "Bundan haberim yoktu."

Meredith ondan sonraki konuğu karşılamaya koştu.

"E, Miss Williams sizinle görüşmeyeli yıllar oldu."

İnce, narin, zeki ve yaşlı mürebbiye odada ilerledi. Bir an düşünceli bir tavırla Poirot'ya baktı. Sonra da iyi bir terzinin elinden çıktığı anlaşılan tüvid tayyörler giymiş olan uzun boylu, geniş omuzlu genç kadına döndü.

Angela Warren de ona doğru giderek, gülümsedi. "Kendimi yeniden küçük bir kız gibi hissediyorum."



Miss Williams, "Seninle iftihar ediyorum, yavrum," diye cevap verdi. "Yüzümü ak çıkardın. Bu da Carla herhalde? Onun beni hatırlayacağını sanmıyorum. O zaman pek küçüktü..."

Philip Blake aksi aksi, "Ne oluyor?" diye homurdandı. "Bana kimse bu..."

Hercule Poirot onun sözünü kesti. "Ben buna 'geçmişe bir yolculuk' adını verdim.

Ne dersiniz, oturalım mı? Böylece son konuk da geldiği zaman bizi hazır bulur. O

aramıza katıldıktan sonra da bu işi görüşürüz. Belki hayaletlerle de konuşuruz."

Philip Blake bağırdı. "Ne saçma laflar bunlar! Ruh çağırmaya kalkmayacaksınız ya?"

"Hayır, hayır. Uzun yıllar önce olan bazı olaylardan söz edeceğiz. Ve belki de böylece olanları daha iyi anlayacağız. Hayaletlere gelince... Onlar ortaya çıkmayacaklar. Fakat şu anda hepsinin de aramızda olmadığını kim iddia edebilir?

Belki de sadece biz onları göremiyoruz. Amyas ve Caroline Crale'in şimdi burada bizi dinlemediği ne malum?"



Philip Blake homurdandı. "Saçma..." Kapı açılarak, eşikte uşak belirince birdenbire sustu.

Uşak, "Lady Dittisham," dedi.

Elsa Dittisham her zamanki sıkıntılı fakat küstah tavırlarıyla içeri girdi.

Meredith'e bakarak, hafifçe gülümsedi. Angela'yla Philip'i buz gibi bakışlarla süzdü. Sonra da diğerlerinden biraz uzakta, pencerenin önünde duran koltuğa oturdu. Sırtındaki harikulade, açık renkli kürkü arkaya iterek, çıkardı. Bir iki dakika gözlerini dolaştırdı. Sonra bakışları Carla'yı buldu.

Genç kız da ona bakıyordu. Annesiyle babasının hayatını alt üst eden bu kadını düşünceli bakışlarıyla tartar gibiydi. Genç yüzünde düşmanlık yoktu. Sadece belirgin bir merak ifadesi belirmişti.

Elsa, "Eğer geç kaldıysam özür dilerim, Mösyö Poirot," diye mırıldandı.

Cecilia Williams dudak büktü. Elsa kendisini müthiş bir düşmanlıkla, süzen yaşlı mürebbiyeye kayıtsız bir tavırla baktı.

"Buralara kadar zahmet ettiğiniz için teşükkür ederim, madam."

"Doğrusu seni sokakta görseydim katiyen tanıyamazdım, Angela," dedi. "Aradan ne kadar yıl geçti? On altı yıl mı?"

Hercule Poirot bu fırsattan faydalandı.

"Evet, sözünü edeceğimiz olaylar on altı yıl önce oldu. Fakat önce size burada toplanmamızın sebebini anlatacağım."

Hercule Poirot bu fırsattan faydalandı.

Kısaca Carla'nın kendisinden istediklerini ve buna razı oluşunu hikâye etti.

Philip'in yüzünün öfkeden iyice allak bullak olmasına aldırmayarak, çabucak konuşuyordu. Meredith'se ona hayret ve tiksintiyle bakmaktaydı.

"Bu teklifi kabul ettim. Çalışmaya başladım. Ve... gerçeği öğrendim."



Büyük koltuğa oturmuş olan Carla Lemarchant, Poirot'nun sözlerini, sanki Belçikalı çok uzaklarda konuşuyormuş gibi, belli belirsiz duyuyordu.

Şakağına dayadığı elinin altından odadaki kendisini ilgilendiren beş kişiyi gizlice süzmekteydi.

"Bunlardan biri cinayet işleyebilir mi? Sosyetik Elsa, kırmızı suratlı Philip, sevgili, müşfik, iyi kalpli Meredith, ciddi ve sert mürebbiye sakin ve bilgili Angela?"

"Kendimi zorladığım takdirde hayalimde onları cinayet işlerken görebilir miyim?

Belki. Ama bu da uygun bir cinayet olmaz. Philip Blake ani bir öfkeye kapılıp bir kadını boğabilir. Evet, bunu gözlerimin önünde kolaylıkla canlandırabilirim.

Meredith Blake tabancasıyla evine girmiş bir hırsızı tehdit ederken silah birdenbire kazayla patlar. Angela Warren de ateş edebilir ama kazayla değil. İşe duygularını karıştırmadan, arkeoloji heyetinin güvenliğini sağlamak

için... Ve Elsa... Doğuda, garip, hayali bir şatoda, ipek halının üzerine uzanmış olan Elsa da, 'Bu budalayı surlardan atın' diye emredebilir... Acayip çılgınca hayaller bunlar. Fakat hayal gücümün bütün genişliğine rağmen ufak tefek Miss Williams'i cinayet işlerken düşleyemem. İşte gözlerimin önünde yine garip bir sahne... 'Siz şimdiye kadar hiç insan öldürdünüz mü, Miss Williams?' 'Sen dersine bak, Carla.

Saçma sapan sorular da sorma. İnsan öldürmek çok kötü bir şeydir.'"



Carla içini çekti. "Galiba ben çıldırıyorum. Böyle şeyler düşünmemem gerek.

Budala, şu küçücük adamı dinle. O işin iç yüzünü bildiğini söylüyor."

Hercule Poirot konuşuyordu.

"işte bana düşen iş buydu. Geçmişe dönmek... O yıllara giderek ne olduğunu anlamak."

Philip Blake, "Hepimiz de ne olduğunu biliyoruz," dedi. "Başka bir şey olduğunu iddia etmek, dolandırıcılıktan başka bir şey olamaz. Küstahlıkla yapılan bir dolandırıcılık. Uydurma hikâyelerle bu kızdan para sızdırıyorsunuz."



Hercule Poirot sinirlerine hâkim olarak öfkelenmedi.

"Siz, hepimiz de ne olduğunu biliyoruz, diyorsunuz. Bu sözleri düşünmeden söylediğiniz belli. Bazı olayların kabul edilmiş şekli, bunların doğru olduğunu göstermez. Örneğin, Bay Blake siz görünüşte Caroline Crale'den nefret ediyorsunuz. Herkes tavırlarınızdan bu anlamın çıktığını sanıyordu. Oysa psikolojiden biraz anlayan biri aslında bunun aksinin doğru olduğunu hemen anlar. Caroline Crale'i çok beğeniyordunuz. Bu sizi sinirlendiriyordu. Bu yüzdende bu hissinizi yenebilmek için durmadan

kendi kendinize Caroline Crale'in kusurlarını tekrarlıyor ve herkese de ondan hoşlanmadığınızı söylüyordunuz...

Aynı şekilde Bay Meredith Blake'i yıllardan beri Caroline Crale'e büyük bir sada-katla bağlı olduğu söyleniyordu. Faciadan bahseden yazısında da Bay Meredith Blake Amyas Crale'e ressam Caroline karşı kötü davrandığı için çok kızdığını belirtmekteydi. Fakat yazı dikkatle okunup, kelimelerin üzerinde durulduğu zaman başka bir gerçek ortaya çıkıyordu. Meredith Blake'in Caroline Crale'e karşı beslediği sadakat duygusu iyice aşınmıştı artık. Ve Meredith Blake son zamanlarda yalnızca genç ve güzel Elsa Greer'i düşünüp duruyordu.

Meredith öfkeyle bir şeyler kekeledi Lady Dittisham ise hafifçe güldü.

Poirot devam etti.

"Bunları sözlerimi açıklayabilmek için anlattım. Fakat bunların da olanlarla ilgisi var tabii. Evet dediğim gibi geçmişe doğru bir yolculuğa çıktım. Bu facia hakkında mümkün olduğu kadar fazla fazla bilgi edinmek istiyordum. Size bu işi nasıl yaptığımı anlatayım. Caroline Crale'i savunan avukatla konuştum. Sonra da genç savcı yardımcısıyla, Crale ailesini yıllardan beri tanıyan yaşlı bir avukatla, dava sırasında mahkemede olan bir kâtiple, soruşturmayı idare eden polis müfettişiyle konuştum... Sonra da sıra cinayet sırasında köşkte bulunan beş tanığa geldi. Ve onlar-



dan öğrendiklerimi bir araya getirerek, kafamda bir kadının portresini çizdim.

Öğrendiğim şunlar oldu.

"Caroline Crale hiçbir zaman masum olduğunu iddia etmemişti. (Kızına yolladığı mektupta yazdıkları dışındı.)

Caroline Crale mahkemede korkusuz bir şekilde hareket etmişti. Davayla hiçbir ilgisi yokmuş gibi davranıyordu. Ve ta başından yenilgiyi kabul etmiş gibiydi.

Hapishanede de sessiz ve sakindi. Hüküm giydikten sonra kız kardeşine yazdığı mektupta kaderin getirdiklerine boyun eğdiğinden söz etmekteydi.

Konuştuklarımızın hepsi de-bir kişi dışında- Caroline Crale'in suçlu olduğuna inanıyordu."

Philip Blake başını salladı, "Tabii suçluydu."

Hercule Poirot, "Ben herkesin erdiği kararı hemen kabul eden bir insan değilim,"

dedi. "Onun için kanıtları yeni baştan incelemem gerekirdi. Kendim için yapmak zorundayım bunu. Olayları tetkik etmem, bunların cinayetin pisikolojisine uyup uymadığına karar vermem şarttı. Onun için de polis dosyalarını iyice okudum.

Aynı şekilde cinayet sırasında bulunan beş kişiye olaylar hakkında hatırladıklarını yazdırdım. Bu mektuplar benim için çok değerliydi. Çünkü içlerinde polis dosyalarında bulamayacağım bazı şeyler vardı. Mesela A. Polise göre cinayetle bir ilgisi olmayan konuşmalar ve olaylar. B. Yasal olarak kabul edilmeyen fakat yine de önemli olan bazı düşünceler. Tanıkların Caroline Crale'in duyguları ve düşünceleri hakkındaki fikirleri. C. Polisten bilerek gizlenen bazı olaylar.

"Artık cinayeti tek başıma inceleyebilecek durumdaydım. Caroline Crale'in kocasını öldürmesi için gerçekten kuvvetli nedenler vardı. Kocasını çok seviyordu. Ressam herkesin içinde onu başka bir kadın için terk etmek üzere 

olduğunu itiraftan çekinmemişti. Ayrıca Caroline kendiskde çok kıskanç bir kadın olduğunu daima açıklamıştı.

"Sebeplerden sonra fırsatlara gelelim... İçine coniine konulduğu anlaşılan boş

bir esans şişesi Caroline Crale'in çekmece-

sinde bulunmuştu. Bunun üzerinde de kendisinden başka kimsenin parmakizi yoktu.

Polis kendisini sorguya çektiği zaman genç kadın zehiri, şimdi içinde bulunduğumuz bu odadan aldığını itiraf etmişti. Buradaki coniine şişesinde de onun parmakizle-ri vardı. Meredith Blake'e o gün konuklarının odadan hangi sırayla çıktıklarını sordum. Hiç kimse zehiri diğerleri de içerdeyken, onların gözlerinin önünde çalamazdı. Konuklar odadan şu sırayla çıkmışlardı Elsa Greer, Meredith Blake, Angela Warren ve Philip Blake, Amyas Crale ve en son Caroline Crale. Ayrıca Meredith Blake, Caroline Crale'in dışarı çıkmasını beklerken laboratuvara arkasını dönmüştü. Bu yüzden onun içerde ne yaptığını görmesi de imkânsızdı. Yani, Caroline Crale'in eline zehiri alabilmek için fırsat geçmişti.

Onun için genç kadının coniine'i çaldığından eminim. Bunu destekleyen başka bir şey daha var. Geçen gün Meredith Blake bana, 'Burada durmuş, pencereden içeri dolan yasemin kokusunu içime çekiyordum,' dedi. Fakat o sırada aylardan eylüldü ve şu pencerenin dışındaki yaseminin de artık çiçek açmaması gerekirdi. Bu yalnızca mayıs ve haziranda çiçek açan yaseminlerden. Fakat Bayan Caroline Crale'in odasında bulunan ve içine coniine konulduğu anlaşılan şişede daha önce yasemin esansı duruyordu. O halde, Bayan Crale coniine'i çalmaya karar vermiş ve çantasındaki esas şişesini gizlice boşaltmıştı.

"Geçen gün bu tahminim doğru olup olmadığını anlamak için bir deney de yaptım.

Meredith Blake'e gözlerini kapayarak, konukların odadan hangi sırayla çıktıklarını hatırlamaya çalışmasını söyledim. Hafif bir yasemin kokusu hafızasının canlanı-vermesine neden oldu. Kokular bize sandığımızdan daha çok etki yaparlar.

"İşte böylece felaket gününün sabahına gelmiş oluyoruz. Daha önceki olaylar bakımından birbirinin aksi olan hiçbir iddia yok. Elsa Greer'in birdinbire Amyas Crale'le evleneceğini ilan etmesi, ressamın bunu onaylaması, Caroline Crale'in müthiş üzüntüsü... Bütün bunlar yalnızca bir tanığın sözlerine dayanmıyor.

# -168-

"Cinayet sabahı karı koca kütüphanede kavga ediyorlar. Caroline Crale'in, 'Sen ve sevgililerin,' dediği duyuluyor. Genç kadının sesi çok acı. Sonra Caroline Crale, 'Seni günün birinde öldüreceğim,' diye bağırıyor. Philip Blake bu sözleri holden duyuyor. Elsa Greer'de dışardaki terastan.

"Elsa Greer ressamın karısına mantıklı olmasını söylediğini de işitiyor.

Caroline Crale, 'Seni o kıza bırakmaktansa... öldürürüm daha iyi,' diyor. Daha sonra Amyas Crale dışarı çıkarak Elsa'ya kendisine poz verme zamanının geldiğini homurdanıyor. Genç kız bir kazak alarak onunla birlikte gidiyor.

"Bu noktaya kadar pisikilojik bakımdan hatalı bir şey yok. Herkes kendiliğinden beklenildiği, umulduğu şekilde davranmış. Fakat şimdi uygun olmayan bir şeye geliyoruz.

"Meredith Blake rehirin çalınmış olduğunu fark ederek kardeşine telefon ediyor.

Rıhtımda buluşarak, yoldan eve doğru çıkıyorlar. Batarya bahçesine yaklaşırken Caroline Crale'in kocasıyla Angeia'nın okula gitme konusunu konuştuğunu duyuyorlar. İşte bu benim tuhafıma gjtti. Karı koca müthiş bir şekilde kavga ediyorlar. Bu kavga Caroline'in belirgin tehdidiyle sona eriyor. Buna rağmen yirmi dakika kadar sonra bahçeye inerek, pek de o kadar önemli olmayan bu konuyu açıyor...'

Poirot, Meredith Blake'e döndü.

"Mektubunuzda Amyas'ın bazı sözlerini duyduğunuzu yazmışsınız. Buna göre ressam,

"Kararımı verdim, pilisini pırtısını toplayıp gider, demiş. Öyle mi?"

Meredith Blake, "Evet," diye cevap verdi. "Buna benzer bir şeyler söylemişti."

Belçikalı dedektif bu kez de Philip Blake'e baktı.

"Siz de bu konuşmayı aynı şekilde mi hatırlıyorsunuz?"

Adam, kaşlarını çattı. "Siz bunu söyleyinceye kadar pek hatırlamamıştım. Fakat şimdi aklıma geldi. Eşyaların toplanmasından söz ediliyordu sanırım."



"Bunu Bay Crale mi söylemişti, yoksa Bayan Crale mi?' "Amyas söylemişti. Sadece Caroline'in bunun kız için çok ağır bir şey olacağını mırıldandığını işittim.

Hoş, bütün bunlar o kadar önemli mi? Hepimiz de Angela'nın bir iki güne kadar okula gideceğini biliyorduk.1'

Poirot, "Ne demek istediğimi anlamıyor musunuz?" diye sordu. "Amyas Crale kızın eşyalarını toplamaktan neden söz etsin. Gülünç bu. Bu işi Bayan Crale, Miss Williams ya da hizmetçilerden biri yapabilirdi. Eşya toplamak kadın işidir.

Erkek işi değil."

Philip Blake sabırsız sabırsız homurdandı. "E, ne olacak? Bunun cinayetle bir ilgisi yok ki!"

"Öyle mi sanıyorsunuz? Oysa benim dikkatimi ilk çeken şey bu oldu. Bir şey daha vardı... Kalbi kırılan, ümitsizliğe kapılan, kısa bir zaman önce kocasını öldürmekle tehdit eden, cinayet işlemeyi veya intihar etmeyi düşünen Bayan Crale birdenbire dostça bir tavır takınarak kocasına buzlu bira getireceğini söylemişti."

Meredith Blake ağır ağır, "Fakat bu hiç de acayip değil," dedi. "Caroline Crale kocasını öldürmeye karar verdiği takdirde bu biçimde davranacaktı. Herkesi şaşırtmaya çalışacaktı.

"Öyle mi dersiniz? Caroline Crale kocasını öldürmeye karar vermişti diyelim.

Zehiri de çalmıştı. Kocası Batarya bahçesindeki kulübeye bira koyuyordu.

Herhalde zeki bir kadın, etrafta kimse olmadığı bir sırada coniine'i bu şişelerden birine koyardı."

Meredith Blake itiraz etti. "Bunu yapamazdı. Çünkü birayı başka biri içebilirdi."

"Evet, Elsa Greer. Yani, kocasını öldürmeye karar vermiş olan Caroline Crale kızı da zehirlemekten kaçınacak mıydı? Bunu mu demek istiyorsunuz?"

"Neyse, boşuna tartışmayalım. Sadece olanların ve gerçeklerin üzerinde duralım... Caroline Crale kocasına buzlu bira



yollayacağını söylüyor. Eve giderek, buzlu biraların durduğu serden bir şişe alıyor. Birayı bardağa doldurarak, kocasına veriyor. Amyas Crale bunu bir nefeste içerek, 'Bugün her şeyin tadı kötü,' diyor.

"Bayan Crale tekrar eve dönüyor. Öyle yemeği yiyor. Halinde hiçbir olağanüstülük yok. Onun düşünceli ve biraz endişeli olduğu söylendi. Fakat bunun bize bir yararı yok. Elimizde katiller bu şekilde davranırlar, diye bir ölçü bulunmuyor.

Heyecanlı katiller de olur, sakin katiller de."

"Yemekten sonra Caroline Crale tekrar bahçeye iniyor. Kocasının ölmüş olduğunu görerek, beklenilen şeyleri yapıyor. Sarsılıyor ve mürebbiyeyi doktora telefon etmeye yolluyor. Şimdi bu ana kadar bilinmeyen bir şeyi açıklayacağım." Bayan Williams'a baktı. "Bir itirazınız var mı?"

Yaşlı mürebbiyenin rengi biraz uçmuştu. "Sizden bunu kimseye açıklamamanız için şeref sözü istemedim..."

Poirot sakin fakat etkili bir tavırla mürebbiyenin cinayet günü gördüklerini açıkladı.

Elsa Dittisham oturduğu yerde kımıldandı. Büyük kanape-ye yerleşmiş olan ufak tefek, renksiz, yaşlı kadına baktı. Hayretle, "Siz Caroline'in böyle bir şey yaptığını gerçekten de gördünüz mü?" diye bağırdı.

Philip Blake ayağa fırladı. Haykırıyordu. "Olay iyice anlaşıldı! Caroline'in katil olduğundan artık hiç kimse şüphe edemez!"

Hercule Poirot sakin bir tavırla onu süzdü. "Bu şart değil ki."

Angela Warren sert bir sesle, "Buna kesinlikle inanmam," dedi. Ufak tefek mürebbiyeye bakarken gözlerinde düşmanca bir pırıltı belirmişti.

Meredith Blake üzüntülü bir tavırla bıyığını çekiştirip duruyordu. Sadece Miss Williams sakin sakin oturmaktaydı. Dimdikti yaşlı kadın, yanakları hafifçe kızarmıştı.



"Evet, ben bunu gördüm," diye başını salladı.

Poirot ağır ağır mırıldandı. "Tabii bu iddianızı destekleyecek başka kimse yok..."



"Evet. Fakat ben doğruyu söylüyorum." O zekâ dolu gri gözler, meydan okurcasına Belçikalı dedektife dikildi. "Yalancılıkla suçlanmaya alışık değilim, Mösyö Poirot."

Poirot başını eğdi.

"Sözünüzden şüphe ettiğim yok, Miss Williams, anlattığınız olay gerçekti. Ve bu gördükleriniz yüzünden de Caroline Crale'in suçlu olmadığını,

olamayacağını anladım."

Carla'nın nişanlısı ilk kez söze karıştı. Bu uzun boylu, genç adamın yüzünde endişeli bir ifade vardı.

"Bu sözleri neden söylediğinizi öğrenmek isterim, Mösyö Poirot."

Belçikalı ona döndü.

"Tabii, tabii. Size bunu anlatacağım. Miss Williams ne gördü? Caroline Crale'in endişeyle fakat dikkatle bira şişesini mendiliyle sildiğini. Sonra da kocasının parmaklarını bira şişesinin üzerine bastırışını. Dikkat edin bira şişesinin üzerine... Halbuki coniine bardağa konulmuştu. Şişeye değil. Şişede hiçbir zaman zehir yoktu. Ve Caroline Crale bunu bilmiyordu.

"Kocasını zehirlediği iddia edilen genç kadının, coniine'in neye konulduğundan haberi bile yoktu. Zavallı zehirin şişede olduğunu sanıyordu."

Meredith itaraz etti. "O halde neden..."

Poirot çabucak onun sözünü kesti.

"Evet, Neden? Niçin Caroline Crale herkesi kocasının intihar ettiğine inandırmaya çalışıyordu? Bunun cevabı basit olmalı. Çünkü genç kadın Amyas Crale'i kimin zehirlediğini biliyordu. O kişiden şüphe edilmemesi için her şeyi yapmaya, türlü eziyete katlanmaya razıydı.



"Artık işimiz basitleşiyor. Bu şahıs kim olabilir? Caroline, Crale, Philip Blake'i korumaya çalışır mıydı? Meredith'i? Ya da Elsa Greer'i? Cecilia Williams'i? Hayır. Caroline Crale'in her ne pahasına olursa olsun korumaya çalışacağı bir tek kişi vardı."

Bir an sustu. "Miss Angela ablanızın son mektubunu getirdiniz mi? Getirdinizse bunu yüksek sesle okumayı istiyorum."

Angela Warren, "Okuyamazsınız," diye cevap verdi.

"Fakat Miss Warren..."

Angela ayağa fırladı. Sesi buz gibiydi.

"Neyi kastettiğinizi gayet iyi anlıyorum. Amyas Crale'i benim öldürdüğümü düşünüyorsunuz. Öyle değil mi? Ayrıca ablamın bunu bildiğinden de eminsiniz. Bu çirkin suçlamayı reddediyorum."

Poirot mırıldandı. "Mektup..."

Poirot dönerek iki gencin oturduğu tarafa baktı.

Carla Lemarchant, "Angela teyze," dedi. "Ne olur Mösyö Poirot'nun istediğini yapın."

Angela Warren acı acı, "Carla sende mi?" diye mırıldandı. "Bu kadar kalpsiz misin? O senin annendi ve...'

Carla'nın ateşli, heyecanlı, berrak sesi odada yankılandı.

"Evet, o benim annemdi. Onun için de bunu senden istemek hakkım. O mektubun okunmasını arzu ediyorum."

Angela Warren mektubu ağır ağır çantasından çıkararak, Poirot'ya uzattı. Yine acı bir sesle, "Keşke bunu size hiç göster-meseymişim..."

Dönerek, pencereden dışarıya bakmaya başladı.

Hercule Poirot, Caroline Crale'in son mektubunu yükses sesle okurken odanın köşelerindeki gölgeler koyulaştı.

Carla'ya içeriye biri süzülmüş gibi geldi. Yavaş yavaş şekilleniyor, dinliyor, nefes alıyor ve bekliyordu bu gölge. Annem burada, diye düşündü. "O burada Caroline... Caroline Crale aramızda."



Sonra Belçikalı dedektif konuşmaya başladı.

Hercule Poirot sustu. Mektubun okunması sona ermişti.

"Sanırım hepimiz de bunun çok ilgi çekici bir mektup olduğunu kabul edersiniz.

Ayrıca güzel bir mektup da... Fakat önemli tarafı bu kadar ilginç olması. Çünkü bunda eksik bir şey var... Caroline Crale hiçbir zaman masum olduğunu yazmamış."

Angela Warren pencereden başını çevirmeden cevap verdi. "Buna gerek yoktu ki."



"Evet, Miss Warren gerçekten de gerek yoktu. Caroline Crale kız kardeşine masum olduğunu yazmadı. Çünkü onun bunu çok iyi bildiğinden emindi. Bunun da nedenleri vardı. Caroline Crale'ı artık bir şey ilgilendiriyordu. Kardeşini avutmak, onun korkularını gidermek ve kızın cinayeti işlediğini itiraf etmesine engel olmak.

Onun için de mektubunda tekrar yazdı. Her şey yolunda, hayatım, her şey yolunda."

Angela Warren bağırdı. "Anlamıyor musunuz? Caroline sadece benim mutlu olmamı istiyordu. İşte o kadar."

"Evet, sizin mutlu olmanızı istiyordu. Mektubundan da iyice anlaşılıyor bu.

Caroline Crale'in bir kızı vardı. Fakat o çocuğuyla ilgilenmiyordu. Carla'yı daha sonra düşünecekti. Hayır, aklı kız kardeşine öylesine takılmıştı ki, başkasını anlayamıyordu bile. Angela'nın korkularını geçirmeli, onu teselli etmeliydi. O, yaşamaya devam etmeli, mutlu olmalı ve başarıya ulaşmalıydı.

Angela'ya cesaret verilmeliydi. Bu yüzden de Angela'nın taşıyacağı yükü ağır bulmaması için mektubuna şu anlamlı cümleyi ekledi. İnsanın borçlarını ödemesi gerek.

"Bu bir tek cümle her şeyi açıklıyor. Bu sözler Caroline'in ta çocukluğundan beri taşıdığı yükle ilgili. Çünkü Caroline çocukça bir öfke arasında kardeşinin yüzüne mürekkep hokkasını atarak, onu yaralamıştı. Ve şimdi eline bu borcunu ödemek için fırsat geçiyordu. Size büyük bir içtenlikle şunu da söyleyeyim de içiniz biraz rahat etsin. Caroline Crale bu borcunu ödediğini düşüne-



rek, hiçbir zaman bilmediği derin bir huzur ve sükuna kavuştu. Borcunu ödediğini düşündüğü için, davanın çetinliği ve o ağır hüküm ona hiçbir etki yapmadı. Belki katil sanılan ve hüküm giyen bir kadın için söyleyeceğim bu sözleri garip bulacaksınız. Fakat Caroline çok mutluydu artık. Ona mutluluk getirecek birçok şey vardı. Hem de sandığınızdan çok fazla. Bunları size biraz sonra açıklayacağım.

"Görüyor musunuz, bu açıklama sonunda Caroline'in hareketleri bakımından her şey nasıl yerli yerine oturuyor? Olaylara onun açısından bakmaya çalışın. Bir kere, bir gece önce ona çocukluktaki çılgınca öfkesini korkunç bir şekilde hatırlatan bir olay oluyor. Angela, Amyas Crale'e mürekkep hokkasını fırlatıyor. Bildiğiniz gibi kendisi de yıllarca önce aynı şeyi yapmış... Angela ressama, inşallah ölürsün! diye haykırıyor. Ertesi sabah Caroline küçük yere giriyor ve Angela'yı bira şişelerini karıştırırken buluyor. Miss Williams'in yazdıklarını gayet iyi hatırlıyorum. Angela oradaydı. Yüzü kıpkırmızıydı. Suçlu gibi bir hali vardı...

Miss Williams onun dersten kaçtığı için kendisini suçlu hissettiğini sanıyordu.

Fakat Caroline'in birdenbire, ansızın yakaladığı Angela'nın yüzündeki suç ifadesi genç kadın için başka anlama geliyordu. Unutmayın, Angela daha önce de hiç olmazsa bir defa Amyas'ın içkisine bir şeyler karıştırmıştı. Bu kolaylıkla kızın aklına gelebilecek bir oyundu.

"Caroline, Angela'nın kendisine verdiği bira şişesini alarak, bunu Batarya bahçesine götürüyor. Orada birayı bardağa koyarak, Amyas'a veriyor. Ressam bunu bir nefeste içerek, yüzünü buruşturuyor. Ve o pek anlamlı sözleri söylüyor.

"Bugün her şeyin tadı kötü.'"

Caroline o sırada hiçbir şeyden şüphelenmiyor. Fakat öğle yemeğinden sonra Batarya bahçesine giderek, kocasının ölüsünü buluyor. O zaman hemen Amyas'ın zehirlenmiş olduğunu düşünüyor. Cinayeti işleyen kendisi değil? O halde katil kim? Genç kadın o zaman birdenbire her şeyi hatırlıyor. Angela'nın tehditle-



ri... Ansızın yakaladığı Angela'nin bira şişesinin üzerine eğilmiş olması ve kızın yüzündeki suçlu ifade... Katil Angela, Angela, Angela... Peki, çocuk bu işi neden yaptı? Herhalde Amyas'dan intikam almak için. Fakat Angela'nin ressamı öldürmek istemediği, sadece onun hastalanmasını arzu ettiği muhakkak... Yoksa bu işi Caroline için mi yaptı? Amyas'ın ablasını terk edeceğini anlamış ve buna mı öfkelenmişti? Caroline. Angela'nin yaşındayken nasıl müthiş biçimde öfkeye kapıldığını çok iyi hatırlıyor... Ve o anda sadece bir tek şeyi düşünüyor...

Angela'yı nasıl koruyabilirim. Angela şişeyi tutmuştu. Bira şişesinin üzerinde onun parmakizleri olmalı. Caroline çabucak şişeyi mendiliyle siliyor. Herkesi Amyas'ın intihar ettiğine inandırabilirsem... Eğer şişenin üzerinde sadece 

Amyas'ın parmakizlerini bulurlarsa... Genç kadın, etrafı dinleyerek, telaşla Amyas'ın parmaklarını şişeye bastırıyor.

"Eğer bu varsayımın doğru olduğunu kabul edersek, o zaman her şey yerli yerine oturuyor. Daima Angela için endişe etmesi. Israrla onu evden uzaklaştırması.

Olaylara karıştırmaması. Polisin Angela'yı uzun uzun lüzumsuz yere sorguya çekmesinden korkması. Ve sonunda Angela'yı İngiltere'den uzaklara yollama arzusu. Özellikle dava başlamadan önce... Çünkü Caroline Angela'nin dayanamayarak her şeyi itiraf etmesinden çok korkuyor..."

## IV Gerçek

Angela Warren ağır ağır pencereden döndü. Aşağılayıcı, sert bakışlı gözleriyle diğerlerini teker teker süzdü. "Hepiniz de kör ve aptalsınız. Hepinizde!

Bilmiyor musunuz, eğer Amyas'ı



ben öldürseydim, bunu muhakkak itiraf ederdim. Yaptıklarımdan dolayı Caroline'in acı çekmesine hiçbir zaman razı olmadım."

Poirot, "Fakat," diye cevap verdi. "O gün biraya bir şeyler karıştırmıştınız."

"Ben mi? Ben mi biraya bir şeyler karıştırmıştım?" Poirot, Meredith Blake'e baktı. "Dinleyin Mösyö. Bana yazdığınız mektupta, yatak odanızın altında olan bu laborutuvarda, cinayet sabahı birtakım gürültüler duymuş olduğunuzu açıklamışsınız."

Blake başını salladı. "Sadece bir kediydi o." "Kedi olduğunu nereden biliyorsunuz?" "Ha-Hatırlamıyorum.

Fakat içeri giden kediydi. Bundan eminim.

Pencere aralıktı. Bir kedi buradan kolayca içeri girebilirdi."

"Evet ama odaya girenin kedi olduğunu nereden çıkardınız? Hayvanı gördünüz mü?"

Blake şaşkın şaşkın, ağır ağır, mırıldandı. "Hayır, görmedim. Susarak, kaşlarını çattı. "Buna rağmen yine de biliyorum." "Neden bildiğinizi size biraz sonra anlatacağım. Şimdi size şunu söyleyeceğim. O sabah biri eve gelip, laboratuvara girebilirdi. Raftan bir şey alarak, size görünmeden uzaklaşabilirdi. Alderbury'den gelenler Philip Blake, Elsa Greer, Amyas Crale veya Caroline Crale olamazdı. Çünkü onların o sabah ne yaptığını çok iyi biliyoruz. Geriye Angela Warren'la Miss Williams kalıyor. Miss Williams buraya gelmişti. Ona yolda rastladınız. Size Angela Warren'i aradığını söyledi. Angela daha önce kıyıya inmişti ama Miss Williams onun

denizde olmadığını gördü. Bana kalırsa Angela yüzerek bu tarafa geçti. Eve gelerek, pencereden içeriye girdi ve raftan bir şey aldı.

Angela bağırdı, "Ben öyle bir şey yapmadım. Yani..." Poirot zaferle haykırdı.

"Ah! Hatırladınız değil mi? Amyas Crale'i kızdırmak için kediotu çalmıştınız!"





Meredith Blake atıldı. "Valerian mı? Şimdi anladım." "Tabii. İşte bu yüzden bu odaya bir kedinin girdiğini sandınız Burnunuz çok hassas. Farkına varmadan Valerian'ın o hafif, hiç de hoş olmayan kokusunu aldınız ve aklınıza kedi geldi.

Kediler bu ota bayılırlar. Valerian'ın kötü bir tadı vardır. Bir gün önce bu ottan söz etmiştiniz. Muzip Angela da eniştesinin içkisine Valerian karıştırmaya karar verdi. Çünkü Amyas birasını bir nefeste içerdi."

Angela dalgın dalgın mırıldandı. "Bu işi o gün mü yaptım. Valerian'ı aldığımı çok iyi hatırlıyorum. Birayı çıkardığımı ve Ca-roline'nin beni yakalamasına ramak kaldığını da biliyorum. Evet, bunları hatırlıyorum tabii... Fakat bu olayın cinayet günü olduğunu unutmuşum."

"Tabii. Çünkü kafanızda bu iki olay arasında bir bağ kurmamıştınız. Sizin için bu iki olayın birbiriyle hiçbir ilgisi yoktu. Biri yaptığınız diğer muzipliklerden farksızdı. Diğeriyse birdenbire geliveren ve kafanızdan diğer olayları silen korkunç bir felaket. Fakat Valerian'ı bira şişesine koymadınız değil mi?"

"Hayır, bunu yapma fırsatını bulamadım. Tam şişeyi açmaya çalışırken Caroline geldi. Ah!" Angela'nın sesi tizleşti. "Ve bu yüzden Caroline benim... katil olduğumu sandı!" Duraklayarak, etrafına bakındı. Sonra her zamanki gibi sakin bir tavırla, "Herhalde hepiniz de düşünüyorsunuz," dedi. Bir an sustu. "Amyas'ı ben öldürmedim. Ne haince bir muziplik yüzünden

ne de başka biçimde. Eğer böyle bir şey yapsaydım, bunu hemen itiraf ederdim."

Miss Williams hemen atıldı. "Tabii, yavrum." Hercule Po-irot'ya baktı. "Buna ancak bir budala inanmaz."



Hercule Poirot sakin sakin, "Ben budala değilim," diye cevap verdi. "Onun için de Angela Warren'den şüphelenmiyorum. Çünkü Amyas Crale'i kimin öldürdüğünü biliyorum." Durdu. "Her şeyin göründüğü gibi olduğuna inanmak budalalıktır.

Alder-



bury'deki durumu ele alalım. Her zaman rastlanılan şeylerdendi bu. İki kadın ve bir erkek. Hepimiz de Amyas Crale'in karısını diğer kadın için terk etmek niyetinde olduğuna inandık. Fakat aslında, ressamın hiç de böyle bir düşüncesi yoktu.

"Onun daha önce de birtakım kadınlarla ilişkisi olmuştu. Bu ilişki devam ettiği sürece, o andaki kadın Amyas'ta saplantı halini alıyordu adeta. Fakat bu aşk pek kısa sürüyordu. Amyas'ın âşık olduğu kadınlar belli bir tipti. Tecrübeli kadınlardı bunlar, ressamlardan da fazla bir şey beklemiyorlardı. Fakat bu kez maceraya atıldığı kadın kendisinden çok şey istemekteydi. Aslında ona kadın da denilemez. Bir genç kızdı o. Ve Caroline Crale'in söylediğine göre çok da samimiydi... Hali, tavrı, konuşması gereğinden fazla modern ve kabaydı belki.

Fakat aşk konusunda insanı korkutacak kadar sabit fikirliydi. Amyas Crale'e karşı delice, çılgınca bir aşk duyduğu için, ressamın da kendisini aynı şekilde sevdiğini sanıyordu. Yine aynı biçimde bu ateşli aşkın bir ömür boyu süreceğine de inanmaktaydı. Amyas'a sormadan onunla konuşmadan adamın karısını kendisi için terk edeceğini de düşünmeye başlamıştı.

"Şimdi, peki diyeceksiniz. Niçin Amyas ona doğruyu söylemedi? Kızın gözlerini açmadı? Cevabım şu o resim yüzünden.-Amyas resmi bitirmek istiyordu. Bazılarına bu sözlerim gülünç gelebilir. Fakat sanatçıları tanıyanlar ne demek istediğimi anlayacaklardır. Zaten bu açıklamayı da prensip olarak kabul etmiş bulunuyoruz.

Böylece Amyas'la Meredith Blake arasındaki konuşma daha anlaşılır bir biçim alıyor. Ressam sıkılıyor, Blake'in omzuna vurarak, her şeyin düzeleceğini söylüyor. Çünkü Amyas Crale için her şey çok basit. Adam resim yapıyor, sinirli, kıskanç iki kadın diye tarif ettiği Caroline'le Elsa'nın işine engel olmasından şikâyetçi. Fakat aslında ikisini de hayatının en önemli işine karıştırmak niyetinde değil.

"Elsa'ya doğruyu söylediği takdirde, resmin yarıda kalacağını biliyor. Belki de Elsa'yı beğendiği ilk günlerde Caroline'i terk



edeceğinden söz etmişti. Erkekler aşk arasında böyle şeyler söyleyebilirler.

Belki de sadece Elsa'nın kendi kendine buna inanmasına aldırmamıştı. Şimdi de kızın bu inancını sarsmıyor, Elsa'nın düşündüklerine aldırmıyor bile. Bırak istediğini düşünsün... Bir iki gün sesi çıkmasın da... Ondan sonra kendisine gerçeği açıklarım. Aramızda her şeyin bittiğini söylerim... Amyas'ın vicdanlı bir adam olmadığı malum.

"Onun başlangıçta Elsa'ya fazla ileri gitmemeye çalıştığını sanıyorum. Kıza nasıl bir adam olduğunu söylemişti. Fakat Elsa buna aldırmamıştı. Amyas için kadınları elde etmek çok kolaydı. Herhalde kendisine çatsaydınız, canım Elsa çok genç, diye cevap verir. Çok geçmeden bu olayı unutur. Amyas'ın kafası böyleydi işte.

"Adamın gerçekten sevdiği tek insan karısıydı. Fakat ressam onun için de fazla endişelenmiyordu. Caroline bir iki gün önce söyledikleri için Elsa'ya çok fazla öfkelenmişti. Ama yine de büyük bir iyimserlikle yakında her şeyin düzeleceğine inanıyordu. Caroline yine her zaman yaptığı gibi onu affedecekti. Elsa ise ister istemez buna katlanacaktı. Amyas için böyle

meseleler pek basitti. Fakat zannedersem son gece ressam da bir hayli endişelendi. Caroline yüzünden tabii.

Elsa için değil. Belki de adam karısının odasına gitti fakat Caroline onunla konuşmaya yanaşmadı. İşte endişeli bir geceden sonra Amyas, Caroline'i bir kenara çekerek ona gerçeği açıkladı. Bir ara Elsa'yı çok beğer-mişti ama artık onunla hiçbir ilişkisi yoktu. Resim biter bitmez de kızı bir daha görmeyecekti.

İşte Caroline bu yüzden öfkeyle, sen ve sevgililerin! diye bağırdı. Bu kelimeyle Elsa'yı da diğer kadınların sınıfına sokuyordu. Sonra da ekledi. Günün birinde seni öldüreceğim. Çünkü Caroline kocasının bu kalpsizliğine, vicdansızlığına, kıza yaptığı kötülüğe sinirlenmişti. Holde Philip Bla-ke'in yanından geçerkende,

"Zalimlik bu," diye mırıldanması bu yüzdendi... Sonra Amyas kütüphaneden çıkarak www.netevin.com

terasta Elsa'yla Philip Blake'i buldu. Kıza, sert bir tavırla poz vermesini söyledi



Adam, Elsa Greer'in kütüphanenin pencerisinin önünde oturduğunu ve her şeyi duyduğunu bilmiyordu. Sonradan Elsa'nın bu konuşma hakkında söyledikleri de doğru değildi. Bildiğiniz gibi onun bu sözlerini destekleyecek başka tanık yoktu. Elsa'nın gerçekleri böyle zalimce açıklandığını duyduğu zaman geçirdiği sansıntıyı düşünebiliyor musunuz?

"Meredith Blake bir gün önce Carolie'in laboratuvardan çıkmasını beklerken, odaya arkasını dönmüş olduğunu bana söyledi. O sırada Elsa Greer'le konuşuyordu.

O halde kızın yüzü kapıya dönüktü ve Meredith Blake'in omzunun üzerinden Caroline'in laboratuvarda ne yaptığını görüyordu. Hepsinin içinde bunu yapabilecek tek insan da oydu. Elsa, Caroline'in zehiri aldığını gördü. Hiçbir şey söylemedi.

Fakat kütüphanenin penceresinde oturuyor ve karı kocanın konuşmasını dinlerken, coniine aklına geldi.

"Amyas dışarı çıkıp, resme devam etmelerini söylediği zaman, kazağını almak istediğinden söz etti. Hemen Caroline Cra-le'in odasına çıkarak zehiri aradı.

Kadınlar, hemcinslerinin bazı şeyleri nereye saklayacaklarını çok iyi bilirler.

Elsa zehir şişesini buldu. Bunun üzerindeki parmakizlerini bozmamaya çalışarak, ele geçirdiği bir damlalıkla coniine'i çekti. Sonra tekrar aşağıya inerek, Amyas'la birlikte Batarya bahçesine gitti. Herhalde biraz sonra da bir bardağa Amyas için bira doldurdu. Ressam da bunu başına dikiverdi.

"O sırada Caroline çok üzgündü. Elsa'nın tekrar eve çıktığını görünce, (Kız bu kez gerçekten kazağını almaya gelmişti) Caroline hemen Batarya bahçesine koşarak, kocasının karşısına dikildi. Kıza yaptığın ayıp! Buna razı olamam! Kız için çok ağır bir şey bu! Amyas ise çalışmasının bu şekilde kesilmesine sinirlenmişti. Kararını çoktan verdiğini, resmi bitince kızı başından atacağını söyledi. 'Kararımı verdim, pilisini pırtısını toplayıp gidecek!"



"Sonra karı koca Blake'lerrn ayak seslerini duydular. Angela biraz mahcup bir tavırla dışarı çıktı. Angela ve okul hakkında bir şeyler mırıldandı. İşinin çok olduğundan söz etti. Bu yüzden de iki adam, Amyas'ın sözlerini Angela'nın gidişine bağladılar. Pilisini pırtısını toplayıp gitmek, eşyalarını toplamak, halini aldı... O sırada Elsa da elinde kazağıyla yoldan indi. Sakindi, gü-

lümsüyordu. Tekrar poz verdi. Herhalde polisin Caroline'den şüpheleneceğini, coniine şişesini de onun odasında bulacaklarını düşünüyordu. Fakat o ara Caroliene kızın tuzağına tamamıyla düşmesine sebep olacak bir şey yaptı. Evden buzlu bira getirerek, bunu kocasının içmesi için bardağa doldurdu. Amyas birayı içerek, yüzünü buruşturdu. Bugün her şeyin tadı kötü. Bu sözlerin ne kadar önemli, ne kadar anlamlı

olduğunun farkında değil misiniz? Her şeyin tadı kötü... Demek ki Amyas o biradan önce kendisine kötü gelen ve tadı hâlâ ağzından çıkmayan bir şey içmişti. O halde Amyas karısının getirdiği birayla değil, daha önce içtiğiyle zehirlenmişti. Bir nokta daha var. Philip Blake mektubunda Amyas'ın hafifçe sendelediğini fark ettiğini ve, acaba içti mi, diye düşündüğünü yazıyor. Fakat o hafif sendeleme coni-ine'in ilk belirtisiydi. Yani, Amyas Caroline kendisine birayı getirmeden önce zehiri içmişti.

Ve böylece Elsa Greer kurşuni duvarın üstünde oturdu. Poz almıştı yine. Fakat Amyas'ın iş işten geçmeden şüpheye kapıl-maması için onunla neşeli neşeli konuştu. Daha sonra Mere-dith'in yukardaki banka oturduğunu gördü. Onun üzerine adama el sallayarak, rolünü daha da iyi oynadı. Ve hastalıktan nefret eden Amyas Crale kolları tutuluncaya, dili ağırlaşıncaya kadar resim yapmaya devam etti.

Sonra kendini banka bıraktı. Hareket edemeyecek haldeydi ama kafası hâlâ çalışıyordu. Öyle yemeğini haber veren çan çaldı. Meredith Batarya bahçesine inmek için banktan kalktı. Zannedersem o kısa zamanda Elsa duvardan atlayarak, masaya koştu. Damlalıkta kalmış olan biriki damla zehiri, Amyas'ın bira içmiş

olduğu bardağa damlattı. Polisin



ressamın bu son içkiyle zehirlendiğini sanmalarını istiyordu. (Daha sonra damlalığı bahçe yolunda iyice ezip, kıracaktı.) O sırada Meredith de bahçe kapısına gelmişti. Elsa onun yanına gitti.



"Bahçe güneş içindeydi. Meredith'se gölgeli ağaçların arasından çıkmıştı. Onun için içeriyi iyice göremedi. Sadece arkadaşının banka yayılırmış gibi oturduğunu fark etti. Onun resimden gözlerini ayırırak, müthiş bir öfkeyle bulunduğu tarafa doğru baktığına tanık oldu.

"Amyas işi ne dereceye kadar anlamıştı? Onların ne kadarını tahmin etti, durumu sezmiş miydi? Bunları bilmiyoruz. Fakat ressamın gözleri ve elleri

amansız bir dikkatle çalışmıştı."

Poirot duvardaki tabloyu işaret etti.

"Bu resmi ilk gördüğüm zaman gerçeği anlamalıydım. Çok dikkat çekecek bir eser bu. Bir katilin, kurbanı tarafından yapılmış resmi... Âşığın ölüsünü seyreden genç bir kızın tablosu..."

V

Sonra

Odaya derin bir sessizlik çöktü. Dehşet ve hayret dolu bir sessizlik. O sırada güneş ufkun arkasında kayboldu. Pencerenin önünde oturan genç kadının siyah saçlarını vejjçuk renkli pahalı kürklerini aydınlatan kızıl ışıkları da kaybolup gitti.

Elsa Dittisham hafifçe kımıldandı. "Meredith onları dışarı çıkar. Mösyö Poirot'yla beni yalnız bırak."

Genç kadın kapı diğerlerinin arkasından kapanıncaya kadar hareketsiz bekledi.

Sonra da Poirot'ya baktı. "Çok zekisiniz... Öyle değil mi?"

Poirot cevap vermedi.



rW"

Elsa, "Ne yapmamı bekliyorsunuz?" diye sordu. "Her şeyi itiraf etmemi mi?"

Poirot, "Hayır" demek ister gibi başını salladı.

Elsa, "Çünkü," dedi. "Öyle bir şey yapmak niyetinde değilim. Hiçbir şeyi de itiraf etmeyeceğim. Fakat burada açıkça konuşabiliriz. Bunun zararı yok.

Çünkü, sözlerimi başkalarına tekrarladığınız takdirde, yalan söylediğinizi iddia edebilirim. Bana inanırlar da."

"Evet."

"Ne yapacağınızı öğrenmek istiyorum."

Hercule Poirot, "İlgilileri Caroline Crale'in masum olduğunu ilan etmeleri için inandırmaya çalışacağım. Bunun için elimden gelen her şeyi yapacağım."

Elsa güldü. "Ne saçma! Yapmadığın bir şey için affedilmek." Bir an durdu. Sonra da sordu. "Ya benim bakımımdan ne yapacaksınız?"

"Bu öğrendiklerimi ilgililere anlatacağım. Sizi yargıç karşısına çıkarabileceklerine kanaat getirirlerse. Bunu da yapacaklar tabii. Fakat size şunu açıkça söyleyeyim. Aleyhinizde fazla kanıt yok. Sadece olaylar iyice incelendiği zaman bu ortaya çıkıyor. Ayrıca ilgililerin sizin mevkinizde bir kimseyi, iddialarını destekleyecek kesin kanıtlar olmadan dava etmeye kalkışacaklarını da pek sanmıyorum."

Elsa omzunu silkti. "Dava etseler de aldırmam. Hakimin karşısına çıkar, hayatım için mücadeleye çalışırsam belki o zaman biraz eğlenirim. Heyecan duyar, canlanırım. Hatta bu hoşuma da gider."

"Fakat kocanızın hoşuna gitmez."

Lady Dittisham, Belçikalıya hayretle baktı. "Kocamın duygularına ya da düşüncelerine önem verdiğimi mi sanıyorsunuz?"

"Hayır, sanmıyorum. Bana kalırsa siz hayatınız boyunca başkalarının duygularına hiç önem vermediniz. Eğer onlara biraz önem verseydiniz, şimdi mutlu olurdunuz."

Genç kadın sert bir sesle, "Bana neden acıyorsunuz?" diye bağırdı.

"Çünkü öğrenmeniz gereken çok şey var."

"Neymiş onlar?"

"Olgun kişilere özgü duygular... Acıma, şefkat, anlayış... Bütün bildiğiniz ve öğrendiğiniz, yalnızca aşk ve kin."

Elsa derin bir nefes aldı. "Tahmin ettiğiniz gibi o gün Caro-line'in zehiri çaldığını gördüm. Onun intihar edeceğini sandım. Böylece her şey çok kolaylaşacaktı. Sonra ertesi sabah o korkunç gerçeği öğrendim. Amyas o kadına bana karşı en ufak bir duygusu olmadığını söyledi. Daha önce bana ilgisi vardı, ama bu da sönmüştü. Resim biter bitmez, beni başından atacaktı. 'Senin için üzülecek, endişelenecek bir şey yok, Caroline dedi... Ve o - o kadın bana 

acıdı... Bunun bana ne yaptığını, beni ne hale soktuğunu tahmin edebiliyor musunuz? Zehiri bularak, Am-yas'a içirdim. Ve oturduğum yerden onun can çekişmesini seyrettim. O ana kadar kendimi öyle canlı, neşeli ve kudretli hissetmemiştim. Onun ölüşünü seyrettim..." Elsa, ellerini ileri doğru uzattı.

"Onun değil, kendimi öldürdüğümün farkında bile değildim. Daha sonra o kadının tuzağıma düştüğünü gördüm. Ama bunun da bana bir yararı olmadı. O kadını incitemiyordum, ona acı çektiremiyordum. Hiçbir şeye aldırmıyordu o.

Erişemeyeceğim bir yere sığınmış gibiydi. Sanki mahkeme salonundaki kendisi değilmiş gibi bir hali vardı. O kadın da, Amyas da elimden kaçtılar... Onları yakalayamayacağım bir yere gittiler. Fakat onlar ölmedi. Asıl ben öldüm." Elsa Dittisham ayağa kalkarak kapıya gitti. Orada durarak, tekrarladı. "Ben öldüm..."

Holde, yepyeni bir hayatın ve mutluluğun eşiğinde bekleyen iki gencin yanından geçti. Dışarda şoför lüks otomobilinin kapısını açtı. Lady Dittisham arabaya bindi. Şoför eğilerek vizon diz örtüsünü genç kadının bacaklarına sardı.